

Beleidsplan 2017 **Aa en Hunze**

Inhoudsopgave

Aanbiedingsbrief

Missie en toekomstvisie

Bestuur en portefeuillevverdeling

Collegeprogramma 2014-2018

Verbindend, levendig en zorgzaam

Beleid op hoofdlijnen

Bijstellingen

Bijlagen

Financieel Meerjaren Perspectief

Planning & Controlcyclus

Leeswijzer

Inhoudsopgave beleidsplan 2017

AANBIEDINGSBRIEF

Aanbiedingsbrief

0 ALGEMEEN

0.1 Missie en toekomstvisie

0.2 Bestuur en portefeuillevverdeling

0.3 Collegeprogramma 2014-2018

1 BELEIDSPLAN

1.1 Inleiding

1.2 Belangrijke ontwikkelingen

1.3 Financiële uitgangspunten en ontwikkelingen

1.4 Voorstellen beleidsplan 2017

1.5 Vaststelling beleidsplan 2017

2 BELEID OP HOOFDLIJNEN

2.1 Te realiseren programma's

3 BIJSTELLINGEN

3.1 Bijstellingen lasten en baten

3.1.1 Recapitulatie bijstellingen

3.1.2 Toelichting op de bijstellingen per programma

BIJLAGEN

4.1 Financieel Meerjaren Perspectief 2018-2021

4.2 Planning en Controlcyclus

4.3 Leeswijzer

Aanbiedingsbrief beleidsplan 2017

Geachte leden van de raad,

Voor u ligt het beleidsplan 2017. In dit beleidsplan kunt u lezen dat er heel veel mooie dingen gebeuren in onze gemeente, die tot stand zijn gekomen door samenwerking met onze inwoners en bedrijven. Ons gezamenlijke doel hierbij: Aa en Hunze elke dag een beetje mooier maken!

In dit beleidsplan geven we de gewenste richting aan voor de begroting 2018. De daadwerkelijke besluitvorming voor het jaar 2018 met de richting voor de jaren erna vindt plaats in november als we met elkaar stil staan bij de behandeling van de begroting 2018. De uitkomsten van de meicirculaire 2017 zijn niet verwerkt in dit beleidsplan. Hierover informeren wij u, zoals u van ons gewend bent, per brief voorafgaande aan de behandeling van het beleidsplan op 12 juli. De voortekenen voor onze gemeente zijn positief!

Ontwikkelingen

We zitten in de laatste periode van de uitvoering van het huidige collegeprogramma. Tegelijkertijd hebben we nog diverse ambities die we graag willen realiseren. We focussen ons hierbij uiteraard op die ambities die er voor Aa en Hunze toe doen. Centraal staan hierbij de herijkte toekomstvisie en het daarvan afgeleide collegeprogramma. Met deze blik hebben we het (beleids)kader voor de begroting 2018 neergezet. De meeste beleidswensen liggen in lijn met deze 'kapstokken' en een aantal beleidswensen speelt in op de actualiteit. Zonder afbreuk te doen aan de andere ontwikkelingen staat de noodzakelijke transformatie in het sociaal domein centraal in dit beleidsplan. De brug naar Aa en Hunze stroomt!, waarin een andere wijze van werken centraal staat, is snel gemaakt. Hierover en over de andere ontwikkelingen kunt u verder lezen in de paragrafen van hoofdstuk 1.

Opzet beleidsplan 2017

Het beleidsplan 2017 kent dezelfde opbouw als de voorgaande (financiële) beleidsdocumenten, met [de missie en toekomstvisie](#), [het bestuur en portefeuilleverdeling](#) en [het collegeprogramma 2014 – 2018](#). Deze zijn weergegeven in de lichtblauwe kleur op het voorblad. De digitalisering van deze beleidsdocumenten maakt het mogelijk om deze achtergrondinformatie te allen tijde beschikbaar te hebben.

Het feitelijke beleidsplan 2017 begint met [het hoofdstuk 1 'Aa en Hunze toekomstbestendig'](#), gaat daarna verder met [het hoofdstuk 2 'Beleid op hoofdlijnen'](#) en [het hoofdstuk 3 'Bijstellingen'](#). In de bijlage staat [het Financieel Meerjaren Perspectief 2018–2021](#).

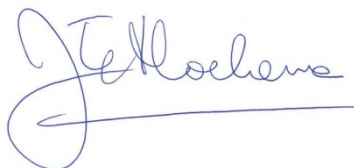
Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Het college van de gemeente Aa en Hunze,

Mevrouw mr. M. Tent
secretaris

de heer drs. J. Th. Hoekema
burgemeester

0.1 Missie en toekomstvisie

Missie

Aa en Hunze is een aantrekkelijke woongemeente waar het buitengewoon goed leven en recreëren is, met een levendige en zorgzame en innovatieve samenleving in een robuust landschap: Aa en Hunze Buitengewoon!

Toekomstvisie 2025

De toekomstvisie 2025, die voort bouwt op de eerste versie uit 2009, kent vier nieuwe speerpunten:

- Nieuwe kijk op bestuur en participatie.
- Nieuwe kijk op zorg
- Nieuwe kijk op economie, werk en recreatie.
- Nieuwe kijk op voorzieningen, leefbaarheid en wonen.

Nieuwe kijk op bestuur en participatie

Ambitie

De gemeente Aa en Hunze heeft de ambitie om meer te besturen vanuit co-creatie. In co-creatie spelen inwoners, bedrijven en instellingen een stevige rol bij de aanpak van maatschappelijke vraagstukken. Soms op uitnodiging van ons als overheid, maar meer en meer ook op eigen initiatief. Eigen kracht, participatie en gemeenschapsontwikkeling zijn termen die in deze context passen. Als eerste overheid, dichtbij onze inwoners, werken we niet alleen aan oplossingen voor verschillende maatschappelijke thema's, maar doen we dat samen.

Rolopvatting

- De gemeente heeft verschillende rollen te vervullen:
- de traditionele rol (toezicht, handhaving, dienstverlening etc.),
- de ondersteunende rol (sociaal domein en het terrein van sport, welzijn, cultuur etc.),
- de samenwerkingsrol (activering maatschappelijk initiatief, medevormgever van beleid etc.).

Als gemeente creëren wij de voorwaarden waarbinnen partners optimaal kunnen opereren. Waar mogelijk gaan we een stap verder, de samenleving is meer en meer zelf aan zet. De gemeente stuurt aan op het maken van scherpe keuzes en het zichtbaar maken van veranderingen in de praktijk. Plannen maken en uitvoeren!

De gemeente wil een kernfunctie vervullen in netwerkverbanden. De omgeving ziet de gemeente als een professionele en betrouwbare partner. Als gemeente betekent deze nieuwe rolopvatting ook loslaten. De gemeente kan en wil niet alles zelf doen. Dit vergt ook een omslag binnen de eigen organisatie. Ook outsourcing van operationele bedrijfsvoerings- en dienstverlenende taken hoort bij het 'loslaten'. De gemeente werkt al samen met buurgemeenten en in regioverband en dit zal in de toekomst nog meer gebeuren. Onder meer op de terreinen zorg/inkomen en bedrijfsvoering vindt er een hechte samenwerking plaats met de gemeenten Assen en Tynaarlo.

Concretisering

- We bieden ruimte aan concrete acties, laten bewoners echt aan zet en bieden ruimte voor een nieuwe sociale infrastructuur. Bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van coöperaties, bij het invullen en beheren van de openbare ruimte en het in stand houden van voorzieningen. De gemeente is daarbij faciliterend, voorwaardenscheppend, meedenkend en ontvankelijk voor experimentele vormen en/of pilots.
- We brengen dorpen met elkaar in gesprek, zodat zij zich beter en waar nodig anders kunnen organiseren. Er ontstaan nieuwe netwerken. De gemeente kan dit faciliteren, maar de dorpen zullen het zelf moeten overpakken. De dorpen kunnen ervaringen delen. We verkennen de mogelijkheden van dorpscoöperaties: verenigingen die werkzaamheden uitvoeren. Dat kunnen werkzaamheden zijn die nu bij de gemeente of andere instanties liggen. Denk aan groenbeheer, wegbeheer, welzijn, cultuur, maar ook zorgtaken en zelfs woningbouw. De uitvoering gebeurt met een mix van vrijwilligers, bedrijven en ingehuurde professionals. Insteek is de vele initiatieven vanuit de dorpen te laten bloeien.
- De pilot 'Jouw idee, samen uitvoeren' was een eerste stap in de richting van deze ambitie. De eerste mooie ideeën, getoetst door inwoners zelf, zijn inmiddels in uitvoering. Deze pilot krijgt een vervolg.
- De gemeente heeft meerdere rollen te vervullen en moet inspelen op deze veranderingen. Dit krijgt extra aandacht in de eigen organisatie.
- Ruimte voor eigen initiatief betekent dat dorpen, gebieden en gemeenschappen zich ieder op een eigen wijze ontwikkelen. Dit kan tot gevolg hebben dat het ene dorp meer voor elkaar krijgt dan een ander dorp. Toch is dit is een bewuste keuze. Wel draagt de gemeente zorg voor een 'vangnet' en voor 'basiskwaliteit'. In overleg met de dorpen wordt dit nader vorm gegeven.

Nieuwe kijk op zorg

Ambitie

De gemeente Aa en Hunze heeft de ambitie dat alle inwoners op eigen kracht kunnen deelnemen aan de samenleving. Niet alleen in de grotere dorpen, maar ook in de kleinere dorpen. De insteek is hierbij 'van zorgen voor, naar zorgen dat'. Er is een tweedeling in de samenleving en die wordt groter; mensen die het zelfstandig of samen doen en mensen die echt hulp nodig hebben.

Bij de eerste groep gaat het om het bieden van de juiste voorwaarden, bij de tweede groep om het bieden van de juiste zorg. Er is vernieuwing nodig, innovatie en creativiteit. We willen een dienstverlenende overheid zijn waar onze levendige, zorgzame en innovatieve samenleving optimaal uit de verf kan komen.

Rolopvatting

De gemeente heeft vanaf 2015 meer taken van het rijk gekregen. Zo is de jeugdzorg een nieuwe taak voor de gemeente met een nieuwe markt en nieuwe initiatieven. De inspanning is er op gericht om de transitie goed te laten verlopen en te voorkomen dat mensen tussen wal en schip vallen.

Om deze ambitie te realiseren werkt de gemeente Aa en Hunze aan de hervorming van het sociale domein met het oog op een integrale, kostenefficiënte en effectieve uitvoering, met blijvende aandacht voor de kwetsbare groepen in de gemeente. In het samenspel met inwoners en partners bewaakt de gemeente, als regisseur, de kosten en de kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning. Dit resulteert in een doorgaande zorglijn in het lokale sociale domein, waarbij preventieve actie natuurlijk de voorkeur geniet.

Concretisering

- De vergrijzing van de gemeente vraagt om constante verbetering en aanpassing van het zorgaanbod. Een goed zorgaanbod houdt in dat er een zorgcentrum, een dokter of wijkverpleging aanwezig is. Vooral in de kleinere dorpen met weinig tot geen (fysiek) zorgaanbod – met een beperkte omvang en een hechte gemeenschap – is maatwerk nodig. Dit vergt creatieve oplossingen en inzet van zorgpartners en inwoners. Ook de verdergaande digitalisering van het zorgaanbod biedt kansen (domotica, iAge).
- Zolang mogelijk thuis wonen is de trend. Hiervoor is niet alleen een goed en bereikbaar zorgaanbod nodig, maar ook een passende woning. Bij bestaande woningen is het aan de huiseigenaren zelf om hier voorzieningen voor te treffen. In geval van nieuwbouw worden hier vooraf eisen aan gesteld.
- De gemeente staat open voor creatieve ideeën en functiecombinaties, met name ook in leegstaande panden. Wellicht ontstaan er zo nieuwe combinaties van bijvoorbeeld zorg en wonen en zorg, wonen en recreatie. Daar waar het gaat om ruimtelijke ingrepen (uitbouw, nieuwbouw, al dan niet tijdelijk) is de landschappelijke inpassing van belang.
- De gemeente wil de mogelijkheden verkennen om analoog aan de voedselbank - een zorgbank te realiseren. Veel mensen zijn bereid om als het hen uitkomt diensten te leveren en klusjes te doen. Dit kan voor veel mensen die hulp nodig hebben een uitkomst zijn. Bijvoorbeeld door de oudere buurman in de tuin te helpen of koffie te drinken bij een eenzame buurtgenoot. Een zorgbank kan er toe leiden dat vraag en aanbod bij elkaar komen.
- Ons sociaal team staat als zorgaanbieder centraal, dit concept wordt de komende jaren verder doorontwikkeld. De leden van dit team zijn de voelsprietten in de samenleving. Zij signaleren problemen (zorgbehoefte, eenzaamheid, etcetera) en schakelen met professionele hulpverlening en mantelzorg waar nodig. Mantelzorg is meer en meer van belang. Het is echter geen vanzelfsprekendheid en biedt ook niet voor alles een oplossing. Waar mogelijk willen we dit wel stimuleren en faciliteren.

Nieuwe kijk op economie, werk en recreatie

Ambitie

Aa en Hunze is een aantrekkelijke woongemeente, strategisch gelegen tussen diverse stedelijke gebieden met economische dynamiek. Actieve en innovatieve inwoners en ondernemers brengen vitaliteit. De focus voor de toekomst ligt op het inspelen op nieuwe economische kansen die passen bij deze missie, naast versterking van de kernsectoren landbouw, recreatie en zorg. De omgevingskwaliteiten staan daarbij hoog in het vaandel. Ons landschap is de drager van onze missie, daarom is het hier goed wonen en recreëren. De insteek is dan ook: ruimte voor ontwikkeling, mits dit past in het landschap. Dit betekent geen nieuwe bedrijventerreinen, maar wel hergebruik van bestaande panden voor nieuwe economische functies, zowel in de dorpen als in het buitengebied.

Rolopvatting

De gemeente stimuleert en faciliteert ondernemerschap. Initiatieven worden beoordeeld op hun maatschappelijke meerwaarde en de bijdrage aan de omgevingskwaliteit. Belemmeringen worden opgeruimd. Waar nodig neemt de gemeente de regie (centrumlocaties, leegstand). Ook hier is samenwerking onontbeerlijk, niet alleen met het bedrijfsleven, ook met onderwijs en andere overheden.

Concretisering

- We bieden ruimte voor economische ontwikkeling. De voorkeur is 'binnen de bestaande ruimte' oftewel binnen de bestaande bedrijventerreinen en bestaande panden. Ook is en blijft ontwikkeling mogelijk bij bestaande locaties en vrijkomende agrarische gebouwen. Om grip te krijgen op het aanbod en de kansen wordt een quickscan gemaakt van de aanwezige ruimte (aanbod, leegstand, beschikbare kavels) en worden enkele aansprekende ideeën geëtaleerd ter inspiratie. Daar waar leegstand een probleem dreigt te worden, wordt in samenwerking met partijen gewerkt aan oplossingsrichtingen (co-creatie).
- Aa en Hunze is een plattelandsgemeente met een grote rijkdom aan natuur en landschap. Dat maakt het hier zo mooi wonen en recreëren. Behoud van deze kwaliteit is dan ook essentieel. Dat betekent niet dat er niks kan, in tegendeel. De ruimte wordt gebruikt voor verschillende functies, en juist die mix van landbouw, natuur en recreatie zorgt voor een dynamisch en afwisselend gebied.
- De landbouw is een belangrijke drager van ons landschap en krijgt - net als de andere functies ruimte voor ontwikkeling. Ook hier geldt dat de omgevingskwaliteiten hoog in het vaandel staan.
- Het Nationaal Park Drentsche Aa is een sterk merk. Aa en Hunze is aantrekkelijk en dat willen wij graag delen met recreanten en toeristen. Het inspelen op de steeds veranderende eisen van de recreant vergt voortdurende aandacht van ondernemers. De gemeente faciliteert ondernemers hierin en bewaakt de kwaliteiten van het robuuste landschap (de drager van onze missie, zowel voor het recreëren als het wonen). Voor de toekomst moet ingezet worden op diversiteit en kwaliteit, niet op meer van hetzelfde. Promotie wordt in regionaal verband opgepakt.
- Het aantrekken van recreanten en toeristen biedt als voordeel - naast economische inkomsten – een groter draagvlak onder bepaalde voorzieningen voor eigen inwoners (bijvoorbeeld horeca, zwembaden, middenstand ed.). Zo draagt een sterke recreatiesector bij aan de leefbaarheid.
- Duurzaamheid staat hoog in het vaandel. De biobased economy kan een nieuwe economische factor voor Aa en Hunze betekenen. De biobased economy gaat over de overgang van een economie die draait op fossiele grondstoffen naar een economie die draait op biomassa als grondstof: van 'fossil based' naar 'bio based'. In een biobased economy gaat het dus over het gebruik van biomassa voor niet-voedsel toepassingen. Zo ontstaan nieuwe ketens en nieuwe dwarsverbanden tussen ondernemers op verschillende terreinen. Dit biedt perspectief.

Nieuwe kijk op economie, werk en recreatie

- De overheid wil dat er meer duurzame energie wordt geproduceerd. Windenergie is een van de mogelijkheden om duurzame energie op te wekken. Uitgangspunt voor de toekomst op dit punt is de recentelijk vastgestelde gebiedsvisie windenergie Drenthe.
- Van groot belang bij de economische ontwikkeling is het betrekken van jongeren, door het stimuleren van werkervaringsplaatsen, stages, de ontwikkeling van werkgelegenheid etc. Wanneer zij meer perspectief hebben in Aa en Hunze, is de kans groter dat wij hen kunnen boeien en binden. We zetten in op goede koppelingen tussen het middelbaar onderwijs, het bedrijfsleven en de gemeente.
- De aanwezigheid van (snel) internet is geworden tot een basisbehoefte voor inwoners, ondernemers en zelfs recreanten. Niet alleen uit economisch oogpunt, zeker ook vanwege de leefbaarheid. Internet brengt voorzieningen tot aan de deur en vervult ook een steeds belangrijkere sociale functie. Ook de hogere overheden zijn inmiddels doordrongen van de noodzaak van glasvezel voor het platteland. De gemeente zal hier actief op inzetten.

Nieuwe kijk op voorzieningen, leefbaarheid en wonen

Ambitie

De gemeente Aa en Hunze is en blijft bestaan uit aantrekkelijke woongemeenschappen: ruim en groen wonen in een zorgzame omgeving. De samenstelling van de bevolking is daarbij belangrijker dan aantallen. Voorzieningen staan onder druk. Annen, Gasselternijveen, Gieten en Rolde zijn grotere kernen, daar is iets meer mogelijk, maar de voorzieningen in de kleinere kernen hebben het veelal moeilijk. Alle bestaande voorzieningen in de dorpen voor de toekomst openhouden, is geen vanzelfsprekendheid. De inzet van inwoners zal hier grotendeels bepalend in zijn. De gemeente stelt zichzelf de ambitie dat in elke kern een ontmoetingsplek behouden blijft, in welke vorm dan ook. In overleg met bewoners wordt bezien welke voorzieningen met of door inwoners zelf in stand kunnen worden gehouden.

Rolopvatting

De gemeente Aa en Hunze handelt vanuit de overtuiging dat de meeste inwoners goed in staat zijn om zelf verantwoordelijkheid te nemen voor hun huidige en toekomstige woon- en leefsituatie. De gemeente is voor een belangrijk deel afhankelijk van particulier en privaat initiatief, brengt partijen bij elkaar, maakt prestatieafspraken en stemt af met buurgemeenten en de provincie. Heel gericht stimuleert en faciliteert de gemeente ontwikkelingen, zonder verantwoordelijkheden over te nemen.

Nieuwe kijk op voorzieningen, leefbaarheid en wonen

Concretisering

- Het in stand houden van het voorzieningenaanbod vergt creatieve oplossingen, waarbij de hoofdrol niet langer per definitie bij de gemeente ligt. Meegroeien met de samenleving is het uitgangspunt, evenals het inspelen op behoeften van de doelgroepen. Dit betekent een verschuiving in voorzieningen, bijvoorbeeld doordat de toenemende vergrijzing de vraag naar voorzieningen voor ouderen doet toenemen. Het leidt ook tot het verdwijnen van verenigingen en het ontstaan van nieuwe. Dit is een continue beweging die zich moeilijk laat regisseren. Tegelijkertijd worden mensen mobieler (zowel fysiek als digitaal), waardoor grotere afstanden te overbruggen zijn. Extra aandacht gaat uit naar de jongeren en ouderen, zowel qua voorzieningen- als woningaanbod. Het tegemoetkomen aan de behoeften van deze doelgroepen is van belang voor een evenwichtige bevolkingssamenstelling en een vitale gemeenschap.
- Een opgave voor de komende jaren wordt het vinden van een goede invulling voor leegstaande panden, zowel in particulier als maatschappelijk vastgoed. Versoepeling van de regelgeving helpt hierbij. De gemeente pakt een faciliterende en ondersteunende rol. Het inzetten op transformatiemogelijkheden van de particuliere woningvoorraad, levensloopbestendige woningen en woon-werkcombinaties biedt kansen.
- Er ligt geen omvangrijke bouwopgave voor de toekomst. Inzet is gericht op kwaliteitsbehoud van de bestaande voorraad, zowel bij koop als huur. Bouwen naar behoefte moet mogelijk zijn in de dorpen. Waar mogelijk zal dit binnen de kern (bouwen op open plekken tussen bestaande bebouwing) moeten plaatsvinden of binnen de bestaande voorraad (bijvoorbeeld door meerdere woningen in een bestaand pand te realiseren), maar uitbreiding behoort tot de mogelijkheden. Uitbreiding kan in bepaalde gevallen, zeker gezien het open karakter van sommige dorpen, te verkiezen zijn boven inbreiding. In alle gevallen moet sprake zijn van een zo goed mogelijke inpassing. Aandachtspunten bij de bouwopgave zijn duurzaamheid (isolatie/energie) en levensloopbestendigheid (lang thuis kunnen wonen).
- Het beleid is gericht op behoud van de bestaande voorzieningen op bestaande locaties. Deze ondersteunen tot mogelijk het moment komt, dat het draagvlak onder een voorziening wegvalt. Hierdoor kunnen verschillen in het aanbod en niveau van voorzieningen tussen gebieden ontstaan. Belangrijk is de aanwezigheid van draagvlak in een gebied en dat er een minimum voorziening - een ontmoetingsplek - in elk dorp aanwezig is.
- Zoeken naar energie in de samenleving om voorzieningen te behouden. Vaak is er op korte termijn wel enthousiasme van dorpingen om voorzieningen zelf in de lucht te houden (dorpshuizen, zwembad). Maar wat gebeurt er op de lange termijn? Als het niet lukt en het komt tot sluiting, dan is dat het besluit van het dorp zelf. Belangrijk hierbij is dat de overheid een serieuze kans biedt en niet één die gedoemd is te mislukken (bijvoorbeeld door bij overdracht van dorpshuizen of sportaccommodaties deze in goede staat over te dragen).
- Voortbouwend op het voorzieningenbeleid houden we vast aan de ambitie dat elk dorp een ontmoetingsplek moet hebben. De vorm kan verschillend zijn; een dorpshuis, een dorpskamer, een sportkantine of een café. Bepalend hierin is de huidige situatie (wat is er aanwezig in een dorp) en hoe gaan de inwoners ermee om (draagvlak, inzet e.d.). De gemeente faciliteert en denkt mee. De ontmoetingsplekken komen - in lijn met het dorpshuizenbeleid - in handen van de inwoners zelf.
- Voor de centra van Annen, Gieten en Rolde actief inzetten op een levendig dorpshart, een aantrekkelijk winkelaanbod en horeca. Deze dorpen vervullen binnen de gemeente een regiofunctie. We zetten gezamenlijk met ondernemers en bewoners in op het terugdringen van de leegstand en het herontwikkelen van lelijke plekken. Naast deze zogenaamde regiodorpen zijn er andere dorpen, zoals Gasselternijveen, die aanvullend voor het voorzieningenniveau en leefbaarheid een belangrijke functie vervullen.
- Bereikbaarheid en vervoer is een essentieel onderdeel bij leefbaarheid. Als voorzieningen niet dichtbij zijn, dan moeten ze goed te bereiken zijn. Dit is onder meer aan de orde bij onderwijs, sport en zorgvoorzieningen. Ook hier is samenwerking onontbeerlijk, tussen inwoners, verenigingen, voorzieningen, vervoersaanbieders en gemeente, evenals inventieve oplossingen. Voorbeeld hiervan is de schoolbus Gasteren - Anderen, waarbij ouders de kinderen op vrijwillige basis naar de school in Anloo vervoeren. Ook digitale ontsluitingsmogelijkheden zullen hierbij een steeds belangrijkere rol spelen.
- Voorgaande punten hangen met elkaar samen. Als bijvoorbeeld voor een locatie van een voormalige school een herbestemming wordt gezocht, betekent dat mogelijk wat voor de andere functies in datzelfde dorp en wellicht daarbuiten (verdringing, leegstand e.d.). Dit vergt een integrale kijk. Voor de grotere dorpen is een samenhangende strategie wenselijk, voor de kleinere dorpen kan een dergelijke strategie voor een groter gebied gemaakt worden. De bestaande dorpsagenda's vormen de basis hiervoor.

0.2 Bestuur en portefeuillevverdeling

College van Burgemeester en Wethouders gemeente Aa en Hunze

B

**Burgemeester
Drs. J.Th. Hoekema
(D66)**

Vervanging door wethouder Heijerman

- Bestuurlijke coördinatie
- Algemeen bestuur en voorlichting
- Samenwerking Drentsche Aa (Bedrijfsvoering)
- Veiligheidsregio (Brandweer/GHOR)
- Vergunningen openbare orde en veiligheid incl. evenementen
- Dienstverlening
- Personeel en Organisatie
- Integrale handhaving

Projectportefeuille:

- Herijking Strategische Toekomstvisie 2025
- Samenwerking Drentsche Aa

H

**Wethouder
H. Heijerman
(Combinatie Gemeentebelangen)**

Vervanging door burgemeester Hoekema

- Ruimtelijke ontwikkeling
- Volkshuisvesting, woningbouw
- Omgevingsvergunningen
- Kern- en buurtgericht werken
- Beheer openbare ruimte (o.a. wegen, groen, fietspaden)
- Verkeer en Vervoer
- Accommodatiebeleid inzake dorpsuizen
- Plattelands- en natuurontwikkeling (incl. P10)
- Landbouwbeleid m.b.t. versterken landelijk gebied
- Begraven en begraafplaatsen
- Cultuurhistorie, cultureel erfgoed
- Eerste loco-burgemeester

Projectportefeuille:

- Burgerparticipatie
- Gebiedsontwikkeling Drentsche Aa
- Leader Zuidoost Drenthe
- Maatschappelijk vastgoed
- Koopcentrum Gieten
- Themajaar 2017: Jaar van de dorpen

L

**Wethouder
Drs. N.J.P. Lambert
(GroenLinks)**

Vervanging door wethouder Dijkstra

- Financiën, verzekeringen en grondbedrijf
- Informatisering en automatisering
- Grondzaken, gemeentelijk vastgoed
- Economische Zaken en werkgelegenheidsbeleid
- Participatie, arbeidsmarktbeleid, Soc. Werkvoorziening
- Sociale Zaken & armoedebeleid
- Duurzaamheid en duurzame energie
- Water, waterbeheer en riolering
- Afval
- Sportbeleid, inclusief sportaccommodaties
- Inkoop, w.o. aanbestedingsbeleid
- Inkoop, onder andere aanbestedingsbeleid
- Tweede loco-burgemeester

Projectportefeuille:

- N33/N34
- Windenergie
- Agenda voor de Veenkoloniën
- Uitvoering Participatiewet

D

**Wethouder
H.J. Dijkstra
(CDA)**

Vervanging door wethouder Lambert

- Onderwijs, inclusief onderwijs-huisvesting
- Brede schoolontwikkeling
- Volwasseneneducatie
- Leerlingenvervoer en leerplicht
- Volksgezondheid (incl. GGD bestuur)
- Jeugdbeleid, Centrum Jeugd en Gezin, Sociale Teams
- Welzijnsbeleid, incl. gezondheidszorg
- Zorg; Coördinerend wethouder WMO
- Zorg; Jeugdzorg en AWBZ-begeleiding
- Millenniumgemeente en Fairtrade
- Schuldhulpverlening
- Inburgering, vluchtelingen
- Internationale betrekkingen, w.o. EDR
- Cultuur
- Derde loco-burgemeester

Projectportefeuilles:

- Invoering Jeugdzorg en AWBZ-begeleiding

**Gemeentesecretaris
Mr.M. Tent
(Algemeen directeur)**

- Adviseur van het college
- Hoofd van de ambtelijke organisatie

Collegeprogramma 2014 - 2018

Verbindend, levendig en zorgzaam

Programma's

Programma 1 Bestuur

Programma 2 Publiekszaken

Programma 3 Openbare orde en veiligheid

Programma 4 Economische Zaken

Programma 5 Onderwijs

Programma 6 Cultuur

Programma 7 Sport

Programma 8 Sociale zaken

Programma 9 Welzijn

Programma 10 Gemeentelijke afvaltaken

Programma 11 Openbare werken / verkeer en vervoer

Programma 12 Milieu

Programma 13 Wonen en leefomgeving

Programma 14 Plattelands- en natuurontwikkeling

Programma 15 Recreatie en toerisme

Programma 16 Financiën en bedrijfsvoering

Financieel

Collegeprogramma 2014 - 2018

‘Verbindend, levendig en zorgzaam’

De titel van het coalitieakkoord van de raadsfracties Combinatie Gemeentebelangen, GroenLinks en CDA luidt: ‘Verbindend, levendig en zorgzaam’¹. In het beleidsplan 2014 heeft u reeds kunnen lezen wat wij onder deze begrippen verstaan. Bij het maken van plannen voor onze gemeente moeten we natuurlijk rekening houden met algemene maatschappelijke ontwikkelingen. We realiseren ons bijvoorbeeld dat er sprake is van een herstellende economie en dat we juist in onze gemeente te maken hebben met de gevolgen van bevolkingskrimp. En dat we aan de vooravond staan van de per 1 januari 2015 op ons afkomende nieuwe taken in het sociaal domein (de 3 decentralisaties). Het vraagt bestuurlijke moed om in het belang van een duurzame en evenwichtige toekomst voor onze inwoners op doortastende wijze keuzes te maken en waar nodig ingrijpende beslissingen te nemen. Inwoners die het niet volledig op eigen kracht redden, zullen we – desgewenst via maatwerk – maatschappelijke ondersteuning en zorg blijven bieden.

Vanuit de dorpen is veel aandacht voor het in stand houden van lokale maatschappelijke activiteiten en onderlinge betrokkenheid, gemeenschapszin. Burgerinitiatieven sluiten daar op aan, mede ingegeven door bezuinigingen en de decentralisaties in het sociaal domein. Er is een tendens te bespeuren van een zich terugtrekkende overheid, waarbij meer verantwoordelijkheid komt te liggen bij de inwoners zelf. Bij de vormgeving en uitvoering van ons beleid zal steeds nadrukkelijker de vraag gesteld worden wat bij uitstek taken voor de gemeente zijn en wat anderen (inwoners, verenigingen, instanties, marktpartijen) beter kunnen doen. Niet om als gemeente achterover te leunen en zaken af te schuiven, maar juist door te kiezen voor een realistische insteek met een proactieve houding, gericht op meer resultaat (met minder gemeentelijke middelen) en gericht op het optimaal benutten van het sociale kapitaal in de dorpen zelf (onze inwoners).

In mei 2012 is onderzoek gedaan (door STAMM) naar de ervaringen van de inwoners met de leefbaarheid in hun woonomgeving. De uitkomsten van dat leefbaarheidsonderzoek laten zien dat de tevredenheid van onze inwoners met hun

woonplaats hoog is. Ook de verbondenheid met het eigen dorp is hoog. Men realiseert zich dat de overheid niet alles kan en dat de inzet van inwoners zelf heel bepalend is voor het behouden van een leefbaar dorp. Gemeente en inwoners zullen het samen moeten doen. De pilot ‘Jouw idee, samen uitvoeren’ heeft aangetoond dat inwoners bereid zijn deze verantwoordelijkheid op zich te nemen.

In dit collegeprogramma geven we verder invulling aan de begrippen die we genoemd hebben in het beleidsplan 2014. Hierbij bouwen wij voor een belangrijk deel voort op het beleid dat we in de vorige bestuursperiode hebben ingezet. Op een aantal onderdelen willen wij het te voeren beleid aanscherpen/vernieuwen. Wat ons betreft staan de volgende zaken centraal in het collegeprogramma 2014-2018:

¹ **Verbindend:** in ons bestuurlijk handelen proberen wij steeds verbindend te zijn. Door zaken samenhangend aan te pakken, maar vooral door steeds aandacht te hebben voor de mogelijkheid verbindingen te leggen: tussen inwoners, bedrijven en organisaties, met elkaar en met de gemeente. Het primaire doel daarvan is de kwaliteit van onze lokale samenleving (verder) te verbeteren.

Levendig: in Aa en Hunze barst het van de activiteiten, van ideeën en van initiatieven van inwoners. Onder het motto ‘iedereen doet mee’ willen we daar als gemeente optimaal ondersteuning aan bieden.

Zorgzaam: wij willen maatschappelijke ondersteuning en zorg bieden aan die inwoners van Aa en Hunze die het niet volledig op eigen kracht redden.

Collegeprogramma 2014 - 2018

1. Aa en Hunze Buitengewoon! (toekomstvisie)

Dit is de missie die is opgenomen in de Strategische Toekomstvisie 2020 van de gemeente. Bij het opstellen van dit collegeprogramma is de Strategische Toekomstvisie 2020 als kapstok genomen. De vele veranderingen in de huidige tijd maken het desalniettemin wenselijk om de Strategische Toekomstvisie, die is neergezet voor de periode 2010-2020, tussentijds te evalueren en te herijken. De Strategische Toekomstvisie bepaalt de strategische koers van de gemeente en de herijking daarvan is daarom bij uitstek een onderwerp om inwoners bij te betrekken. Wij zullen dat doen door expliciete toepassing van het proces van burgerparticipatie. De herijking van de Strategische Toekomstvisie zal in het voorjaar van 2015 ter vaststelling aan de raad worden aangeboden.

2. Burgerparticipatie

Wij zullen actief op zoek gaan naar nieuwe vormen van burgerparticipatie. De maatschappij verandert, de rol van inwoners wordt groter en actiever. Inwoners

hebben het gemeentebestuur veel te bieden: expertise, vaardigheden, inzet, tijd. Daarom willen we als gemeente open staan voor initiatieven uit de samenleving en herkenbaar, benaderbaar en zichtbaar zijn in onze dorpen. Wij zullen in deze periode alle dorpen bezoeken om 'op te halen' wat leeft, om wensen te inventariseren en om verbindingen te leggen. Via de invoering van een digitaal burgerpanel hebben we een middel om van een bredere groep inwoners input te verkrijgen in relatie tot beleidsonderwerpen. Daarmee kunnen we een beter beeld krijgen van wat er leeft in de samenleving en daarop ons beleid nader afstemmen.

Voor wat betreft de burgerparticipatie voorzien wij geen standaard werkwijze. Steeds zal maatwerk nodig zijn. Wat bewezen heeft goed te werken, zullen we behouden, maar we zullen actief werken aan vernieuwing, onder andere door gebruik te maken van de 'participatieladder' (vijf 'participatietreden': informeren, raadplegen, adviseren, coproduceren, meebeslissen) of een vergelijkbaar instrument. We zullen verder gebruik blijven maken van het recentelijk met succes ingestelde burgerpanel en vooral open staan voor initiatieven van inwoners om 'zaken zelf op te pakken' (zelfbeheer). Als het om het zelfbeheer van het openbaar groen gaat, willen we samen met inwoners/dorpen onderzoeken hoe we ervoor kunnen zorgen c.q. hoe we kunnen faciliteren dat beheerstaken meer door mensen zelf worden opgepakt. Wij staan in de meest brede zin open voor nieuwe wensen en ideeën van inwoners en zijn bereid toekomstgericht te kiezen voor andere werkwijzen of thematische aanpak van zaken. Dit najaar zullen wij mede in het kader van de herijking van de Strategische Toekomstvisie met onze inwoners hierover in gesprek gaan.

3. De 'drie decentralisaties' (Jeugdzorg, AWBZ en Participatiewet)

Deze drie decentralisaties zullen de komende jaren veel aandacht krijgen. Uitgangspunt is dat de gemeente Aa en Hunze de nieuwe taken in principe uitvoert met de budgettaire middelen die daarvoor van rijkswege beschikbaar worden gesteld. Of dat echt mogelijk is, zal in de loop van de bestuursperiode nog moeten blijken. Hoe dan ook: wij willen dat iedereen participeert in het maatschappelijk leven. Participeren is belangrijk om te kunnen deelnemen aan de samenleving en te voorkomen dat mensen in een isolement geraken, ook voor diegenen die (nog) geen betaalde arbeid hebben. De eerste prioriteit is het verkrijgen van betaald werk, al dan niet met ondersteuning. En het minimabeleid moet stimuleren tot participeren en bieden van toekomstperspectief. Versterking van bestaande voorzieningen door het ondersteunen van het vrijwilligerswerk en van reeds bestaande lokale initiatieven en structuren zijn belangrijke pijlers. De inrichting en het functioneren van het te vormen sociale team vormen daarin een belangrijke schakel. Uitgangspunt is een integrale aanpak (één huishouden, één plan, één regisseur). Inwoners die echt zorg nodig hebben zullen bij de gemeente niet tevergeefs aankloppen. De door de gemeente te verlenen 'zorg' zal adequaat zijn en 'op maat' worden gegeven. Reeds midden of

Collegeprogramma 2014 - 2018

uiterlijk eind 2015 zullen wij (tussentijds) bezien tot welke problemen de nieuwe wetgeving leidt en daarop adequaat inspelen.

4. Leefbaarheid

Wij willen extra aandacht (blijven) schenken aan de leefbaarheid in onze dorpen. Wij staan voor een levendige en zorgzame samenleving, met behoud van de identiteit van de dorpen en hun eigenheid. De voorzieningen zijn van groot belang voor de dorpen en wij zetten ons in overleg met de inwoners – binnen randvoorwaarden - in voor behoud en waar mogelijk versterking van deze voorzieningen. Naast de inzet en hulpverlening door professionele zorginstellingen worden door mantelzorgers en vrijwilligers de nodige zorg en diensten geboden, die zonder hen niet geboden zouden worden. Zij vervullen daarmee een cruciale rol in de samenleving en dragen in hoge mate bij aan de leefbaarheid in de dorpen. De rol van de gemeente zien wij veranderen: van regisserend naar begeleidend.

5. Wonen

Het beleid op het gebied van de ruimtelijke ontwikkeling zal erop gericht zijn ons mooie landschap en de fraaie woonomgeving te behouden en waar mogelijk te versterken. Nieuwe woningen zullen op basis van behoefte worden gebouwd. Het bouwen van starterswoningen en levensloopbestendige woningen willen we blijven stimuleren en actief ter hand nemen. De komende jaren gaan we als gemeente zelf een aantal woningen bouwen en verhuren. Dat proces zullen we strak monitoren om te kunnen beoordelen of dit initiatief verbreed kan worden.

In de behoefte aan woonruimte zal wat ons betreft ook kunnen worden voorzien door het toestaan van wooneenheden in vrijkomende boerderijen of monumentale panden. Energiezuinig en energieneutraal (ver)bouwen zal worden gestimuleerd door landelijke voorlichting te vertalen naar de lokale situatie en te ondersteunen.

Wij zullen ons ervoor inzetten met de in onze gemeente actieve woningcorporaties nieuwe 'prestatieafspraken' te maken over het aanvullen en verbeteren van de woningvoorraad.

6. Economie, toerisme en recreatie

Aa en Hunze wil zich ontwikkelen tot hét recreatiegebied in Noord-Drenthe. Daarnaast is (verbrede) landbouw een sterke economische pijler. Voor initiatieven die innovatief en duurzaam zijn wordt door ons de 'rode loper' uitgelegd. Waar mogelijk willen wij de regeldruk voor ondernemers verder beperken en bij inkopen van de gemeente zelf, zal de inzet erop gericht zijn lokale ondernemers steevast bij de inkoopprocedure te betrekken om de lokale economie te stimuleren.

De toeristische- en recreatieve sector zal blijvende aandacht krijgen, in goede samenwerking met ondernemers, het recreatieschap, de provincie en buurgemeenten.

Het centrum van Gieten moet, na de aanpak van de centra in Rolde en Annen, verder verbeterd worden, voor de leefbaarheid, maar ook als ondersteuning voor een goed functionerende detailhandel.

Samen met de ondernemers in Aa en Hunze willen we invulling geven aan het werkgelegenheidsbeleid. De ondernemers zijn nodig om diegenen die niet in staat zijn zelf een betaalde baan te vinden toch een passende plek te bieden, al dan niet met een loonkostensubsidie.

Tenslotte zal ook de komende periode speciale aandacht worden gegeven aan de exploitatie van bedrijventerrein Bloemakkers. De verkoop van percelen moet weer op gang komen.

7. Duurzaamheid

Duurzame ontwikkelingen dragen toekomstgericht bij aan een schone en mooie omgeving. Wij gaan door met het inhoud geven aan de vastgestelde duurzaamheidsvisie en het stimuleren van duurzame investeringen bij bedrijven en inwoners, met name door goede voorlichting.

Door spaarzaam om te gaan met natuurlijke hulpbronnen kunnen energie- en waterverbruik worden teruggedrongen. De aandacht voor het opwekken van duurzame energie zal versterkt moeten worden. De gemeente geeft het goede voorbeeld door o.a. duurzaam in te kopen. We willen expliciet in beeld brengen wat het

Collegeprogramma 2014 - 2018

energieverbruik van de gemeente is en op zoek gaan naar mogelijkheden dat energieverbruik verder te verlagen.

Waar mogelijk willen wij dorpshuizen en verenigingen steunen bij het doen van gerichte investeringen in duurzaamheid die er tevens op gericht zijn de exploitatielasten te verlagen.

Door millenniumgemeente te zijn draagt Aa en Hunze in samenwerking met inwoners bij aan mondiale en sociale duurzaamheid.

De Strategische Toekomstvisie 2020 geeft richting aan het stimuleren van 'een regionale voedselstrategie' (eten dat in het eigen gebied geproduceerd is). Daarmee wordt een economische impuls gegeven aan kleinschalige bedrijvigheid om de hoek en aan de bewustwording van het gebruik van gezonde voeding.

8. Bestuur en dienstverlening

Wij willen open communiceren, proactief zijn, stimulerend en steeds uitgaan van een ja-mits-houding. Wij zetten in op een (verdere) verbetering van de dorpsoverlegstructuren. Het verbeteren van de interactie met inwoners via de vertegenwoordigers in de dorpen geldt als een belangrijke prioriteit in het te voeren beleid. Bij belangrijke nieuwe ontwikkelingen worden inwoners direct vanaf de start betrokken.

Het steeds verder optimaliseren van de gemeentelijke website en van digitale diensten zorgt via het klantcontactcentrum (KCC) voor een gemeentelijke dienstverlening, die gericht is op de behoeften van inwoners en bedrijven.

De ambtelijke organisatie moet efficiënt en flexibel zijn. Om nieuwe uitdagingen en (extra) taken op een verantwoorde manier aan te kunnen gaan, zoeken wij het daarom ook nadrukkelijk in samenwerking met de gemeenten Assen en Tynaarlo.

9. Krimp

Zoals we ook al aangegeven hebben in het beleidsplan 2014, realiseren we ons, dat er op dit moment weliswaar sprake is van een zich voorzichtig herstellende economie, maar dat we ook in onze gemeente met name te maken zullen krijgen met de gevolgen van een krimp van de bevolking. In deze bestuursperiode zullen we ons nadrukkelijk beraden op de wijze waarop we deze ontwikkeling samenhangend tegemoet kunnen treden.

10. Financiën/bezuinigingen

Verderop in dit collegeprogramma is ruim aandacht voor de financiële positie van onze gemeente. In hoofdlijnen kunnen we stellen dat we het van belang vinden om onze solide financiële positie te behouden. Dit doen we door in beperkte mate geld uit te geven aan nieuw beleid en daarnaast door te anticiperen op de verwachte financiële ontwikkelingen met een 'nieuw' bezuinigingstraject. Hiervan zal de nadruk liggen in de jaren 2017 en 2018. We gaan hierover graag met uw raad in gesprek tijdens een

Breelandbijeenkomst in het begin van 2015. Hierbij zullen we nadrukkelijk stil staan bij de strategische (her)oriëntatie en mogelijk een beleidsmatige heroverweging van bestaande taken.

Nieuw beleid/actuele ontwikkelingen

De hiervoor genoemde thema's zullen de komende jaren in onze gemeente centraal staan. Ze worden in de hierna volgende hoofdstukken verder uitgewerkt. Het gaat overigens niet om een limitatieve opsomming, maar om ons actuele beeld van zaken waaraan gewerkt moet worden. In algemene zin zal ons beleid erop gericht zijn Aa en Hunze een aantrekkelijke woongemeente te laten zijn waar het buitengewoon goed leven en recreëren is, met een levendige en zorgzame samenleving in een robuust landschap.

In dit collegeprogramma staan op basis van het coalitieakkoord de hoofdlijnen van het te voeren beleid per programma beschreven die in de jaarlijkse begroting – met ingang van 2015 – en in de afzonderlijke beleidsdocumenten concreet zullen worden uitgewerkt, indien nodig geactualiseerd, en gemonitord. De gemeente doet uiteraard veel meer dan we in de hierna volgende programma's beschrijven. In beginsel geldt voor alles wat hier niet aan de orde komt, dat het nieuwe college het bestaande beleid voortzet. In de loop van de bestuursperiode zullen we waar nodig nieuwe/andere accenten leggen.

Het collegeprogramma bevat in financiële zin in beperkte mate nieuw beleid. Ook de komende jaren zullen we nog behoorlijk moeten bezuinigen. De redenen daarvan zijn bekend! We vinden het echter van belang om toch te blijven investeren in onze gemeente, vandaar dat we met name gekozen hebben voor investeringen zonder een structureel karakter. In de programma's is onder het kopje 'nieuw beleid/nieuwe ontwikkelingen', indien van toepassing, het nieuwe beleid opgenomen. We willen onder andere investeren in:

- Huisvesting Dr. Nassau College
- Koopcentrum Gieten
- Accommodatiebeleid sport
- Natuur- en milieueducatie
- Ontwikkelingen Gasselternveld
- Geluidproblematiek N33/N34
- Boombeleidsplan

Naast bovengenoemde investeringen zullen we dus, zoals gezegd, volop inzetten op burgerparticipatie en gaan we weer verder met de succesvolle formule van de 'themajaren': in 2015 is het thema 'Recreatie & Toerisme' en in 2016 'Ondernemend

Collegeprogramma 2014 - 2018

Aa en Hunze'. Dat biedt extra kansen om gericht te werken aan het verbeteren van onze toch al prachtige gemeente.

Verder in dit collegeprogramma

Dit collegeprogramma kent, naast dit inleidende hoofdstuk, een uiteenzetting van de kernpunt(en) van het beleid en de drie 'w-vragen' (Wat wij willen, Wat wij gaan doen en Wat mag het kosten) per programma. Een actuele financiële positie naar aanleiding van de in het collegeprogramma opgenomen beleidswensen en –ontwikkelingen is opgenomen in het hoofdstuk 'Financieel'. In dit hoofdstuk gaan we tevens in op de actuele stand van zaken omtrent de bezuinigingen en enkele belangrijke financiële ontwikkelingen.

Collegeprogramma 2014 - 2018

Programma 1 Bestuur

Kernpunt van beleid

Kernpunt van ons beleid is een bestuursstijl te hanteren die openheid en transparantie voorop stelt. We willen een gemeente zijn die haar inwoners en bedrijven betreft bij vorming en uitvoering van beleid. Een gemeente met de blik naar buiten, die denkt in mogelijkheden en die luistert naar haar inwoners en bedrijven. Een gemeente die initiatieven uit de samenleving ondersteunt. Een overheid die betrouwbaar is en in het belang van een zo duurzaam mogelijke toekomst van onze gemeente en voor inwoners waar maakt wat ze belooft. We handelen daarbij vanuit een bestuurskrachtige houding, met daadkracht en op basis van interactiviteit. We willen een gemeente zijn die berekend is op zijn taken, op een gestructureerde wijze zorgt voor optimale burgerparticipatie en een gemeente die financieel gezond is om op die manier de realisatie van een actuele toekomstvisie te kunnen bewerkstelligen.

Wat wij willen

- 1 Wij willen de strategische koers van onze gemeente actualiseren.
- 2 We streven naar een betrokken gemeente die haar inwoners kent en dat doet waar de lokale samenleving bij gebaat is. Dat vraagt om een bestuur dat weet wat er leeft in de gemeenschap.

Wat wij gaan doen

- 1 Herijken bestaande Strategische Toekomstvisie met inwoners en bedrijven/instellingen door middel van het toepassen van het proces van burgerparticipatie (gereed in de eerste helft van 2015). Sterk inzetten op het verbeteren van burgerparticipatie. Wij gaan actief op zoek naar nieuwe vormen van betrokkenheid van inwoners en een ondersteunende overheid: de gemeente denkt mee, maakt gebruik van de kennis die aanwezig is bij inwoners, bedrijven instellingen en zorgt dat regelgeving en bureaucratie niet in de weg staan van duurzame initiatieven.
- 2 Initiatieven van (groepen van) inwoners stimuleren en zij die actief betrokken willen zijn bij de inrichting van hun eigen leefomgeving optimaal ondersteunen. Wij willen het kern- en buurtgericht werken als een beproefde methode om de inwoners van onze kernen te bereiken sterk doorontwikkelen. Inzetten op een (verdere) verbetering van de dorpsoverlegstructuren en prioriteit geven aan het verbeteren van de interactie, o.a. door als college van B&W elke kern (goed voorbereid) te bezoeken.

Wat mag het kosten

- 1 In het beleidsplan 2014 is voor het herijken van de Strategische Toekomstvisie € 50.000 beschikbaar gesteld.
- 2 Hiervoor zijn de reeds bestaande financiële middelen beschikbaar.

Collegeprogramma 2014 - 2018

Programma 2 Publiekszaken

Kernpunt van beleid

Kernpunt van beleid is de dienstverlening in te richten vanuit de logica van burgers, bedrijven en maatschappelijke instellingen. Onze organisatie biedt vanuit een vraaggerichte benadering haar diensten aan en staat in een open verbinding met haar partners. Ons Klant Contact Centrum (KCC) is hiertoe een belangrijk instrument. Daarnaast zal het accent vooral liggen op de doorontwikkeling van de digitale dienstverlening alsmede op een voortdurende optimalisatie van de website. Het succes van de directe publieke dienstverlening wordt voor een belangrijk deel bepaald door een klantvriendelijke houding van een ieder die in deze werkprocessen een rol speelt. Voldoende, kwalitatief goede medewerkers en moderne ICT-ondersteuning zijn eveneens onontbeerlijk.

Wat wij willen

- 1 De dienstverlening aan inwoners moet slagvaardig en op niveau zijn. Klantvriendelijk handelen en een proactieve houding zijn belangrijke elementen in het contact met inwoners en bedrijven.
- 2 Uitgangspunt voor ons contact met de inwoners en bedrijven is, dat zij slechts voor heel specifieke zaken fysiek het gemeentehuis hoeven te bezoeken.
- 3 Tevredenheid inwoners door geboden dienstverlening, zowel digitaal (website) als via de balie.

Wat wij gaan doen

- 1 Op een klantvriendelijke manier goede producten aanbieden tegen een aanvaardbare prijs, laagdrempelig en bereikbaar zijn. Wij willen vergunningen snel afgeven, waar mogelijk 'klaar terwijl u wacht'.
- 2 Wij zetten in op het uitbouwen van de 1-loketfunctie in het KCC.
- 3 Wij zetten in op verdere verbetering van onze dienstverlening via de balie en de digitale dienstverlening via onze website, waarbij wij streven naar een waardering door onze inwoners met een cijfer 8 (in 2014 betrof de waardering het cijfer 7,8 bij de dienstverlening via de balie en 7,6 via de website).

Wat mag het kosten

1,2,3 Hiervoor zijn de reeds bestaande financiële middelen beschikbaar.

Collegeprogramma 2014 - 2018

Programma 3 Openbare orde en veiligheid

Kernpunt van beleid

Kernpunt van ons beleid is te zorgen voor een veilige woon- en leefomgeving voor onze inwoners. De eigen verantwoordelijkheid en de zelfredzaamheid van zowel inwoners als bedrijven vormt ook hier de rode draad voor ons beleid. Wij zetten in op het verbeteren van de samenwerking in de Veiligheidsregio Drenthe. De door de raad vastgestelde nota 'Integrale Veiligheid' geldt als leidend voor het te voeren beleid.

Wat wij willen

- 1 Een schone, hele en veilige leefomgeving voor inwoners en bedrijven. Dit komt tot uiting in een daling van het aantal (woning)inbraken t.o.v. 2013.
- 2 Een kwalitatief goed niveau van brandveiligheid.
- 3 Een professionele crisismanagement organisatie.

Wat wij gaan doen

- 1 Het (mogelijk gecombineerd met rookmelderacties) geven van inbraakpreventieadviezen in het kader van de 'witte voetjesacties'. Via gericht beleid zetten wij ons in om het aantal (woning)inbraken t.o.v. 2013 jaarlijks met gemiddeld 5% te verlagen. Het gebruik van burgernet verder ontwikkelen. We vinden het geven van voorlichting over alcoholgebruik belangrijk en zullen dit doen in samenwerking met de plaatselijke horeca.
- 2 Inzetten op 100% rookmelder dichtheid. We continueren het lesgeven aan jongeren in brandveiligheid en EHBO, op alle basisscholen in Aa en Hunze.
- 3 Aantoonbaar blijven zorgdragen voor permanent opgeleide en geoefende medewerkers. Dit door deelname aan de opleidingen en oefeningen, zoals opgenomen in het jaarlijks vastgestelde opleidings- en oefenplan van de gemeentelijke kolom.

Wat mag het kosten

- 1,2 Hiervoor zijn de reeds bestaande financiële middelen beschikbaar.

Collegeprogramma 2014 - 2018

Programma 4 Economische Zaken

Kernpunt van beleid

Kernpunt van ons beleid is het ondersteunen van de sterke economische sectoren: recreatie & toerisme, landbouw, zorg en het midden- en kleinbedrijf. Onze samenleving heeft behoefte aan een gezonde economie en goede werkgelegenheid. Zonder groei van de lokale economie komt er geen werkgelegenheid bij. De gemeente creëert randvoorwaarden voor die noodzakelijke groei en ondersteunt bedrijven. De koopzondag is niet vanzelfsprekend: wij zullen ondernemers niets verbieden, maar zullen uitbreiding van de zondagopenstelling niet initiëren/promoten, zeker niet op de zondagochtend. Wij streven naar een gezond bedrijfsklimaat, gecombineerd met goede woon- en leefomstandigheden. Dit is de basis, waarbij het voor bedrijven aantrekkelijk is om in Aa en Hunze te blijven c.q. zich in onze gemeente te vestigen. Om iedereen mee te kunnen laten doen is de betrokkenheid van bedrijven bij onze samenleving een absolute voorwaarde.

Wat wij willen

- 1 Versterken van de regionale positie van Gieten als 'economische' hoofdkern en koopcentrum.
- 2 Samen met de belangenorganisaties (mede) zorg dragen voor een goed ondernemersklimaat in onze gemeente en stimuleren van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen en duurzaam ondernemen.
- 3 Behouden en verbeteren van de leefbaarheid in de kernen door het bevorderen en behouden van kleinschalige bedrijvigheid.
- 4 Versterken van de sector toerisme & recreatie (zie verder programma 15 Recreatie en toerisme).
- 5 Een goede uitvoering van de Participatiewet vanaf 1-1-2015 (zie verder programma 8 Sociale Zaken).

Wat wij gaan doen

- 1 Investeren in concrete verbeteringen ter verhoging van de kwaliteit van het centrum van Gieten. Extra inzet op terugdringen leegstand, in winkelcentra en op bedrijventerrein Bloemakkers. Herijken van het geldende economisch beleid door in goed overleg met ondernemers een compacte nieuwe beleidsnota op te stellen.
- 2 Goede gemeentelijke dienstverlening, begeleiding en ondersteuning voor ondernemers (i.s.m. 'Drentse Zaak', ISD, gemeente Assen en gemeente

Tynaarlo). De openbare ruimte in onze winkelcentra er aantrekkelijk uit laten zien. Inzetten op de realisatie van glasvezel (NGA), in samenwerking met burgerinitiatieven. Bij noodzaak groei vooral inzetten op hervestiging van bestaande agrarische bedrijven als sprake is van een conflict met de leefomgeving, natuur of milieu; verruiming bouwblok kan alternatief zijn. In 2016 een inspirerend themajaar 'Ondernemend Aa en Hunze' tot stand brengen. Stimuleren van 'een regionale voedselstrategie' (eten dat in het eigen gebied geproduceerd is).

- 3 Soepele vestigingsvoorwaarden voor ondernemers hanteren; ook voor kleinschalige uitbreiding binnen de dorpen. Stimuleren hergebruik van vrijkomende bedrijfspanden door bijvoorbeeld startende ondernemers. Extra inzet voor uitgifte kavels bedrijventerrein Bloemakkers Gieten en 'Rode loper' voor ondernemers die zich hier willen vestigen.
- 4 Zie het programma 15 Recreatie en toerisme.
- 5 Met het bedrijfsleven invulling geven aan 'participatiebanen' en voldoende stageplekken realiseren in het kader van de Participatiewet (zie verder programma 8 Sociale Zaken).

Wat mag het kosten

- 1 Voor de verbetering van het centrum van Gieten stellen we incidenteel € 250.000 beschikbaar in 2017; dit in aanvulling op een bedrag van € 250.000 uit de reserve Grote projecten, welke we hier eveneens voor willen inzetten.
- 2 Om een inspirerend 'themajaar 'Ondernemend Aa en Hunze' tot stand te kunnen brengen stellen wij incidenteel € 100.000 beschikbaar in 2016.
- 1-5 Hiervoor zijn, buiten de specifiek hierboven genoemde ontwikkelingen, de reeds bestaande financiële middelen beschikbaar.

Collegeprogramma 2014 - 2018

Programma 5 Onderwijs

Kernpunt van beleid

Als kernpunt voor ons beleid geldt de vastgestelde notitie Kleine scholen. Daarnaast willen wij het beleid in het kader van de Brede Samenwerking voortzetten. De inhoudelijke samenwerking tussen de verschillende partners willen we daarbij stimuleren en ondersteunen. In deze bestuursperiode zullen wij de huisvestingssituatie van het Dr. Nassau College verbeteren. Dit om een goede voorziening voor het Voortgezet Onderwijs in Gieten te behouden.

Wat wij willen

- 1 Een goede, toekomstbestendige voorziening voor het Voortgezet Onderwijs in Gieten behouden.
- 2 Bijdrage leveren aan positieve houding en gedrag van leerlingen in het basisonderwijs ten aanzien van natuur, milieu en duurzaamheid.
- 3 Op scholen moet ook letterlijk sprake zijn van een gezond leer- en leefklimaat.
- 4 Elk kind krijgt het onderwijs dat het beste bij zijn of haar talenten en beperkingen past.
- 5 Inzetten op een goed en levensvatbaar kindvoorzieningen aanbod in en rondom de scholen.
- 6 Actief opstellen in de discussie over toekomst van het onderwijs met extra aandacht voor kwaliteit en robuustheid.
- 7 Extra inzet op onderwijs aan laaggeletterden.

Wat wij gaan doen

- 1 Wij koesteren het huidige aanbod Voortgezet Onderwijs in onze gemeente als belangrijke voorziening voor de woon- en leefkwaliteit van de gemeente als geheel. Aan het begin van het schooljaar 2016/2017 willen we daarom de vernieuwbouw huisvesting Voortgezet Onderwijs gerealiseerd hebben.
- 2 Wij willen met het IVN Scholennetwerk ook de komende jaren uitvoering geven aan natuur- en milieueducatie.
- 3 Aanpak urgente klimaatproblemen op scholen.

- 4 Binnen het samenwerkingsverband passend onderwijs maken we afspraken over de wijze waarop onderwijsondersteuning in de regio wordt georganiseerd, waardoor er voor iedere leerling een passende onderwijsplek gerealiseerd kan worden. Tevens wordt hierbij de samenhang tussen het passend onderwijs en de gemeentelijke benadering in Zorg voor Jeugd versterkt.
- 5 De bevolkingsprognoses laten een sterke daling van het aantal geboorten zien. Als een van de oplossingen zien wij het verder bouwen aan brede scholen met een ontmoetingsfunctie. Kinderopvang, peuterspeelzalen, sociaal cultureel werk, bibliotheekfunctie koppelen aan basisscholen ten behoeve van een verbreding van het voorzieningenaanbod. Daarbij streven we naar een groter bereik van (doelgroep)kinderen in de leeftijd van 2-4 jaar, het versterken van de voorzieningen, een kwalitatief beter, stimulerend en ontwikkelingsgericht aanbod.
- 6 In overleg met de schoolbesturen willen we een gezamenlijke discussie voeren over de toekomst van de scholen aan de hand van de bekende notitie van STAMM met de titel 'Onderwijs en Krimp'. We richten ons in deze bestuursperiode niet op het actief sluiten van scholen, maar op het voeren van een fundamentele discussie met zowel de schoolbesturen als de gemeenteraad.
- 7 Meer bekendheid geven aan het probleem van laaggeletterdheid en laaggeletterden helpen de weg te vinden naar een cursus en laaggeletterdheid voorkomen (door bv. taalplezier bij kinderen en volwassenen te stimuleren). Daarnaast actief blijven deelnemen in het Bondgenootschap laaggeletterdheid.

Wat mag het kosten

- 1 Voor de vernieuwbouw van de huisvesting van het Dr. Nassau College stellen we in 2015 € 60.000 structureel beschikbaar.
- 2 Voor het geven van natuur- en milieueducatie op basisscholen stellen wij incidenteel € 48.000 beschikbaar (evenredig verdeeld over de jaren 2015 t/m 2017).
- 3-7 Hiervoor zijn de reeds bestaande financiële middelen beschikbaar.

Collegeprogramma 2014 - 2018

Programma 6 Cultuur

Kernpunt van beleid

Een goed kunst- en cultuurprogramma draagt bij aan het unieke karakter van onze gemeente op het gebied van toerisme, de kwaliteit van het onderwijs, de identiteit van onze dorpen en het landelijk gebied. We vinden het belangrijk, dat het kunst- en culturaanbod breed van karakter is en past bij een plattelandsgemeente als Aa en Hunze. Kunst en cultuuruitingen moeten toegankelijk zijn voor alle doelgroepen en mensen moeten op een actieve wijze deel kunnen nemen aan het culturele aanbod.

Wat wij willen

- 1 Het ondersteunen van een breed en samenhangend kunst- en cultuurvoorzieningsniveau en cultureel aanbod.
- 2 Het ondersteunen van een cultureel aanbod dat toegankelijk is voor alle doelgroepen; waar inwoners en toeristen aan deel kunnen nemen c.q. kennis van kunnen nemen.
- 3 Het ondersteunen van een basisstructuur waardoor inwoners op een actieve wijze deel kunnen nemen aan kunst- en cultuuruitingen.

Wat wij gaan doen

- 1 Ondersteunen (financieel en/of facilitair) van kunst- en cultuuruitingen van, voor en door de eigen bevolking.
 - 2 Op het gebied van de beeldende kunst gaan we de gestolen beelden in Annerveenschekanaal en Eexterveenschekanaal herplaatsen en de eigen gemeentelijke kunstcollectie terugbrengen naar een compacte, kwalitatief goede en voor de gemeente representatieve kunstcollectie.
 - 3 Ondersteunen van initiatieven om de Drentse taol te versterken. Blijven zoeken naar vernieuwing in het bibliotheekwerk, waarbij de doelgroep jeugd, spreiding en digitalisering prioriteit hebben en waarbij oog is voor landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen.
- 1,2,3 Medio 2016 gaan we de huidige cultuurnota 2013 – 2016 herijken.

Wat mag het kosten

- 1-3 Hiervoor zijn de reeds bestaande financiële middelen beschikbaar.

Collegeprogramma 2014 - 2018

Programma 7 Sport

Kernpunt van beleid

Kernpunt van ons sportbeleid is actief inzetten op stimulering van de breedtesport met extra aandacht voor doelgroepen die minder bewegen. Dit willen we bereiken door sport en bewegingsactiviteiten te subsidiëren en te faciliteren en een gerichte inzet van de combinatiefunctionarissen. Daarnaast willen we zorgen voor een goed sportklimaat in de gemeente via een op de juiste maat gesneden sportaccommodatiebeleid en verenigingsondersteuning. Wij willen sport ook inzetten als middel voor het bereiken van onze doelstellingen in het kader van het volksgezondheidsbeleid.

Wat wij willen

- 1 Sportmogelijkheden in de hele gemeente bieden, sportparticipatie stimuleren, waaronder ook het stimuleren van gehandicaptensport en sport benaderen als middel voor gezond leven en duurzame sociale binding.
- 2 Vergroten van de deelname aan sportactiviteiten, binnen gesubsidieerde verenigingen en daarbuiten.
- 3 Ontwikkelingskansen bieden voor sportverenigingen.
- 4 Vraaggericht sportaccommodatiebeleid voeren.

Wat wij gaan doen

- 1 Ontwikkelen sport-, bewegings-, en gezondheidsstimuleringsprojecten (bijvoorbeeld Healthy Ageing en Jongeren op Gezond Gewicht). Optimaal gebruik mogelijkheden Jeugdsportfonds.
 - 2 Gerichte, planmatige inzet combinatiefunctionarissen. Bijdragen aan publiciteit over de vele sportevenementen in onze gemeente.
 - 3 Verenigingsondersteuning via/door SportDrenthe.
 - 4 Bezetting accommodaties monitoren en optimaliseren en de gebouwen verduurzamen. Realiseren van een nieuwe voetbalaccommodatie in Gieten, zo mogelijk in combinatie met andere huisvestingswensen.
- 1-4 Wij gaan in 2014/2015 onze sportnota herijken.

Wat mag het kosten

- 1-4 Hiervoor zijn de reeds bestaande financiële middelen beschikbaar.
- 4 Voor het accommodatiebeleid sport stellen we in 2016 € 50.000 structureel beschikbaar.

Collegeprogramma 2014 - 2018

Programma 8 Sociale zaken

Kernpunt van beleid

Kernpunt van ons beleid is dat we een sociale gemeente zijn en dat ook de komende bestuursperiode zullen blijven. Door de recessie met werkloosheid bedreigde werknemers willen we zien te behouden voor de arbeidsmarkt. Participatie is van het grootste belang, ook voor diegenen die (nog) geen betaalde arbeid hebben. Daartoe worden maximaal instrumenten ingezet om de participatie van burgers te vergroten en te voorkomen dat ze in een isolement geraken. Iedereen, ongeacht de financiële situatie, moet de kans moeten hebben om deel te nemen aan de samenleving. Het minimabeleid is gericht op het activeren van burgers om te participeren en op het bieden van een toekomstperspectief.

Wat wij willen

- 1 Zoveel mogelijk mensen hebben een actieve rol in de maatschappij, maximale participatie en tegengaan sociaal isolement van inwoners ('Iedereen doet mee').
- 2 Voorkomen van achterstelling door armoede van kinderen door financiële ondersteuning van activiteiten op het gebied van sport, cultuur en onderwijs (= meedoen).
- 3 Voorkomen en waar nodig verzachten/beperken van armoedesituaties.

Wat wij gaan doen

- 1 Zorgen voor een goede en snelle match van werkzoekenden die een beroep doen op de Participatiewet met banen en stageplaatsen die met name door het bedrijfsleven worden aangeboden. Relatie tussen (lokale) werkgevers en de uitvoeringsorganisatie Participatiewet intensiveren. Speciale inzet voor beperken c.q. terugdringen van de jeugdwerkloosheid om te voorkomen dat jongeren langdurig aan de kant staan. Verantwoordelijkheid nemen bij de opvang van asielzoekers/vluchtelingen in onze gemeente. Stimuleren van het doen van vrijwilligerswerk door uitkeringsgerechtigden. Beleid primair richten op het naar de arbeidsmarkt leiden van al diegenen die een beroep doen op de Participatiewet. Optimale benutting rijksvergoeding, maar ondanks kortingen op Participatiebudget niemand 'afschrijven' want 'Iedereen doet mee'.
- 2 Maximale ruimte armoede/minimabeleid benutten door aan armoedebelid goede bekendheid te geven. Inrichten webshop om mogelijkheden van bijzondere bijstand en meedoenbeleid toegankelijker te maken. Ondersteunen van de Stichting Leergeld. Gemeentelijke ondersteuning van de Voedselbank indien nodig (infrastructuur; niet exploitatie).

- 3 Goed overleg voeren met de cliëntenraad en 'Arme kant van Aa en Hunze'/Voedselbank, probleemsituaties tijdig signaleren en zorgen voor maatwerk bij oplossingen (met ISD en sociaal team).

Wat mag het kosten

- 1 Voor de decentralisatie-opgaven in het sociaal domein stellen we in 2017 incidenteel € 500.000 beschikbaar als buffer. Dit aanvullend op de reeds bestaande reserve Wmo ter grootte van € 500.000.
- 1-3 Hiervoor zijn de reeds bestaande financiële middelen beschikbaar.

Collegeprogramma 2014 - 2018

Programma 9 Welzijn

Kernpunt van beleid

Kernpunt van ons beleid is de sociale cohesie in onze kernen te behouden. Wij willen inzetten op behoud en versterking van bestaande voorzieningen door het ondersteunen van het vrijwilligerswerk en van reeds bestaande lokale initiatieven en structuren. De decentralisaties van Jeugdzorg en AWBZ en de inrichting en het functioneren van de te vormen sociale teams staan deze periode centraal. In samenspraak met maatschappelijke en particuliere organisaties blijven we invulling geven aan de millenniumdoelen. Wij zullen ons op allerlei terreinen van het gemeentelijk beleid inzetten voor integratie van mensen met beperkingen (= inclusief beleid). Jongeren maximale kansen bieden om gezond en evenwichtig op te groeien.

De inwoners van Aa en Hunze zien ontwikkelingen op zich afkomen met consequenties – positief dan wel negatief – voor de leefbaarheid. De bevolkingsomvang en bevolkingssamenstelling in onze gemeente veranderen. Er is sprake van ontgroening en vergrijzing; er komen minder kinderen en een groter aandeel oudere mensen. Dit leidt tot een afname van ons inwoneraantal. Dat heeft onder meer gevolgen voor de ontwikkeling van onze scholen en de wijze van kinderopvang. En voor de manier waarop onze ouderen wonen, leven en zorg ontvangen. Mensen blijven langer zelfstandig en eventuele zorg wordt aan huis aangeboden. De verdergaande individualisering en de toenemende druk op vrijwilligers en mantelzorgers is voelbaar in Aa en Hunze, met dien verstande dat het dorpse gevoel, het 'naoberschap', bij ons nog sterk aanwezig is. In de gemeente is een zekere mate van ongelijkheid in welvaartsverdeling zichtbaar: in de veenkoloniën is de sociaal-economische positie minder sterk dan op het zand.

Wat wij willen

- 1 Werken aan een actieve samenleving, waar inwoners zich voor elkaar en hun leefomgeving verantwoordelijk voelen en waarbij de gemeente de zorg voor kwetsbare mensen voor haar rekening neemt.
- 2 Investeren in zorg en ontmoeting.
- 3 Ondersteunen van inwoners op de leefgebieden van wonen, welzijn, zorg, inkomen, participatie, opvoeding en werk.
- 4 Uitvoering geven aan lokaal volksgezondheidsbeleid en deelname aan het project Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG).

Wat wij gaan doen

- 1 Dit betekent voor ons dat inwoners zich verantwoordelijk voelen voor elkaar en hun eigen leefomgeving. De gemeente neemt de zorg voor kwetsbare mensen voor haar rekening. Hierdoor kunnen de inwoners zo lang mogelijk zelfstandig of met begeleiding in hun eigen leefomgeving blijven wonen en participeren.
- 2 Aan een ontmoetingsfunctie in een dorp wordt grote waarde toegekend. Daar waar deze functie niet langer levensvatbaar is en niet langer gedragen wordt door de inwoners zelf, zal een dergelijke voorziening niet tegen elke prijs behouden (kunnen) worden. Alleen door innovatief en samenwerkend te opereren, is behoud van de kwaliteit van wonen en voorzieningen mogelijk.
- 3 We willen voorkomen dat er een opeenstapeling van regelingen en voorzieningen ontstaat. Voorop staat het uitgangspunt om de kracht en mogelijkheden van de mensen zelf en hun omgeving optimaal te benutten. Mochten zij al dan niet tijdelijk een steun in de rug nodig hebben dan kunnen zij gebruik maken van een netwerk van vrijwilligers en professionals. De hulp moet erop gericht zijn dat zij hun eigen regie weer kunnen nemen. Bij kwetsbare mensen wordt ingezet op het herkennen en doorbreken van het sociale isolement. Zij houden zoveel mogelijk de touwtjes in handen en er is sprake van: 'Eén huishouden, één plan, één regisseur'. Hierbij wordt problematiek vroegtijdig gesignaleerd en vindt coördinatie van hulpverlening plaats vanuit één verantwoordelijk aanspreekpunt. We gaan werken met sociale teams als toegang voor voorzieningen in het sociaal domein.
- 4 Bijna één op de tien jongeren in Aa en Hunze heeft overgewicht. Ook ondergewicht komt voor: 13% van het totaal aantal jongeren heeft (ernstig) ondergewicht. Via het JOGG project willen we de toename van overgewicht bij kinderen en jongeren tot 19 jaar een halt toeroepen en de cijfers ombuigen, zodat eind 2016 meer kinderen en jongeren in Aa en Hunze een gezond gewicht hebben.

Wat mag het kosten

- 1 Voor de decentralisatie-opgaven in het sociaal domein stellen we in 2017 incidenteel € 500.000 beschikbaar als buffer. Dit aanvullend op de reeds bestaande reserve Wmo ter grootte van € 500.000.
- 1-5 Hiervoor zijn de reeds bestaande financiële middelen beschikbaar.

Collegeprogramma 2014 - 2018

Programma 10 Gemeentelijke afvaltaken

Kernpunt van beleid

Kernpunt van ons beleid is de uitvoering van taken op het gebied van afvalinzameling en afvalverwijdering zoveel mogelijk te optimaliseren (doelmatige en duurzame afvalverwerking, hergebruik en preventie), waarbij de landelijke doelstellingen voor de gescheiden inzameling en verwerking van de diverse fracties worden vergeleken met die van onze gemeente.

Wat wij willen

- 1 Minder afval, meer afvalscheiding, hergebruik.
- 2 Minder zwerfafval.
- 3 Lage kosten en tevreden inwoners.

Wat wij gaan doen

- 1 Verbeteren/intensiveren voorlichting. Landelijke doelstellingen voor GFT, papier, glas, textiel en klein chemisch afval spiegelen aan de behaalde resultaten in de gemeente. In beeld brengen gemeentelijke prestaties en verbetermogelijkheden. Verder inzetten op adequate (gescheiden) inzameling van plastic en kunststofverpakkingen en invoeren van een extra container voor plastics en kunststoffen en desgewenst een containermanagementsysteem. Onderzoeken mogelijkheden intensiveren gebruik Afvalbrengstation.
- 2 Samen met inwoners en bedrijven zorgen voor een gestructureerde aanpak van het groeiend probleem van zwerfafval (project starten).
- 3 We willen de hoeveelheid restafval verlagen, hetgeen automatisch leidt tot kostenverlaging.
We gaan de kwaliteit van onze gemeentelijke dienstverlening m.b.t. afval toetsen.

Wat mag het kosten

- 1-3 Hiervoor zijn de reeds bestaande financiële middelen beschikbaar.

Collegeprogramma 2014 - 2018

Programma 11 Openbare Werken / Verkeer en Vervoer

Kernpunt van beleid

Kernpunt van ons beleid is het bieden van een goed onderhouden en veilige openbare ruimte. Daarbij willen wij de inwoners betrekken bij het in stand houden van deze openbare ruimte.

Wat wij willen

- 1 Geluidsproblematiek N33/N34 waar mogelijk door gerichte maatregelen beperken.
- 2 Verbeteren verkeersveiligheid en daardoor verkeersongevallen beperken.
- 3 Het deelnemen aan het verkeer over goed onderhouden wegen en paden voor alle soorten verkeersdeelnemers met aandacht voor verkeers- en sociale aspecten.
- 4 Het onderhoudsniveau van het openbaar groen op niveau houden waarbij de inwoners (ook met een arbeidshandicap) actief betrokken worden bij het in stand houden en waar nodig verbeteren van de kwaliteit van de groene leefomgeving.
- 5 Zorg blijven dragen voor een goed functionerend systeem van waterafvoer.

Wat wij gaan doen

- 1 In overleg met Rijkswaterstaat en de provincie bepalen welke maatregelen er tegen welk budget genomen moeten worden om de geluidsproblematiek N33/N34 te beperken. Landschappelijk inpassen van de strook tussen de N33 bij Rolde door o.a. boscompensatie a.g.v. het bestemmingsplan Nooitgedacht.
- 2 Opstellen nieuw Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan. Onderzoeken van en zo mogelijk realiseren van mogelijkheden van aanvullend (openbaar) vervoer. Verkeersveiligheid verbeteren door inzet (mobiele) digitale snelheidsborden.
- 3 Uitvoering van het groot wegenonderhoud conform het wegenbeleidsplan en het wegenbeheersplan. Analyseren fietsknelpunten om te komen tot prioritering van de aanleg van fietspaden langs gevaarlijke en/of drukke wegen. Bijdragen aan een goede recreatieve infrastructuur van Staatsbosbeheer (zie ook programma 15 Recreatie en toerisme).

Uitvoeren reconstructie rijbaan Annerveenschekanaal – Eexterveenschekanaal. Uitvoeren reconstructie omgeving Huize Bareveld. Uitvoeren accentueren grenzen bebouwde kom.

- 4 Opstellen boombeleidsplan en wegwerken achterstallig onderhoud bomen. In overleg met dorpen en (groepen) inwoners actief onderzoek doen naar mogelijkheden om onderhoud groen (deels) over te dragen aan inwoners/dorpen. Onderzoek naar effectiviteit en efficiency van het reguliere groenonderhoud. Ecologisch beheer van bermen en openbaar groen, zonder chemische onkruidbestrijding.
- 5 Opstellen nieuw Gemeentelijk Rioleringsplan. Samenwerken in de waterketen met het waterbedrijf, waterschap Hunze en Aa's en andere gemeenten.

Wat mag het kosten

- 1 Voor de geluidsproblematiek N33/N34 stellen we incidenteel € 500.000 beschikbaar in 2015.
- 2 Voor de verbetering van de verkeersveiligheid stellen we incidenteel € 20.000 beschikbaar in 2015.
- 3 Voor de reconstructie van de rijbaan Annerveenschekanaal – Eexterveenschekanaal stellen we incidenteel € 280.000 beschikbaar in 2015. Daarnaast willen we een gedeelte ad € 70.000 vanuit de reserve Bovenwijkse voorzieningen hiervoor inzetten. Voor de reconstructie omgeving Huize Bareveld stellen we incidenteel € 80.000 beschikbaar en ontvangen we daarnaast een BDU bijdrage ter hoogte van € 20.000. Voor het accentueren van de grenzen bebouwde kom stellen we incidenteel € 48.000 en ontvangen we daarnaast een BDU bijdrage ter hoogte van € 32.000.
- 4 Voor het boombeleidsplan stellen we incidenteel € 200.000 in 2015 beschikbaar.
- 1-5 Naast bovengenoemde specifieke uitgaven zijn hiervoor de reeds bestaande financiële middelen beschikbaar

Collegeprogramma 2014 - 2018

Programma 12 Milieu

Kernpunt van beleid

Kernpunt van ons beleid is bij te dragen aan een duurzaam schone en mooie leefomgeving. Dat vraagt om keuzes in de stapsgewijze overgang naar schone(re) en duurzame energie. De komende jaren zien wij onze rol vooral in het ondersteunen van initiatieven van dorpen en inwoners en (als gemeente) het geven van een goed voorbeeld. Door Millenniumgemeente te zijn, draagt Aa en Hunze, in samenwerking met haar inwoners, bij aan mondiale en sociale duurzaamheid.

Werken aan een duurzaam, toekomstbestendig Aa en Hunze is een opdracht met een lange looptijd die eigenlijk een permanent karakter heeft. Wij stellen in dit verband de thema's energie en 'kwaliteit van de leefomgeving' centraal. Met behulp van concrete activiteiten willen we, samen met partners en doelgroepen in de gemeente, invulling geven aan de energietransitie die ons de komende decennia te wachten staat en aan het optimaliseren van de leefomgevingkwaliteit.

Wat wij willen

- 1 Een schone leefomgeving door een vermindering van de CO₂-uitstoot en meer gebruik van schone en duurzame energie.
- 2 (Verdere) verduurzaming woningen en accommodaties.
- 3 De besluitvorming over de realisatie van windturbines in de Veenkoloniën zo goed mogelijk beïnvloeden en de belangen van de betrokken inwoners zo goed mogelijk behartigen.

Wat wij gaan doen

- 1 Uitvoering geven aan de gemeentelijke 'duurzaamheidsvisie'.
Ondersteunen initiatieven van inwoners/bedrijven en dorpen, zoals: ECO-Oostermoer en het dorpsenergieplan Gasselternijveenschemond. Het dorpsenergieplan van Gasselternijveenschemond ook aan andere dorpen aanbieden. Onderzoeken naar mogelijkheden om zonneweides te realiseren. Stimuleren van energie-, water- en CO₂ besparende maatregelen bij woningen en bedrijven. Actief bodembeheer door middel van een bodembeleidsplan en een bodemkwaliteitskaart. Het lokaal verankeren van de afspraken die in 2013 gemaakt zijn in het SER-akkoord.
Speciale aandacht voor het aanbod van biologische streekproducten door lokale ondernemers en voor gezonde voeding.

- 2 Energiezuinig bouwen en verbouwen stimuleren en ondersteunen door de landelijke voorlichting te vertalen naar de lokale situatie door o.a. goede voorlichting en een bereikbaar 'loket' (inwoners 'ontzorgen').
Duurzame investeringen stimuleren bij inwoners en bedrijven en de mogelijkheid om duurzaamheidsleningen te verstrekken onderzoeken.
Verenigingen ondersteunen bij het investeren in duurzaamheidsmaatregelen, ook om de exploitatielasten te drukken.
Investeren in duurzaamheidsmaatregelen gemeentelijke gebouwen.
Afspraken maken met woningcorporaties over het duurzaam aanpassen van woningen.
- 3 Uitvoeren draagvlakonderzoek windenergie. Wij hanteren als uitgangspunt de gebiedsvisie Windenergie bij de realisatie van de windturbines in de Veenkoloniën.

Wat mag het kosten

- 1-3 Hiervoor zijn de reeds bestaande financiële middelen beschikbaar.

Collegeprogramma 2014 - 2018

Programma 13 Wonen en leefomgeving

Kernpunt van beleid

Kernpunt van ons beleid is de verdere ontwikkeling van de gemeente Aa en Hunze als een buitengewone woongemeente met hoge omgevingskwaliteit waar het ook goed recreëren en werken is. Wij zullen waar mogelijk en nodig anticiperen op de te verwachten gevolgen van de krimp van de omvang van onze bevolking die de komende jaren wordt verwacht. In de behoefte aan woonruimte zal ook kunnen worden voorzien door flexibele huisvesting, innovatieve woonvormen en het toestaan van wooneenheden in vrijkomende boerderijen of monumentale panden.

Wat wij willen

- 1 De gemeente Aa en Hunze verder ontwikkelen als een buitengewone woongemeente met hoge omgevingskwaliteit, waar het ook goed recreëren en werken is.
- 2 Het behouden en waar mogelijk versterken van het huidige landschap en de woonomgeving.
- 3 De groei van de woningbouw afstemmen op de behoefte (maatwerk) met inachtneming van de problematiek van ontgroening, vergrijzing en krimp.
- 4 Het verlenen, controleren van vergunningen en handhaven volgens de nieuwe wetgeving rondom de Wabo (omgevingsvergunning) met specifiek aandacht voor de brandveiligheid van recreatieterreinen.
- 5 Verbeteren koopcentrum Gieten (zie programma 4 Economische zaken).
- 6 Energiezuinig (ver)bouwen stimuleren en ondersteunen door landelijke voorlichting te vertalen naar de lokale situatie (zie verder programma 12 Milieu).

Wat wij gaan doen

- 1 Het uitvoeren van de Woonvisie en gebruik van participatie hierin. Met P-10 gemeenten werken aan een planmatige behandeling van het thema krimp.
- 2 Zorg dragen voor een goede ruimtelijke ordening waarbij de economische- en woonfuncties goed worden afgestemd met het landschap (door o.a. actuele bestemmingsplannen).

- 3 De doorstroming op de woningmarkt verder op gang brengen door het stimuleren van de bouw van starterswoningen en levensloopbestendige woningen. Experimenteren met nieuwbouwmogelijkheden, ook als daar financiële consequenties aan zitten voor het grondbedrijf. In de behoefte aan woonruimte voorzien door flexibele huisvesting, innovatieve woonvormen en het toestaan van wooneenheden in vrijkomende boerderijen of monumentale panden.
- 4 Speciale aandacht voor/inzet op handhaven brandveiligheid/permanente bewoning op recreatieterreinen. Snel de omgevingsvergunning verlenen en zo mogelijk 'klaar terwijl u wacht'.
- 5 Zie programma 4 Economische zaken.
- 6 Zie programma 12 Milieu.

Wat mag het kosten

- 1-6 Hiervoor zijn de reeds bestaande financiële middelen beschikbaar.
- 4 Voor het handhaven van de brandveiligheid/permanente bewoning op recreatieterreinen stellen we incidenteel € 100.000 in 2015 beschikbaar.

Collegeprogramma 2014 - 2018

Programma 14 Plattelands- en natuurontwikkeling

Kernpunt van beleid

Kernpunt van ons beleid is het goede te behouden, waarbij ruimte wordt geboden voor ontwikkeling, versterking en kwaliteitsverbetering van het landschap op basis van de karakteristieken van het Drents Plateau, de Hondsrug en de Veenkoloniën. Wij streven niet naar uitbreiding van natuurgebieden met een wettelijke status.

In het kader van plattelandsontwikkeling en van leefbaarheid dient geïnvesteerd te worden in zorg (op maat) en ontmoeting en moet ruimte worden geboden voor initiatief uit de samenleving. Mantelzorgers en vrijwilligers hebben een cruciale rol en zullen daar waar mogelijk door de gemeente worden gefaciliteerd.

In de dorpen streven we naar behoud en waar mogelijk versterking van voorzieningen, waaronder de basisscholen. Ook behoud van de eigen identiteit van de dorpen vinden wij belangrijk.

Wat wij willen

- 1 Een vitaal platteland met leefbare dorpen en een gezonde plattelandseconomie.

Wat wij gaan doen

- 1 Doorontwikkeling van het gebiedsgericht werken. Uitvoering geven aan projecten in het kader van het gebiedsgericht beleid (agenda Veenkoloniën, Drentsche Aa), waarbij gebruik zal worden gemaakt van subsidiemogelijkheden en betrokkenheid van de inwoners in het gebied. Op basis van nieuwe gebiedsprogramma's (bijvoorbeeld Vitaal platteland) bijdragen aan concrete projecten.

Wat mag het kosten

- 1 Hiervoor zijn de reeds bestaande financiële middelen beschikbaar.

Collegeprogramma 2014 - 2018

Programma 15 Recreatie en toerisme

Kernpunt van beleid

De recreatiesector is een belangrijke economische pijler met sterke kansen voor verdere, duurzame ontwikkeling. Middels voorwaardenscheppend beleid wordt de recreatieondernemer perspectief geboden. Het profiel als recreatiegemeente moet worden versterkt, er zal sprake moeten zijn van innovatie, samenhang en kwaliteit. De recreatieondernemers hebben in onze visie ook zelf een belangrijke rol bij de ambitie om Aa en Hunze tot hét recreatiegebied van Noord-Drenthe te maken. Kernwoorden hierbij zijn: verbreding en verdieping van het aanbod, diversificatie en samenwerking in regionaal verband. Ingezet wordt op de verbetering van het wandel- en fietspadennet, omdat dit in hoge mate bijdraagt aan de recreatiemogelijkheden in de gemeente Aa en Hunze.

Wat wij willen

- 1 Het duurzaam ontwikkelen en versterken van de toeristische en recreatieve sector, met inachtneming van de bijzondere culturele, natuurlijke en landschappelijke waarden en de belangen van de inwoners van de gemeente Aa en Hunze, waarbij het verbeteren van de leefbaarheid, het verhogen van bestedingen en het scheppen van werkgelegenheid centraal staan.
- 2 Uitvoering geven aan de ontwikkelingen in en rondom het Gasselternveld.
- 3 In stand houden recreatieve infrastructuur van Staatsbosbeheer.

Wat wij gaan doen

- 1 Verbinden van de verschillende beleidsterreinen ter versterking van recreatie en toerisme. Opstellen beleidsplan Recreatie en toerisme in 2015 en hieraan uitvoering geven. Samen met sector en toeristisch regisseur inzetten op marketing en promotie van de regio via www.hondsrugdrenthe.nl en het toeristisch product 'Aa en Hunze'.
2015 uitroepen als het themajaar Recreatie en toerisme, waaraan we, o.a. via initiatieven van burgers, invulling gaan geven. Participeren in het regionale project Geopark. Investeren in het behoud van de Toeristische Informatiepunten (TIP's). Ondersteunen en faciliteren van bestaande bedrijven bij duurzame en innovatieve initiatieven.
Investeren in behoud van beheer en onderhoud bezoekersnetwerk Drentsche Aa. Verbetering van recreatievoorzieningen en ondersteuning ontwikkeling recreatiebedrijven. Verbetering en (zo mogelijk) uitbreiding van recreatieve fietspaden. Het kleurrijk maken van de dorpen in de gemeente als 'Ville de Fleurie' in Frankrijk.

- 2 Uitwerken van de visie op de ontwikkeling van het Gasselternveld. Actieve rol vervullen om het wildpark Zodiac Zoo mogelijk te maken.
- 3 Verlenen van een bijdrage aan het in stand houden van de wandel-, fiets- en ruiterspaden van Staatsbosbeheer.

Wat mag het kosten

- 1 We hebben bij het beleidsplan 2014 incidenteel € 100.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het themajaar Recreatie en toerisme in 2015. Hiernaast zijn de reeds bestaande financiële middelen beschikbaar.
- 2 Voor de ontwikkeling van het Gasselternveld stellen wij incidenteel € 250.000 beschikbaar in 2015.
- 3 Voor de ontwikkelingen m.b.t. Staatsbosbeheer stellen wij incidenteel € 67.500 (evenredig verdeeld over de jaren 2015 t/m 2017) beschikbaar.

Collegeprogramma 2014 - 2018

Programma 16 Financiën en bedrijfsvoering

Kernpunt van beleid

Kernpunt van ons beleid is besturen op hoofdlijnen met een zo groot mogelijke zelfstandigheid tijdens de uitvoering. Daarbij hoort een goede planning vooraf en een helder systeem van verantwoording en controle achteraf. Een sluitende begroting met daarbij behorend meerjarenperspectief is uitgangspunt voor een verantwoord financieel beleid. In samenhang daarmee zullen we terughoudend zijn in de doorvoering van lastenstijgingen. De kostendekkendheid van de gemeentelijke tarieven is uitgangspunt.

Op het gebied van de bedrijfsvoering staan we een flexibele en slagvaardige gemeentelijke organisatie voor, die zich snel kan aanpassen in en aan een dynamische omgeving. De gemeente zoekt actief samenwerking met overheden, instanties en burgers.

Wat wij willen

- 1 Behouden van onze solide financiële positie.
- 2 De woonlasten voor onze inwoners en bedrijven zo laag mogelijk houden! Uitgangspunt is een gelijkblijvende totale woonlastendruk, waarbij onderlinge uitwisseling tussen gemeentelijke belastingen mogelijk is (de zogenaamde communicerende vaten).
- 3 Een doelmatige, planmatige uitvoering van gemeentelijk taken tegen lage maatschappelijke kosten, maximale transparantie bij planvorming, besluitvorming en verantwoording, effectief, efficiënt en duurzaam inkopen.
- 4 Behoud van een effectief en efficiënt ambtelijk apparaat waar we (zoals nu) trots op zijn en kunnen blijven.
- 5 Optimale ICT-ondersteuning van gemeentelijke processen tegen aanvaardbare kosten.

Wat wij gaan doen

- 1 Terughoudendheid betrachten bij het formuleren van nieuw beleid, nieuwe taken uitvoeren met de daarvoor van rijkswege beschikbaar gestelde middelen en tijdig bezuinigingsmaatregelen nemen.
- 2 De kostendekkendheid van de gemeentelijke tarieven, binnen de wettelijk toegestane kaders, gefaseerd verhogen tot 100% (met uitzondering van de grafrechten).

- 3 De samenwerking met Assen en Tynaarlo (Samenwerking Drentsche Aa) intensiveren en meer concreet maken. Doorontwikkelen van de planning- en control cyclus en het toegankelijker maken van de gebruikte documenten. Beleid m.b.t. doelmatig en efficiënt beheer gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed formuleren en in uitvoering nemen.
- 4 In de vorm van organisatiebrede en individuele trainingen en opleidingen werken we aan de ontwikkeling en inzetbaarheid van medewerkers. Wij willen dat de medewerkers meer met de blik naar buiten (burgerparticipatie) én met enthousiasme aan het werk gaan.
- 5 We gaan het informatiebeleidsplan actualiseren en uitvoeren.

Wat mag het kosten

- 3 Voor de Samenwerking Drentsche Aa stellen we voor om € 300.000 (evenredig verdeeld over de jaren 2016 en 2017) beschikbaar te stellen voor frictiekosten.
- 5 Voor het actualiseren en uitvoeren van het informatiebeleidsplan stellen we € 600.000 beschikbaar in deze bestuursperiode.
- 1-5 Naast bovengenoemde specifieke uitgaven zijn hiervoor de reeds bestaande financiële middelen beschikbaar.

Collegeprogramma 2014 - 2018

Financieel

1. Inleiding

In dit hoofdstuk geven we een financiële vertaling van de inhoud van het collegeprogramma en een actueel overzicht van onze financiële positie op dit moment.

Aan de in 2013 vastgestelde 'financiële uitgangspunten' is er bij de behandeling van het beleidsplan 2014 één toegevoegd: 'uitgangspunt blijft een gelijkblijvende totale lastendruk waarbij onderlinge uitwisseling tussen de gemeentelijke belastingen mogelijk is (zogenaamde communicerende vaten)'. Ook is gediscussieerd over het al dan niet schrappen van een bestaand uitgangspunt: 'herbezinning op het aandeel van de bedrijfsvoering in de totale bezuinigingen (25%)'. Afgesproken is hierover verder te discussiëren tijdens een (informele) conferentie over nieuwe (en nog in te vullen) bezuinigingen met de raad tijdens een Breelandbijeenkomst begin 2015.

2. Nieuwe beleidswensen/-ontwikkelingen

In de tabel hieronder is een (financieel) overzicht opgenomen van alle structurele en incidentele nieuwe beleidswensen/ ontwikkelingen vanuit het voorliggende collegeprogramma. Dit is een momentopname. Bij de begroting 2015 en de daarop volgende beleidsdocumenten zullen wij, al naar gelang de actuele ontwikkelingen, steeds opnieuw een geactualiseerd overzicht van de structurele en incidentele beleidswensen/ ontwikkelingen presenteren.

Nieuwe beleidswensen/-ontwikkelingen (bedragen x € 1.000)

Programma	Nieuwe beleidswens/ -ontwikkeling	Incidentele last	Structurele last
4 Economische zaken	Koopcentrum Gieten	€ 500	
5 Onderwijs	Huisvesting Dr. Nassau College	€ 1.200	€ 60
7 Sport	Accommodatiebeleid sport		€ 50
4 Economische zaken	Themajaar 'Ondernemend Aa en Hunze' in 2016	€ 100	
5 Onderwijs	Natuur- en milieueducatie scholen	€ 48	
8 Sociale zaken en 9 Welzijn	Reservering sociaal domein	€ 500	
11 Openbare werken/verkeer en vervoer	Geluidsproblematiek N33/N34	€ 500	
11 Openbare werken/verkeer en vervoer	Verkeersveiligheid	€ 20	
11 Openbare werken/verkeer en vervoer	Boombeleidsplan	€ 200	
11 Openbare werken/verkeer en vervoer	Infrastructuur – reconstructie rijbaan Annerveenschekanaal – Eexterveenschekanaal	€ 350	
11 Openbare werken/verkeer en vervoer	Reconstructie omgeving Huize Bareveld	€ 80	
11 Openbare werken/verkeer en vervoer	Accentueren grenzen bebouwde kom	€ 48	
12 Milieu	Verduurzaming accommodaties	€ 200	
13 Wonen en leefomgeving	Handhaving/brandveiligheid recreatieterreinen	€ 100	
15 Recreatie en toerisme	Ontwikkelingen Staatsbosbeheer	€ 68	
15 Recreatie en toerisme	Ontwikkeling Gasselternveld	€ 250	
16 Financiën en bedrijfsvoering	Samenwerking Drentsche Aa	€ 300	
16 Financiën en bedrijfsvoering	Informatiebeleidsplan	€ 800 *2	
Totaal		€ 5.264	€ 110

*2 Het opgenomen bedrag ad € 800.000 voor het informatiebeleidsplan beslaat de periode van 2016 t/m 2019, waarmee het laatste jaar buiten de huidige bestuursperiode 2014-2018 valt. Voor de huidige bestuursperiode gaat het om een bedrag van € 600.000.

Collegeprogramma 2014 - 2018

Bovenstaande nieuwe beleidswensen/ontwikkelingen hadden we ook al financieel verwerkt in het beleidsplan 2014 – FMP.

Dit geldt echter niet voor:

- Huisvesting Dr. Nassau College (incidentele last);
- Themajaar 'Ondernemend Aa en Hunze' in 2016;
- Reconstructie omgeving Huize Bareveld;
- Accentueren grenzen bebouwde kom.

De huidige systematiek volgend zullen incidentele uitgaven ten laste van de Vrije Algemene Reserve (VAR) of van andere beschikbare reserves worden gebracht. Het gaat in totaal om een bedrag van ongeveer € 5,2 miljoen aan incidentele uitgaven (verdeeld over de periode 2015 t/m 2018). Bij de behandeling van het beleidsplan 2014 is de intentie uitgesproken om de nieuwe incidentele beleidswensen waar mogelijk te bekostigen vanuit 'oude' (reeds beschikbaar gestelde) kredieten. 'Nieuw beleid ruilen voor oud beleid' om zo het beslag op de VAR te beperken. Bij de behandeling van de begroting 2015 willen we onderzocht hebben of dit daadwerkelijk mogelijkheden biedt.

Verwacht verloop VAR in de komende jaren:

Prognose verloop VAR				
	2015	2016	2017	2018
Prognose stand per 1 januari	9.511.000	6.370.000	5.854.000	4.636.000
Storting	270.000	0	0	0
Onttrekking	-3.411.000	-516.000	-1.218.000	-280.000
Prognose stand per 31 december	6.370.000	5.854.000	4.636.000	4.356.000

In 2014 zullen wij nog de nota weerstandsvermogen en risicobeheersing actualiseren, waarbij de effecten van de actuele ontwikkelingen (w.o. de drie decentralisaties in het sociaal domein) op het weerstandsdeel van de algemene reserve (WAR) inzichtelijk zullen worden gemaakt. Het ontbreken van structurele weerstandscapaciteit in onze begroting vormt hierbij een belangrijk element, net als de toename van de (gekwantificeerde) risico's, voornamelijk als gevolg van de decentralisaties in het sociaal domein. Dit zal mogelijk leiden tot een substantiële toename van de WAR (huidige stand van de WAR bedraagt € 3,5 miljoen), een toename die ten laste moet worden gebracht van de VAR. Zo zou aansluiting kunnen worden gezocht bij het percentage van 10% dat onze accountant hanteert bij onzekerheden in de controle als percentage van de totale lasten (d.i. het begrotingstotaal = ca. € 5 miljoen).

Collegeprogramma 2014 - 2018

3. Financiële positie 2015-2018 (bron: beleidsplan 2014 & brief n.a.v. de meicirculaire 2014)

Hieronder is de te verwachten ontwikkeling van onze financiële positie in de komende jaren beschreven. De nieuwe beleidswensen/-ontwikkelingen zijn financieel weergegeven in de regels 'Collegeprogramma (oud en nieuw)'. De 'nieuwe' bezuinigingsopgave is opgenomen in de regel 'Bezuinigingstraject'; deze dient nog te worden ingevuld met concrete bezuinigingsvoorstellen.

Ontwikkeling van onze financiële positie

			FMP		
STRUCTURELE MUTATIES	2015	2016	2017	2018	
Saldo begroting voorafgaand jaar	652.000	224.000	30.000	10.000	
<i>Mutaties t.o.v. saldo:</i>					
Collegeprogramma (oud en nieuw)	-80.000	-50.000	-	-	
Bezuinigingstraject	680.000	322.000	566.000	818.000	
Prijsontwikkeling	-291.000	-414.000	-468.000	-479.000	
Gemeentefonds (w.o. algemene uitkering)	-1.056.000	9.000	-142.000	-216.000	
Overige mutaties	319.000	-61.000	24.000	-87.000	
Actueel begrotingssaldo	224.000	30.000	10.000	46.000	
Begrotingssaldi FMP bij beleidsplan 2014	49.000	-194.000	-210.000	-211.000	
INCIDENTELE MUTATIES	2015	2016	FMP 2017	2018	Totaal
<i>Lasten</i>					
Collegeprogramma (oud en nieuw)	-3.597.000	-944.000	-1.218.000	-280.000	-2.442.000
Overige mutaties	94.000	156.000	-	-	156.000
Totaal	-3.503.000	-788.000	-1.218.000	-280.000	-2.286.000
<i>Dekking</i>					
VAR	-3.411.000	-516.000	-1.218.000	-280.000	-2.014.000
Overige (bestemmings)reserves	-92.000	-272.000	-	-	-272.000
Totaal	-3.503.000	-788.000	-1.218.000	-280.000	-2.286.000

Collegeprogramma 2014 - 2018

4. Bezuinigingen

In 2010 is een bezuinigingstraject gestart met een taakstelling van € 4,0 miljoen. In de jaren erna is, als gevolg van een herbezinning op de omvang van de bezuinigingen en structurele uitzettingen van beleid, de totale bezuinigingsopgave verhoogd naar € 5,8 miljoen. Hiervan is reeds een bedrag van ca. € 4,8 miljoen gerealiseerd in de periode 2010-2014. Van dit totaal ad € 5,8 miljoen moet in de jaren 2015/2016 nog ongeveer € 1,0 miljoen daadwerkelijk worden gerealiseerd. Die taakstelling zullen we bij de discussie over de nieuwe bezuinigingsopgave buiten beschouwing laten, maar de voortgang van de realisatie van deze opgave wordt uiteraard wél gemonitord binnen de reguliere planning & control cyclus. Uit het huidige bezuinigingstraject dient nog een bedrag van € 0,2 miljoen te worden ingevuld met concrete bezuinigingsvoorstellen, welke deel zal uitmaken van de nieuwe bezuinigingsopgave.

Nieuwe bezuinigingsopgave 2015-2018

Resumerend bestaat de nieuwe bezuinigingsopgave uit de volgende onderdelen:

- Restant 'oude' bezuinigingsopgave (nog concreet in te vullen)	€ 0,2 miljoen
- Bezuinigingsopgave a.g.v. het structurele nadelige saldo ultimo 2018	€ 1,3 miljoen
- Bezuinigingsopgave a.g.v. nieuw beleid/nieuwe ontwikkelingen	<u>€ 0,2 miljoen</u>
	€ 1,7 miljoen

De nadruk van de resterende in te vullen bezuinigingsopgave van € 1,7 miljoen zal op de jaarschijven 2017 en 2018 liggen, zie de tabel hierna (in € x 1.000):

Bezuinigingstraject	2015	2016	2017	2018	Totaal
Nieuwe bezuinigingstraject	-	98	566	818	1.482
Oude bezuinigingstraject	278	-61	-	-	217
Totale bezuinigingstraject	278	37	566	818	1.699

Het realiseren van de nieuwe bezuinigingsopgave van € 1,7 miljoen is noodzakelijk om de begroting in de jaren 2015 t/m 2018 structureel sluitend te houden. Ten opzichte van het beleidsplan 2014 is de opgave gefaseerd, gezien het verwachte voordelige resultaat over het jaar 2015. De opgave in de jaren 2015/2016 ad € 0,3 miljoen zullen we bij de begroting 2015 voorzien van concrete bezuinigingsvoorstellen. Over de resterende opgave ad € 1,4 miljoen gaan we graag met u in gesprek tijdens de Breelandbijeenkomst begin 2015, waarbij we als kapstok/uitgangspunt de dan geactualiseerde Strategische Toekomstvisie 2025 willen hanteren.

Wij willen ook in de komende jaren een solide financiële positie behouden. Dat betekent dat we ons zullen moeten beperken in het doen van nieuwe uitgaven (nieuw beleid). Daarbij benadrukken we het belang van onze financiële uitgangspunten die we met elkaar hebben omarmd bij de vaststelling van de begroting 2014 en het beleidsplan 2014. Daaronder dus ook het uitgangspunt 'rijksregelingen worden uitgevoerd met rijksmiddelen, zonder 'plus'.

5. Financiële ontwikkelingen

Hieronder zijn de belangrijkste ontwikkelingen die (mogelijk) een impact hebben op de financiële positie van onze gemeente. Het gaat hierbij om de ontwikkelingen in het sociale domein (de drie decentralisatie-opgaven en de vorming van het deelfonds sociaal domein) en het tweede gedeelte van de herijking van het gemeentefonds. Voor beide ontwikkelingen geldt dat deze in structurele zin nog niet zijn meegenomen in de financiële positie van Aa en Hunze, aangezien een reële inschatting van de mogelijke (nadelige) effecten nog niet goed te maken is. Wel wordt voorgesteld om een incidentele buffer van € 1,0 miljoen (bestaande uit de huidige reserve Wmo van € 0,5 miljoen en een aanvullend bedrag van € 0,5 miljoen t.l.v. de VAR) te vormen voor eventuele tijdelijke nadelige effecten van de invoering van deze decentralisatie-opgaven.

Collegeprogramma 2014 - 2018

Deelfonds sociaal domein

Het kabinet is in de meicirculaire 2014 met nadere budgetprognoses gekomen. Voor de AWBZ taken die naar ons toekomen wordt een budgetkorting van 25% doorgevoerd. Ook voor de Jeugdzorg zijn in de meicirculaire 2014 nadere budgetgegevens bekendgemaakt. Voor zowel de AWBZ als de Jeugdzorg worden de budgetten voor 2015 toegekend op basis van historische kosten en vanaf 2016 komen er (geleidelijk) objectieve verdeelmodellen. Voor de Participatiewet heeft de staatssecretaris op 17 juni jl. de indicatieve budgetten openbaar gemaakt.

Hieronder is in tabelvorm het budget per inwoner (gebaseerd op de meicirculaire 2014) weergegeven, afgezet tegen het gemiddelde budget per inwoner in Nederland:

Decentralisatie	Aa en Hunze	NL gemiddeld	Vershil
Jeugdzorg	219	230	-11
AWBZ	144	128	+16
Participatiewet	152	170	-18
Totaal per inwoner gemiddeld	515	528	-13

Alle drie de budgetten zullen deel uitmaken van een zogenaamd sociaal deelfonds, naast de bestaande algemene uitkering. Gemeenten krijgen vanaf 2015 de ruimte om binnen de grenzen van het sociaal deelfonds deze gebundelde budgetten naar eigen inzicht te besteden. Zoals het er nu naar uit ziet wordt het deelfonds sociaal domein na drie jaar overgeheveld naar de algemene uitkering en dus opgenomen in het reguliere maatstavenstelsel.

Herijking gemeentefonds

Op 20 maart jl. zijn de herverdeeleffecten van het eerste gedeelte van het groot onderhoud gemeentefonds gepubliceerd. Het gaat hierbij om de nieuwe verdeling van de algemene uitkering in het gemeentefonds, die wordt ingevoerd in 2015 en de bijbehorende (herverdeel)effecten per gemeente in 2015.

Het groot onderhoud van het gemeentefonds leidt op dit moment tot een nadelig herverdeeleffect van afgerond € 125.000 voor onze gemeente, ingaande in het jaar 2015. Hierop hebben we reeds voldoende geanticipeerd door onze uitkering uit het gemeentefonds structureel te verlagen met € 200.000. In 2016 volgt nog de herijking van de clusters Werk en inkomen, Infrastructuur en gebiedsontwikkeling/Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing en Openbare orde en veiligheid/Brandweer en rampen. Hierover zal naar verwachting meer duidelijkheid bestaan bij het uitkomen van de meicirculaire 2015.

Meicirculaire 2014

De ontwikkelingen vanuit de meicirculaire 2014 zijn financieel in dit collegeprogramma verwerkt. In hoofdlijnen kunnen wij u mededelen dat de uitkering uit het gemeentefonds in totaliteit substantieel is toegenomen (met ruim € 13 miljoen, waarmee de totale uitkering uit het gemeentefonds op bijna € 35 miljoen uitkomt met ingang van het jaar 2015). Deze toename is bijna geheel toe te schrijven aan de budgetten behorende bij de decentralisaties AWBZ, Jeugdzorg en Participatiewet. Aangezien hier het uitgangspunt 'rijksregelingen worden uitgevoerd met rijks gelden' van toepassing is, heeft dit in financiële zin naar verwachting geen effect (incidenteel is € 1,0 miljoen gereserveerd voor onverwachte tegenvallers). Daarnaast is een korting van 40% op het huidige Wmo budget toegepast, hetgeen een verlaging voor onze gemeente betekent van ca. € 750.000. Ook hierbij geldt het hiervoor genoemde uitgangspunt.

Naast deze korting op de uitkering kunnen we een tweetal positieve berichten melden: de accressen zijn licht toegenomen, hetgeen een structureel voordeel oplevert van ca. € 125.000 en het herverdeeleffect van het groot onderhoud aan het gemeentefonds valt voordeliger uit dan in eerste instantie geraamd, positief effect ca. € 75.000.

1 Verbindend, levendig en zorgzaam

Dit hoofdstuk bestaat uit de volgende onderdelen:

1.1 Inleiding

1.2 Belangrijke ontwikkelingen

1.3 Financiële uitgangspunten en ontwikkelingen

1.4 Voorstellen beleidsplan 2017

1.5 Vaststelling beleidsplan 2017

1.1 Inleiding

Er gebeurt veel in Aa en Hunze! Op meerdere terreinen zijn we, in samenwerking met inwoners en bedrijven, actief bezig. Dit varieert van de centrumontwikkeling in Gieten tot aan het ontmoetingscentrum De Boerhoorn, van duurzaamheid tot aan het project maatschappelijk vastgoed. Dit alles met in ons achterhoofd de stip op de horizon, onze missie, zoals weergegeven in onze toekomstvisie: “Aa en Hunze is een aantrekkelijke woongemeente waar het buitengewoon goed leven en recreëren is, met een levendige, zorgzame en innovatieve samenleving in een robuust landschap: Aa en Hunze Buitengewoon!”. De grootste uitdaging voor onze gemeente: de gevraagde transformatie in het sociaal domein realiseren. Gemakkelijk opgeschreven, maar o zo moeilijk te realiseren. Dit vraagt namelijk om een andere wijze van werken van ons, onze partners in het sociaal domein en tegelijkertijd een andere insteek vanuit onze inwoners. Veranderen we niet met zijn allen, dan leidt dit op termijn tot een financieel onhoudbare situatie. Vandaar ook de centrale plek van dit onderwerp, tezamen met de organisatieontwikkeling Aa en Hunze stroomt! (die staat voor die andere wijze van werken), in dit beleidsplan.

Uitvoering collegeprogramma 2014 – 2018

In het beleidsplan 2017 komen we aan in de laatste periode van de huidige bestuursperiode, met daarin de uitvoering van de herijkte toekomstvisie en het collegeprogramma met de titel ‘Verbindend, levendig en zorgzaam’¹. Onze focus ligt hierbij op de realisatie van het collegeprogramma, waarbij we uiteraard ook actief inspelen op actuele ontwikkelingen die spelen en passen bij onze visie die in gezamenlijkheid met inwoners en bedrijven tot stand is gekomen.

We zijn al een heel eind op weg met de uitvoering van het collegeprogramma 2014 – 2018 en hebben al veel gerealiseerd in de afgelopen periode. Om een paar zaken te benoemen: het vernieuwen van de centra van Rolde, Annen en Gieten, de vernieuwbouw van het Dr. Nassau College, het beheer en onderhoud van onze bomen en de duurzaamheidsleningen. We zijn er uiteraard nog niet en zijn nog druk bezig met diverse ontwikkelingen, zoals in de eerste alinea is aangegeven.

Nieuw beleid

Van belang is dat we focus blijven houden op die ontwikkelingen, onderwerpen die er voor Aa en Hunze toe doen. Centraal staan hierbij de herijkte toekomstvisie en het daarvan afgeleide collegeprogramma. Met deze blik hebben we het (beleids)kader voor de begroting 2018 neergezet. De meeste beleidswensen liggen in lijn met deze ‘kapstokken’ en een aantal beleidswensen speelt in op de actualiteit. Voor deze ontwikkelingen verwijzen wij u naar de paragraaf belangrijke ontwikkelingen in dit hoofdstuk, alsmede het financieel meerjarenperspectief.

Sociaal domein

In het sociaal domein ligt de focus in de komende periode op de transformatie van het sociaal domein en de daarbij passende inrichting van het sociaal team. Om deze transformatie tijdig te kunnen realiseren vragen wij in dit beleidsplan de benodigde incidentele financiële middelen, teneinde structureel niet uit de pas te lopen in de toekomst. We willen de noodzakelijke veranderingen in het sociaal domein stevig inzetten door middel van een éénjarig programma, waarbij we aan de slag gaan met de versterking van het voorliggend veld, een andere wijze van werken, de toekomstige inrichting van het sociaal team en de ontwikkeling van de regierol van de gemeente (opdrachtgever en monitoring van de resultaten). Aangezien het transformeren van het sociaal domein een veel bredere impact heeft dan de verandering van de zorg (van duurdere naar goedkopere zorg) is de link naar Aa en Hunze stroomt! snel gelegd. Ook hier spreken we over een andere manier van werken. Gezien dit nadrukkelijke verband stellen we voor om niet alleen te putten uit de gevormde reserve Sociaal domein, maar ook gedeeltelijk uit de vrije algemene reserve (VAR). Dit doen we alleen daar waar het gaat om de organisatorische verandering (toekomstige inrichting sociaal team en de ontwikkeling van de regierol van de gemeente). Zie verder het hoofdstuk 1.3 Financiële uitgangspunten en ontwikkelingen.

¹ **Verbindend:** in ons bestuurlijk handelen proberen wij steeds verbindend te zijn. Door zaken samenhangend aan te pakken, maar vooral door steeds aandacht te hebben voor de mogelijkheid verbindingen te leggen: tussen inwoners, bedrijven en organisaties, met elkaar en met de gemeente. Het primaire doel daarvan is de kwaliteit van onze lokale samenleving (verder) te verbeteren.

Levendig: in Aa en Hunze barst het van de activiteiten, van ideeën en van initiatieven van inwoners. Onder het motto ‘iedereen doet mee’ willen we daar als gemeente optimaal ondersteuning aan bieden.

Zorgzaam: wij willen maatschappelijke ondersteuning en zorg bieden aan die inwoners van Aa en Hunze die het niet volledig op eigen kracht redden.

1.1 Inleiding

Financiën

De financiële positie van de gemeente Aa en Hunze is goed. De voorspellingen over de effecten van de meicirculaire 2017 voor onze gemeente zijn positief. Tegelijkertijd hebben we meerjarig nog niet de met elkaar afgesproken en gewenste structurele weerstandscapaciteit (lees: begrotingsruimte) gerealiseerd en dalen onze inkomsten voor de uitvoering van het sociaal domein snel, terwijl we de noodzakelijke transformatie nog niet hebben bereikt.

De meicirculaire 2017 is op 1 juni jl. ontvangen en wordt op dit moment vertaald naar onze gemeente voor zowel de inhoud/beleid als het geld. Zoals te doen gebruikelijk zullen we de uitkomsten met u delen voorafgaande aan de behandeling van het beleidsplan, zodat u deze bij de beraadslagingen kunt betrekken.

Conclusie

Zoals aangegeven in het voorgaande staan we er als gemeente op dit moment goed voor, in meerdere opzichten. Het is uiteraard gewenst om dat met elkaar vast te houden. We gaan constructief door met de afronding van het collegeprogramma, spelen actief in op actuele ontwikkelingen die ertoe doen voor onze gemeente en zetten stevig in op de noodzakelijke transformatie in het sociaal domein en de organisatie met als uiteindelijke doel: Aa en Hunze elke dag een beetje mooier maken voor onze inwoners!

1.1 Inleiding

De verdere inhoud van de beleidsplan 2017 is als volgt:

Het beleidsplan 2017 kent een inleidend hoofdstuk (hoofdstuk 1), het beleid op hoofdlijnen (hoofdstuk 2) en de bijstellingen in het jaar 2017 (hoofdstuk 3). Daarnaast is in de bijlage het financieel meerjarenperspectief (FMP) 2018 – 2021 opgenomen.

Dit eerste hoofdstuk gaat verder in op de belangrijke (beleidsmatige) ontwikkelingen / onderwerpen in 2017, de financiële positie met daarin o.a. de uitgangspunten en de ontwikkelingen, de voorstellen aan uw raad en ten slotte de vaststelling van het beleidsplan 2017.

Beleid op hoofdlijnen (hoofdstuk 2) bevat:

- De realisatie van het voorgenomen beleid tot en met april 2017 per programma met daarin aandacht voor verwachte ontwikkelingen c.q. bijstellingen van de planning.

Bijstellingen (hoofdstuk 3) bevat:

- Een recapitulatie van alle bijstellingen (lasten en baten) op de onderdelen bestaand beleid en bezuinigingen per programma.
- Een toelichting op de bijstellingen per programma.

1.2 Belangrijke ontwikkelingen

Zoals in de inleiding aangegeven zullen we in deze paragraaf stil staan bij de belangrijke ontwikkelingen in het jaar 2017 e.v. We zullen achtereenvolgens ingaan op de volgende ontwikkelingen:

1. Strategische Toekomstvisie 2015 – 2025
2. Sociaal Domein
3. Themajaar 2017: Jaar van de dorpen
4. Maatschappelijk vastgoed
5. Huisvesting en integratie statushouders
6. Centrumontwikkeling Gieten
7. Ontwikkeling Gasselternveld
8. Beleid Duurzaamheid
9. Kwaliteitsimpuls fietspaden
10. Invoering nieuwe Omgevingswet
11. Ontmoetingscentrum de Boerhoorn
12. Beheer en onderhoud bomen
13. Pilot groen Alescon
14. Vitalisering vakantieparken
15. Aa en Hunze stroomt!

1. Strategische Toekomstvisie 2015 – 2025

De raad heeft op 28 mei 2015 de herijkte toekomstvisie 2025 vastgesteld. Deze visie geeft niet alleen de identiteit van onze gemeente weer, maar kan ons ook ondersteunen bij het maken van strategische keuzes. Het uitvoeringsprogramma is vervolgens op 26 mei 2016 door de raad vastgesteld. Met het doel om te waarborgen dat de denkrichtingen van de toekomstvisie ook voor onze gemeente worden geïmplementeerd.

Met de vaststelling van de begroting 2016 is geld beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de toekomstvisie. Het uitvoeringsplan geeft hieraan het vervolg.

In dit uitvoeringsplan zijn recente activiteiten opgenomen, in lijn met de nieuwe accenten van de herijkte Strategische Toekomstvisie. Voor deze bestuursperiode betreft het de volgende onderdelen:

- Voortzetting burgerparticipatie zoals een vervolg van 'Jullie idee, samen uitvoeren', pilot zelfbeheer en vrijwilligersinitiatieven.
- Het stimuleren van de aanleg van glasvezel voor snel internet.
- De realisatie van de toekomstagenda's van de dorpen zal worden bekostigd (vooralsnog) vanuit het restant.

In 2017 wordt het uitvoeringsprogramma verder opgepakt in samenhang met het (thema) jaar van de dorpen.

2. Sociaal Domein

De transitie van de zorgtaken is in 2015 gerealiseerd. De transformatie, daar zitten we nog midden in. Er zal nog meer ingezet moeten worden op preventie (voorliggend veld), aansluiting en samenwerking met het informele netwerk en samenwerken met inwoners. Om ervoor te zorgen dat het sociaal domein voor de toekomst (financieel) duurzaam wordt ingericht en aansluit bij de leefwereld van onze inwoners, met blijvende aandacht voor kwetsbare groepen in de gemeente, zal er een verdere koersbepaling moeten plaatsvinden.

In alle gevallen staat de inwoner centraal. De gemeente, aanbieder en sociaal team zijn daar omheen georganiseerd. We gaan bij de inwoner uit van de eigen kracht, eigen verantwoordelijkheid, zelfredzaamheid en zelfregie. De gemeente is wel verantwoordelijk voor zorg en ondersteuning aan zijn inwoners. Deze zorg en ondersteuning is ondergebracht bij het sociaal team en de aanbieders.

Het sociaal team is een belangrijk onderdeel voor de doorontwikkeling van het sociaal domein.

1.2 Belangrijke ontwikkelingen

Om voorbereid te zijn op de toekomst is de huidige positionering van het sociaal team voor ons geen vanzelfsprekendheid. Zeker niet omdat het een tijdelijke netwerkconstructie betreft. We zijn daarom gaan nadenken over mogelijke structurele en duurzame alternatieven die passen bij onze rol en hebben daarin een principebesluit genomen. Wij kiezen in principe voor een externe verzelfstandiging door middel van de oprichting van een (overheids)BV. Deze structuur geeft het nodige gewicht om te komen tot de veranderbeweging waar inwoners centraal staan en zelfredzaamheid en betrokkenheid van het sociale netwerk uitgangspunten zijn. Daarnaast is de sturing en zeggenschap vanuit ons als gemeente goed georganiseerd.

3. Themajaar 2017: Jaar van de dorpen

Dorpen van Aa tot hunZe' is de naam van het themajaar in 2017. Dorpen bepalen hun eigen agenda. Zij nemen het voortouw bij het toekomstbestendig maken en houden van de dorpen. De gemeente beweegt mee. Het themajaar heeft daarom een relatie met 'Aa en Hunze stroomt'.

In het themajaar gaat het om bewust worden van de mogelijkheden die er zijn en de samenwerking tussen inwoners en gemeente. Samen met een projectgroep bestaande uit inwoners van de gemeente, Impuls en Rabobank worden de activiteiten opgezet en uitgevoerd. Het jaar is geopend bij de nieuwjaarsreceptie. De eerste bijeenkomst 'Van geld voor een idee tot hulp bij het schrijven van een plan' vond 19 april plaats in Eext. Verenigingen, stichtingen, dorpshuizen en dorpsbelangen kregen informatie over fondsen en ondersteuning bij het verkrijgen van geld voor hun plannen. Er werd ook volop kennis en ervaringen met elkaar gedeeld. De volgende bijeenkomst over zorgzame dorpen staat gepland in juni.

4. Maatschappelijk vastgoed

In 2016 hebben we de projectopdracht Maatschappelijk Vastgoed vastgesteld. De aanleiding hiervoor is dat een aantal ontwikkelingen zorgt voor een afnemende of een veranderende vraag naar maatschappelijk vastgoed. Door een combinatie van factoren als de economische recessie, de demografische krimp, bezuinigingen van rijkswege en gewijzigde wetgeving, staan maatschappelijke voorzieningen onder druk. Wij willen belangrijke sociaalmaatschappelijke voorzieningen zoveel mogelijk behouden tegen aanvaardbare kosten. Dat vraagt om een integrale sturing op alle exploitaties binnen de vastgoedportefeuille. Een dergelijke professionalisering van het vastgoedmanagement kost tijd en geld, maar levert uiteindelijk meer op doordat het ons in staat stelt om sneller en beter op nieuwe ontwikkelingen in te spelen. De raad heeft een strategische visie vastgesteld. De visie is het beleidskader voor een nog uit te werken uitvoeringsplan, waarmee bepaald wordt voor welke gemeentelijke doelen en tegen welke kosten maatschappelijk vastgoed moet worden aangehouden en beheerd. Hieraan ten grondslag ligt ook een uitgebreide inventarisatie van alle gebouwen en exploitaties waarmee het benodigde inzicht wordt verkregen in de staat van ons maatschappelijk vastgoed. Onder maatschappelijk vastgoed verstaan we: "Een gebouw of terrein met een publieke functie op het gebied van onderwijs, sport, cultuur, welzijn, veiligheid, maatschappelijke opvang en/of medische zorg en waarvan de exploitatie van het eigenaarsdeel en/of het gebruikersdeel geheel of gedeeltelijk door gemeentelijke middelen mogelijk wordt gemaakt". Deze gebouwen zijn faciliterend aan de verschillende maatschappelijke voorzieningen binnen de gemeente.

1.2 Belangrijke ontwikkelingen

5. Huisvesting en integratie statushouders

In 2016 hebben we de goede resultaten geboekt op het gebied van de huisvesting van statushouders. Deze resultaten hebben we kunnen doorzetten in de eerste maanden van 2017. Dit is het gevolg van een goede samenwerking met de woningcorporaties, particuliere initiatieven en de deelname in de Tussenvoorziening in Tynaarlo. Hierdoor hebben we ook in het 'piekjaar' 2016 kunnen voldoen aan de taakstelling en kunnen wij daarnaast de verwachting uitspreken dat voor het gehele jaar 2017 en het eerste half jaar van 2018 geen problemen zullen ontstaan bij het voldoen aan de kwantitatieve taakstelling, mits wij dit goed begeleid blijven sturen. Het plaatsen van de statushouders is een eerste stap in het traject van integratie en participatie. In dit kader worden in 2017 extra projecten ondersteund om de integratie van deze doelgroep te versterken. In de komende periode willen wij een plan van aanpak opstellen om een integrale aanpak van de integratie en participatie van deze doelgroep te realiseren.

6. Centrumontwikkeling Gieten

Wij willen het (koop)centrum van Gieten verder versterken en hebben daarom in april 2016 besloten om de huidige visie op het centrum van Gieten uit 2003 te herijken. De context waarbinnen de visie uit 2003 is gemaakt, is veranderd. In de aanloopgebieden is sprake van leegstand. Een aantal aspecten draagt daartoe bij. Die aspecten vormen de nieuwe context waarbinnen de herijking van de visie plaatsvindt. Het gaat daarbij onder andere om:

- Demografische ontwikkelingen.
- Ontwikkelingen in de retailsector.
- De veranderende rol van de overheid.

Anticiperend op de toekomstige Omgevingswet pakken we de herijking van de visie op in de vorm van het opstellen van de Omgevingsvisie Gieten Centrum, die uitstekend past bij de veranderende rollen in de samenleving: meer initiatieven vanuit de burgers en bedrijven en de overheid als facilitator.

Via 'De Tafel bij Jumbo' (georganiseerd door twee ondernemers uit het centrum), een enquête onder het Aa en Hunze panel, een enquête onder verenigingen, een overlegronde met vastgoedeigenaren, een uitgevoerde sterkte-zwakteanalyse van het centrum vanuit toeristisch recreatief perspectief en een inloopbijeenkomst in voormalig Hotel Braams zijn allerlei vraagstukken en mogelijke oplossingen in kaart gebracht. Leerlingen van het Nassacollege zijn bezig met het uitwerken van hun ideeën en plannen voor het centrum.

Via een werkconferentie zijn gebiedsgericht met een afvaardiging van het Overlegplatform Centrum Gieten en externe deskundigen oplossingen gekoppeld aan de opgehaalde vraagstukken.

De uitkomst vormt de input voor het eerste concept van de Omgevingsvisie Centrum Gieten die gepland is voor een opiniërende behandeling in de raadscommissie van december 2017.

7. Ontwikkeling Gasselternveld

Er zijn diverse ontwikkelingen in het Gasselternveld mogelijk als gevolg van het vastgestelde bestemmingsplan Gasselternveld. Te denken valt aan een dag recreatieve ontwikkeling (gesprekken met een nieuwe, private partij zijn gaande), het mogelijk maken van een outdoor voorziening, een nieuwe zwembad en het realiseren van een zogenaamde Flintenwaard. De nieuwe zwembad kan in het seizoen 2017 in gebruik worden genomen (opening 24 mei 2017). Hiermee wordt een belangrijke impuls gegeven voor het Gasselternveld. De opening van de outdoor voorziening is in verband met de afstemming met de nieuwe zwembad doorgeschoven naar 2018. Wij zijn daarnaast in gesprek met Provincie Drenthe over de uitvoering van de Flintenwaard nabij de nieuwe zwembad. Staatsbosbeheer voert onderzoek uit naar het verbeteren / vernieuwen van het op peil houden van het waterniveau van 't Nije Hemelriek

Wij willen graag dat Het Noordelijk Pinksterkamp naar het Gasselternveld komt. Scouting Nederland heeft hier voorlopig nog niet positief op gereageerd, maar wij houden het gesprek gaande en blijven positief gestemd.

1.2 Belangrijke ontwikkelingen

Met betrekking tot het voormalig motel Gasselterveld is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen. De eigenaar is in overleg met een aantal partijen over verkoop. Met de regels kan vrij snel ingespeeld worden op private initiatieven, zodra deze zich voordoen.

8. Beleid Duurzaamheid

Een belangrijk beleidsthema is duurzaamheid met name op het gebied van energie. Naar aanleiding van een motie van Groen Links is de bestaande Duurzaamheidsvisie in het najaar 2016 geactualiseerd. Op basis van de geactualiseerde Duurzaamheidsvisie heeft de raad een budget van € 200.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van een drietal trajecten op het gebied van energie:

1. Energielening voor het MKB
 2. Een energieonderzoek voor particuliere huizenbezitters
 3. Stimuleringsregeling voor energieneutrale nieuwbouw.
- De drie regelingen zijn begin maart 2017 van start gegaan en lopen erg goed.

Daarnaast is en blijft windenergie een actuele ontwikkeling. Het Rijk wil voor de uitvoering van het Energie-akkoord, via het Rijksinpassingsplan, 16 windturbines in Aa en Hunze plaatsen. De omvang van het door het Rijk geplande windpark zorgt voor een onevenredig grote aantasting van het landschap en het woon- en leefklimaat en sluit niet aan op onze gemeentelijke duurzaamheidsvisie. Om die reden spannen wij ons, binnen de mogelijkheden in, om de plannen door het Rijk aangepast te krijgen.

9. Kwaliteitsimpuls fietspaden

Het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe heeft in 2015 de Fietsnota Drenthe vastgesteld. De fietsnota heeft de ambitie om, net als in 2011, de fietsprovincie van Nederland te worden en in de toekomst ook te blijven. De Provincie Drenthe heeft gelden beschikbaar gesteld om invulling te geven aan deze doelstellingen.

De kwaliteitsverbetering is gericht op het in stand houden en versterken van de kwaliteit van het fietsnetwerk (utilitair, recreatief en sportief) in Drenthe. De inzet is verder om met fietsen meer bestedingen en werkgelegenheid te creëren en meer fietsmobiliteit te realiseren, ook voor onze eigen inwoners. Dit kan onder andere door innovatieve en iconische projecten, die Drenthe als fietsprovincie op de kaart zetten.

In de eerste fase van de kwaliteitsimpuls zijn onder andere fietspaden aangelegd bij Nooitgedacht, langs het Zwanemeer te Gieten en door het Evertsbos ten noorden van Eext. Als vervolg hierop zijn voor het verlengen van een vrijliggend fietspad tussen Amen en Grolloo en het realiseren van een fietsverbinding langs/rondom de Hunze inmiddels middelen gereserveerd.

Ook wordt nagegaan op welke wijze fietsende schoolkinderen veiliger vanuit Annerveenschekanaal en Nieuw Annerveen naar de basisschool in Eexterveen kunnen komen.

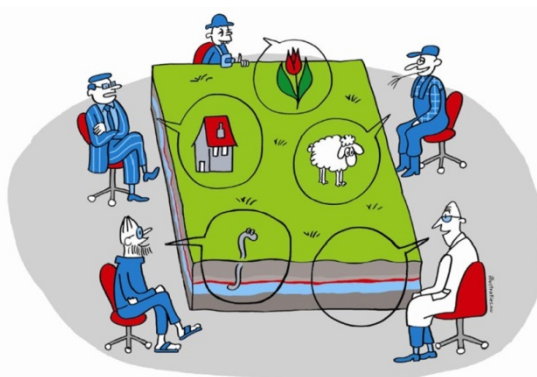
1.2 Belangrijke ontwikkelingen

Naast deze concrete projecten wordt geïnventariseerd op welke trajecten de kwaliteit van de infrastructuur kan worden verbeterd en welke ontbrekende schakels met prioriteit moeten worden aangebracht. De fietsbeleving kan verder worden verhoogd door het uitbreiden van voorzieningen, services en producten voor de fietsers. Hier wordt eveneens onderzoek naar gedaan.

10. Invoering nieuwe Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet (medio 2019) bundelt de wetgeving en de regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Het vormt de wet de basis voor de ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving. Door de bundeling van wetten zijn er minder regels nodig. De regels kan duidelijker en overzichtelijker worden opgeschreven. De uitgangspunten van de Omgevingswet zijn: minder en overzichtelijke regels, meer ruimte voor initiatieven, lokaal maatwerk en vertrouwen. Het wettelijke kader wordt inzichtelijker voor burgers, ondernemers en overheden. Bovendien maakt de Omgevingswet het beheer van en de ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving eenvoudiger.

Naar verwachting gaat de Omgevingswet op 1 juli 2019 in. De Omgevingswet is niet alleen een nieuwe wet. Het is vooral een verandering die leidt tot een andere manier van werken. Samenwerking, participatie en op een integrale wijze tot visies en plannen komen, is daarbij de kern. Verdergaande digitalisering zal tot ver na de invoeringsdatum van de Wet inspanningen vragen.

Het college heeft voor de bepaling van de invoeringsstrategie als uitgangspunt gekozen: *“Vernieuwend naar een optimale dienstverlening”. Dat doen we samen met de omgeving op basis van doelmatige en efficiënte stappen. We gaan gebruik maken van de ervaringen uit Aa en Hunze Stroomt (intern), Omgevingsvisie Centrum Gieten en Dorpen van Aa tot hunZe (extern).*

Op basis van het projectplan is bij de opdrachtverlening een eerste budget gevormd. Deze middelen kunnen worden ingezet voor externe kosten (o.a. onderzoek, opleiding en inhuur) in 2017, waarin de nadruk ligt op verkennen, verdiepen en impactanalyse. Het formuleren en voorbereiden van acties gericht op invoering van de Omgevingswet vraagt daarnaast vooral ambtelijke inzet. De uiteindelijke kosten voor implementatie van de Omgevingswet kunnen nog niet worden geraamd. Gaandeweg is daarover meer duidelijkheid te verwachten.

11. Ontmoetingscentrum de Boerhoorn

In het Beleidsplan 2015 is vastgelegd dat er een onderzoek moet komen naar het toekomstige beheer en exploitatie van Ontmoetingscentrum Boerhoorn in Rolde. De rol van het beheer en de kosten daarvan moeten worden gezien in relatie tot de rol en toekomst van De Boerhoorn en vervolgens integraal worden gezien binnen het accommodatiebeleid in de hele gemeente. De exploitatie dient gebaseerd te zijn op een financieel voordeliger (exploitatie)resultaat dan op dit moment in de Meerjarenbegroting is opgenomen. Met andere woorden er dient een bezuiniging te worden gerealiseerd.

Naast de vragen rondom beheer en exploitatie van De Boerhoorn speelt ook de (lage) bezetting van met name het dorpshuisgedeelte een belangrijke rol door onder andere de bezuinigingstaakstellingen, wat heeft geleid tot het vertrek van een vaste huurder van meerdere ruimten waardoor (meer) ruimten leegstaan over de dag gezien of nog (structureel) leeg komen.

In commissieverband is meerdere keren gesproken over de toekomst van de Boerhoorn. Dit heeft ertoe geleid dat het college op verzoek van de raad met een nieuwe kadernota is gekomen welke op 24 mei en 15 juni 2017 in de commissie is besproken. De uitkomsten daarvan vormen de basis voor het verdere proces. Op basis van deze kaders verwachten wij dat scenario 5 de meeste positieve effecten bewerkstelligt op het gebied van efficiëntie, effectiviteit, verduurzaming, ontmoeting en het aanbod van ontwikkeling en ontspanning. Daarnaast brengt dit scenario gunstige mogelijkheden daar waar het gaat om verbetering en verandering van beheer, exploitatie, bezetting en onderhoud van de Boerhoorn. Bij scenario 5

1.2 Belangrijke ontwikkelingen

blijven de sporthal en gymzaal in de huidige vorm gehandhaafd. Het MFC gedeelte wordt gesloopt en nieuw gebouwd en het nieuwe MFC- gedeelte wordt uitgebreid met nieuwbouw gezondheidscentrum.

12. Beheer en onderhoud bomen

In onze gemeente hebben we ca. 60.000 individueel te onderhouden bomen langs de doorgaande wegen en in de woonwijken staan. Er sprake is van een grote onderhoudsachterstand bij 58% van de individueel te beheren bomen. Daarnaast ontvangt de gemeente veel klachten van de inwoners over hinder, overlast en gevaarlijke situaties door de bomen.

Om de onderhoudsachterstand en de klachten op te lossen is de gemeente in 4 gebieden opgedeeld. Per jaar wordt één deelgebied geïnventariseerd, wordt in overleg met de bewoners een onderhoudsplan opgesteld en vervolgens na besluitvorming, door het College, het werk uitgevoerd. Daarmee is na vier jaar de onderhoudsachterstand ingelopen en zijn veel aan bomen gerelateerde klachten opgelost.

De uitvoering van de werkzaamheden in deelgebied 1 (voormalige gemeente Gieten en Gasselte) zijn afgerond.

Aansluitend zal het bomenonderhoudsplan voor de deelgebieden 2 t/m 4 ook worden voorbereid en uitgevoerd.

Deelgebied twee omvat Rolde, Anderen, Gasteren, Schipborg en het buitengebied in die omgeving. De werkvoorbereiding wordt in 2017 uitgevoerd de uitvoering van het onderhoudswerk zal in het snoei seizoen 2017-2018 plaats vinden.

Het bomenonderhoudswerk van deelgebieden 2 t/m4 zal voor drie jaar worden aanbesteed. De voorbereiding van de aanbesteding is inmiddels gestart.

13. Pilot groen Alescon

In het kader van de transitie/herstructurering van Alescon als gevolg van gewijzigde SW-wetgeving en Participatiewet hebben Alescon en de 6 GR-gemeenten een verkenning uitgevoerd onder naar de toekomstige positionering van het onderdeel groen van Alescon. De gemeenten willen zelf meer sturing op de (dagelijkse) uitvoering van het groen en willen ruimte creëren voor het bieden van werk aan andere doelgroepen. Uiteraard is het van belang dat er een goede begeleiding van Wsw-personeel en een goede plek voor overig personeel gewaarborgd zijn. De verkenning heeft geresulteerd in het besluit om het scenario "Groepsdetachering" uit te werken in een pilotperiode van 2 jaar met een start op 1 januari 2017.

Er lopen nu 2 processen. Het eerste proces betreft het gezamenlijk vormgeven en het opstellen van randvoorwaarden van de pilot door Alescon en de 6 gemeenten. Het tweede proces gaat over hoe de gemeente Aa en Hunze vorm wil geven aan de pilot.

In tegenstelling tot veel (Alescon-)gemeenten heeft de gemeente Aa en Hunze geen eigen groendienst voor het maaien en onderhoud van plantsoenen binnen de bebouwde kommen van de dorpen. Er is intern een projectgroep geformeerd die op zoek gaat naar een optimale werkwijze c.q. organisatiestructuur voor de gemeente Aa en Hunze. Op basis van feiten en ervaringen worden er mogelijke scenario's opgesteld. Medio 2017 zal er een keuze gemaakt worden welk scenario verder wordt uitgewerkt c.q. wordt ingevoerd.

1.2 Belangrijke ontwikkelingen

14. Vitalisering vakantieparken

Provincie Drenthe, Recreatieschap Drenthe en de Drentse gemeenten zijn begin dit jaar het project Vitale Vakantieparken Drenthe gestart. De doelstelling van dit project is om inzicht te krijgen in de vitaliteit van de recreatiesector in Drenthe. Eigenaren en verenigingen van eigenaren (vve) van vakantieparken, campings groter dan 40 plaatsen met vaste kampeervoorzieningen, chaletparken en gegroepeerde solitaire vakantiehuizen zijn gevraagd om aan te geven in welke mate zij daadwerkelijk een toeristische functie vervullen. De enquêtes worden ondersteund door bedrijfsbezoeken en gesprekken met eigenaren/vve's. In kaart wordt gebracht welk toekomstperspectief het park, de camping of de solitaire huizen hebben binnen de recreatiesector en in hoeverre bedrijven hun positie kunnen verstevigen door uitbreiding, innovatie, professionalisering of anderszins. In Aa en Hunze zijn 40 parken benaderd om mee te doen aan het onderzoek. Onderzoeksbureau ZKA heeft vervolgens 24 bedrijven bezocht om de situatie op het park te bekijken en met 13 eigenaren zijn gesprekken gevoerd. Voor deze 24 bedrijven worden factsheets aangeleverd over de huidige situatie of een advies uitgebracht over mogelijke toekomstscenario's.

Rond de zomerperiode is er inzicht in de situatie van de bedrijven en zal duidelijk worden of er sprake is van toekomstperspectief binnen de verblijfsrecreatie en welke vervolgstappen gezet kunnen worden in relatie tot een gezond toekomstperspectief. In september zullen we de resultaten in een informerende commissie bespreken van het project Vitale Vakantieparken voor Aa en Hunze.

15. Aa en Hunze stroomt!

In het organisatieontwikkelingstraject 'Aa en Hunze stroomt!' hebben we de strategische toekomstvisie 2020-2025 samen met de resultaten van ons medewerkersonderzoek en de door onszelf gemaakte 'foto' van de organisatie vertaald in onze opgave voor de komende jaren.

Wij willen een organisatie zijn die:

- Resultaatgericht is
- Van buiten naar binnen denkt en werkt
- Inspeelt op en meebeweegt met initiatieven van inwoners en bedrijven
- De grote lijn ziet, nieuwe ideeën inbrengt én maatwerk kan leveren
- Het vangnet is voor mensen die dat echt nodig hebben

En waar:

- Het goed en fijn werken is
- Professionaliteit de basis is
- Leidinggevenden richting geven, ruimte bieden en resultaat vragen

"Wij willen Aa en Hunze mooi houden én elke dag een beetje mooier maken. Wij zijn er voor de inwoners en dienen de politiek."

Er zijn veel ontwikkelingen in de maatschappij en we hebben hoge ambities. Dit betekent dat we werken aan meerdere grote projecten en actuele ontwikkelingen. Een aantal daarvan hebben we al genoemd in het voorgaande. Dat vraagt om extra inzet. Bovendien staan we in 2017 in de reguliere bedrijfsvoering voor extra kosten vanwege salarisontwikkelingen (stijging premies). Tegelijkertijd hebben we nog steeds een selectieve vacaturestop en geven we invulling aan de bezuinigingsopgave op het gebied van het personeel. De afgelopen jaren hebben we ruim een half miljoen bezuinigd. De mogelijkheden om op personeel te bezuinigen worden steeds kleiner, terwijl ontwikkelingen doorgaan en ambities onveranderd hoog blijven. Extra inzet om hieraan te kunnen voldoen is tot nog toe betaald uit het reguliere budget, waaronder het flexibele personeelsbudget. Hierin is de grens bereikt.

1.2 Belangrijke ontwikkelingen

Tegelijkertijd lopen we ook kwalitatief tegen onze grenzen aan. Niet omdat onze medewerkers niet capabel zijn. Wel omdat medewerkers tijd nodig hebben om te groeien in de nieuwe rol die van hen gevraagd wordt. Met Aa en Hunze stroomt! geven we vorm en inhoud aan deze gevraagde verandering. We zijn op tal van fronten in beweging, waaronder: een traject managementontwikkeling, we zijn bezig op teamniveau met de teamontwikkeling en we zijn op een vernieuwende wijze aan de slag gegaan met het project rondom de planning en control cyclus. Dit vraagt om extra incidentele inzet en zorgt voor frictiekosten.

We vragen in dit beleidsplan extra structurele gelden als gevolg van de premiestijgingen en de invoering van het individuele keuzebudget. In de raming is wel rekening gehouden met een toename van het salarisbudget met 2%, waarbij we anticiperen op een even grote cao stijging.

Naast deze structurele middelen vragen we ook incidentele middelen, omdat de grens is bereikt van ons flexibele personeelsbudget en wij in het kader van Aa en Hunze stroomt! te maken hebben met frictiekosten. De concrete financiële vertaling van zowel de structurele als de incidentele middelen treft u aan in hoofdstuk 1.3 Financiële uitgangspunten en ontwikkelingen.

1.3 Financiële uitgangspunten en ontwikkelingen

In deze paragraaf gaan we in op de financiële uitgangspunten, de actuele financiële positie op hoofdlijnen, de VAR, het bezuinigingstraject en op de financiële ontwikkelingen.

1.3.1 Financiële uitgangspunten

Bij de behandeling van de begroting 2017 hebben we met elkaar een aantal belangrijke financiële uitgangspunten vastgesteld. Hieronder treft u de (geactualiseerde) financiële uitgangspunten aan:

1. Een sluitende begroting voor 2018 en een sluitend FMP 2018 – 2021.
2. De taakstellende bezuinigingen dienen voor de begrotingsjaren 2018 – 2020 concreet te worden ingevuld met bezuinigingsmaatregelen op programmaniveau, zodat voor die jaren steeds een sluitende begroting tot stand komt.
3. Bij het niet (kunnen) realiseren van een bezuinigingstaakstelling binnen een programma dient bij voorkeur primair binnen ditzelfde programma een alternatief te worden gevonden. Indien dit niet mogelijk is, dan dient een alternatief te worden gevonden door integrale afweging binnen de totale programma's (procesafpraak).
4. Tijdens het proces van opstellen van de beleidsplannen en de begrotingsvoorbereidingen beoordelen of een aanvullende bezuinigingstaakstelling noodzakelijk is.
5. Bij het opvoeren van nieuw beleid / nieuwe wensen dient dekking te worden aangegeven voor hetzelfde begrotingsjaar. Of aangegeven dient te worden welk oud beleid plaats maakt voor het nieuwe.
6. Rijksregelingen worden uitgevoerd met rijksmiddelen, zonder 'plus': de decentralisaties in het sociaal domein (begeleiding (AWBZ/Wmo), Jeugdzorg en Participatiewet) zijn budgettair neutraal in de begroting verwerkt. Voor het AZC en de statushouders geldt ook dat deze budgettair neutraal worden opgenomen.
7. De toevoegingen in de algemene uitkering uit het gemeentefonds die we van de rijksoverheid ontvangen voor specifieke beleidsvelden/intensiveringen worden in principe niet omgezet in 'stelposten' voor de bedoelde beleidsterreinen/intensiveringen, tenzij...
8. Inkomstenontwikkeling: er wordt uitgegaan van een verhoging van de tarieven met het geldende inflatiepercentage (trendmatige verhoging) uit de meest recente circulaire. Uitzonderingen hierop zijn de tariefsverhogingen die onderdeel zijn van het bezuinigingstraject.
9. Doorgaan met het uitgangspunt gelijkblijvende totale lastendruk waarbij onderlinge uitwisseling tussen de gemeentelijke belastingen mogelijk is (de zogenaamde communicerende vaten).

1.3 Financiële uitgangspunten en ontwikkelingen

1.3.2 Actuele financiële positie

Zoals in de inleiding al is aangegeven staan we er op dit moment financieel goed voor. Tegelijkertijd hebben we nog niet de gewenste structurele weerstandscapaciteit (lees: begrotingsruimte) gerealiseerd én dalen onze inkomsten voor de uitvoering van het sociaal domein snel, terwijl we de noodzakelijke transformatie nog niet hebben bereikt. We verwachten met de komst van de meicirculaire 2017 positieve effecten voor onze gemeente, maar hebben deze nog niet concreet kunnen vertalen in dit beleidsplan. De gemeenteraad zal separaat per brief over de effecten van de meicirculaire 2017 worden geïnformeerd. De exacte gevolgen van de meicirculaire 2017 worden in een aparte begrotingswijziging verwerkt.

Hieronder is in één overzicht de actuele financiële positie weergegeven. Daarna volgt een korte toelichting per onderdeel. De uitgebreide toelichtingen zijn terug te vinden in hoofdstuk 3 Bijstellingen en het Financieel meerjarenperspectief 2018 – 2021 in de bijlage.

STRUCTURELE MUTATIES	2017	2018	2019	2020	2021
Saldo begroting 2017	999.000	921.000	623.000	-19.000	
<i>Mutaties na begroting 2017:</i>					
Structurele beleidswensen en bijstellingen	-175.000	-134.000	-	-	-
Bezuinigingstraject	-	-198.000	106.000	-	-
Gemeentefonds (w.o. algemene uitkering)	250.000	-	-	-	-
Overige mutaties	-	194.000	-84.000	156.000	-189.000
Saldo beleidsplan 2017	1.074.000	783.000	645.000	137.000	-189.000
INCIDENTELE MUTATIES					
Incidentele uitgaven begroting 2017	-2.958.000	-918.000	-478.000	-284.000	-
<i>Mutaties na begroting 2017:</i>					
Incidentele beleidswensen en bijstellingen	-2.577.000	-154.000	-63.000	100.000	-135.000
Totaal begroting 2017 + beleidsplan 2017	-5.535.000	-1.072.000	-541.000	-184.000	-135.000
<i>Dekking:</i>					
VAR	4.781.000	1.022.000	491.000	134.000	135.000
Overige (bestemmings)reserves	754.000	50.000	50.000	50.000	-
Totaal dekking	5.335.000	1.072.000	541.000	184.000	135.000

1.3 Financiële uitgangspunten en ontwikkelingen

Toelichting structurele beleidswensen en bijstellingen

2017: betreft met name structurele bijstelling salarisbudget met € 220.000 als gevolg van autonome premieontwikkelingen en de invoering van het individueel keuzebudget.

2018: betreft nieuwe structurele beleidswensen, passend binnen het financiële kader. De meest in het oog springende nieuwe structurele beleidswens is het ontmoetingscentrum De Boerhoorn (€ 75.000). Alle opgenomen beleidswensen zijn terug te vinden in het FMP 2018 – 2021.

Toelichting bezuinigingstraject

2018: een 2-tal bezuinigingen is komen te vervallen (bezuiniging op bijdrage aan GR-en ad € 90.000 en verhoging bijdrage Werkplein Drentsche Aa ad € 160.000). Dekking is gevonden in de algemene uitkering n.a.v. het uitkomen van de septembercirculaire 2016.

Toegevoegd ter dekking van de structurele nieuwe beleidswensen: inzet communicerende vaten afval, riool en OZB. Als gevolg van tariefverlagingen afval en riool kan de OZB worden verhoogd, waarmee de inkomsten toenemen. Hiermee zetten we het huidige beleid in de meerjarenraming voort.

2019: ook hier geldt de inzet van de communicerende vaten ter dekking van de nieuwe structurele beleidswensen.

Toelichting gemeentefonds

2017: bij de septembercirculaire 2016 is aangegeven dat we € 250.000 structureel meer ontvangen van het Rijk. Deze middelen zetten we in ter dekking van de hiervoor genoemde niet te realiseren bezuinigingen.

Toelichting overige mutaties

2018: we verwachten een structurele meeropbrengst toeristenbelasting als gevolg van een hoger aantal overnachtingen, effect € 50.000.

2018 t/m 2021: de vervangingsinvesteringen, de kapitaalontwikkelingen en het rente-effect zijn geactualiseerd, mede naar aanleiding van de nieuwe rentenota 2017. Dit leidt in de jaren tot verschillen, maar over de gehele looptijd verloopt dit nagenoeg budgettair neutraal.

2018 t/m 2021: het verschil in begrotingssaldo tussen de begroting 2017 en het geactualiseerde beleidsplan 2017 werkt structureel door. De verschillende bedragen zijn verwerkt in deze regel.

Toelichting incidentele beleidswensen en bijstellingen

2017: in dit jaar zijn de bijstellingen in het lopende jaar opgenomen, naast de nieuwe beleidswensen die in 2017 uitvoering moeten krijgen. Dit betreft o.a. de bijstelling in het flexibel personeelsbudget (€ 200.000) en de nieuwe beleidswensen: frictiekosten Aa en Hunze stroomt! (€ 260.000), de transformatie-opgave in het sociaal domein (€ 950.000) en een extra budget in het kader van de duurzaamheid (€ 200.000). Tegenover deze bijstellingen/beleidsplannen staan ook positieve bijstellingen in het lopende jaar.

2018: er zijn ten opzichte van de begroting 2017 enkele nieuwe incidentele beleidswensen bijgekomen, waaronder de voorbereidingen op de nieuwe Omgevingswet (€ 63.000) en onkruidbestrijding op verharding (€ 65.000). Daarnaast is, als gevolg van gewijzigde systematiek in het kader van de vernieuwingen BBV een aantal oorspronkelijk incidentele beleidswensen (investeringen) omgezet naar structurele beleidswensen (kapitaallasten), waardoor de incidentele nieuwe beleidswensen zijn verlaagd en de structurele beleidswensen zijn verhoogd.

1.3 Financiële uitgangspunten en ontwikkelingen

2019 t/m 2021: zie de gemaakte opmerkingen bij het jaar 2018.

1.3.3 VAR

Incidenteel nieuw beleid

De totale incidentele nieuwe beleidswensen blijven ruim binnen het gestelde financiële kader (gewenste minimum VAR bedraagt € 3 miljoen). Ten opzichte van de begroting 2017 zijn er 13 nieuwe incidentele beleidswensen in 2017 en 7 nieuwe incidentele beleidswensen in 2018 toegevoegd. In de begroting 2017 is voor de periode 2017-2020 een onttrekking aan de VAR geraamd van € 4,4 miljoen. Met toevoeging van de nieuwe beleidswensen stijgt de onttrekking aan de VAR voor deze periode naar € 6,4 miljoen. Gegeven deze beleidswensen/onttrekking komt de prognose van de VAR ultimo 2021 uit op bijna € 4,5 miljoen.

VAR in relatie tot de WAR en weerstandscapaciteit

In 2014 is de nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing geactualiseerd, waarbij de effecten van de actuele ontwikkelingen (w.o. de drie decentralisaties in het sociaal domein) op het weerstandsdeel van de algemene reserve (WAR) inzichtelijk zijn gemaakt. Het ontbreken van destijds structurele weerstandscapaciteit in onze begroting vormde hierbij een belangrijk element, net als de toename van de (gekwantificeerde) risico's, voornamelijk als gevolg van de decentralisaties in het sociaal domein. Vervolgens is besloten om de hoogte van de WAR te verhogen tot € 5,5 miljoen. Daarnaast is besloten om te streven naar een structurele weerstandscapaciteit / begrotingsoverschot van € 0,2 miljoen.

Hieronder is de prognose van het verloop van de VAR weergegeven:

Prognose verloop VAR

	2017	2018	2019	2020	2021
Prognose stand per 1 januari	8.579.000*	4.876.000	4.641.000	4.799.000	4.806.000
Storting	1.074.000	783.000	645.000	137.000	-189.000
Onttrekking	-4.781.000	-1.022.000	-491.000	-134.000	-135.000
Prognose stand per 31 december	4.872.000	4.633.000	4.787.000	4.790.000	4.466.000

* Betreft de stand van de VAR conform de najaarsnota 2016

1.3.4 Financiële ontwikkelingen

Hieronder zijn de belangrijkste ontwikkelingen weergegeven die (mogelijk) een impact hebben op de financiële positie van onze gemeente. Het gaat hierbij om de ontwikkelingen in het sociaal domein, het personeelsbudget en Aa en Hunze stroomt! en de ontwikkelingen in het gemeentefonds. Daarnaast zijn er meerdere nieuwe beleidswensen opgenomen in het FMP 2018-2021 bij de onderdelen collegeprogramma structureel en incidenteel.

Sociaal domein

Vooralsnog staan de decentralisatie-opgaven in het sociaal domein (ongewijzigd) budgettair neutraal in onze begroting. In het inleidende hoofdstuk 1.1 hebben we e.e.a. uiteengezet over de noodzakelijke transformatie in het sociaal domein, de link naar Aa en Hunze stroomt! en de benodigde incidentele financiële middelen, teneinde structureel niet uit de pas te lopen in de toekomst. We willen, zoals gezegd, de noodzakelijke veranderingen in het sociaal domein stevig inzetten door middel van een éénjarig programma, waarbij we aan de slag gaan met de versterking van het voorliggend veld, een andere wijze van werken, de toekomstige inrichting van het sociaal team en de ontwikkeling van de regierol van de gemeente (opdrachtgever en monitoring van de resultaten). We vragen hiervoor een incidenteel bedrag van ruim € 950.000, waarvan voorgesteld wordt deze te dekken uit de reserve Sociaal domein voor een bedrag van ruim € 700.000 en de VAR voor een bedrag van ruim € 250.000. Deze bedragen zijn opgenomen in het financiële overzicht in paragraaf 1.3.2 van dit hoofdstuk. Aangezien het mede gaat om een andere wijze van werken stellen wij voor gedeeltelijk de dekking te zoeken in de VAR.

1.3 Financiële uitgangspunten en ontwikkelingen

Personeelsbudget en Aa en Hunze stroomt!

In het inleidende hoofdstuk hebben we ook gesproken over de ontwikkelingen op het gebied van het personeelsbudget en Aa en Hunze stroomt!

We vragen in dit beleidsplan extra structurele gelden als gevolg van de premiestijgingen en de invoering van het individuele keuzebudget (beide autonome ontwikkelingen), het gaat om een structureel bedrag van € 220.000 (opgenomen als bijstelling in het jaar 2017 in dit beleidsplan). In de reguliere raming is wel rekening gehouden met een toename van het salarisbudget met 2%, waarbij we anticiperen op een even grote cao stijging, aangezien de huidige cao per 1 mei van dit jaar is afgelopen.

Naast deze structurele middelen vragen we ook incidentele middelen, omdat de grens is bereikt van ons flexibele personeelsbudget en wij in het kader van Aa en Hunze stroomt! te maken hebben met frictiekosten. In totaliteit gaat het om € 564.000 (waarvan € 200.000 bijstelling en € 364.000 beleidswens).

Zowel het structurele bedrag als het incidentele bedrag zijn opgenomen in het financiële overzicht in [paragraaf 1.3.2](#).

Meicirculaire 2017

De ontwikkelingen vanuit de meicirculaire 2017 zijn niet financieel in dit beleidsplan verwerkt. Wij zullen u over de belangrijkste ontwikkelingen op de hoogte stellen per brief vóór de behandeling van het beleidsplan 2017 en de financiële gevolgen verwerken middels een begrotingswijziging.

1.3.5 Conclusie

In paragraaf 1.1 hebben we het eigenlijk al wel gezegd: we staan er op dit moment financieel goed voor en willen dat graag zo houden. We gaan verder met de afronding van het huidige collegeprogramma en spelen actief in op ontwikkelingen die in lijn liggen met onze strategische toekomstvisie. We gaan stevig aan de slag met de noodzakelijke transformatie in het sociaal domein en de andere manier van werken die nodig is. Dit alles om Aa en Hunze elke dag een beetje mooier te kunnen maken voor onze inwoners!

1.4 Voorstellen beleidsplan 2017

Aan uw raad wordt voorgesteld:

- 1) De financiële uitgangspunten, zoals opgenomen in paragraaf 1.3.1 vast te stellen.
- 2) De inhoud van de paragrafen 1.3.2 t/m 1.3.5 voor kennisgeving aan te nemen.
- 3) De voorgestelde bijstellingen van de budgetten over het lopende jaar 2017 vast te stellen, door vaststelling van de 10^e begrotingswijziging 2017.
- 4) Het voor de lopende begroting over 2017 verwachte negatieve saldo van in totaal € 1,1 miljoen (bestaande uit een structureel nadeel van afgerond € 200.000 en een incidenteel nadeel van afgerond € 900.000) aan de VAR te onttrekken, zie de samenvatting van de bijstellingen in 3.1.1 Lasten en baten per programma en de bijstellingen per programma in 3.1.2 Toelichting op de lasten en baten per programma.
- 5) Het FMP 2018 – 2021 voor kennisgeving aan te nemen.

12 juni 2017

College van Burgemeester en Wethouders gemeente Aa en Hunze

Jan Hoekema (burgemeester), Henk Heijerman, Co Lambert, Harry Dijkstra (wethouders) en Marleen Tent (gemeentesecretaris/algemeen directeur).

de secretaris,

de burgemeester,

mr. M. Tent

drs. J.Th. Hoekema

1.5 Vaststelling beleidsplan 2017

Vaststellingsbesluit

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Aa en Hunze in de openbare vergadering van 12 juli 2017.

De griffier,

De voorzitter,

Mr. E.P. van Corbach

Drs. J.Th. Hoekema

2.1 Beleid op hoofdlijnen

De programma's bevatten een doorvertaling van de thema's uit de toekomstvisie en het collegeprogramma. Daarnaast zijn hierin opgenomen de verwachte ontwikkelingen en wat wij hebben bereikt t/m april 2017.

Het "Beleid op hoofdlijnen" is ingedeeld in:

2.1.1 Te realiseren programma's

2.1.1 Te realiseren programma's

Uitvoering van de programma's vindt plaats binnen de thema's uit de toekomstvisie, en het collegeprogramma.

(klik op de blauwe pijlen om naar het gewenste programma te gaan.)

Programma

0 Bestuur en ondersteuning

1 Openbare orde en veiligheid

2 Verkeer en vervoer

3 Economie

4 Onderwijs

5 Sport, cultuur en recreatie

6 Sociaal domein

7 Volksgezondheid en milieu

8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing (VHROSV)

Programma 0 Bestuur en ondersteuning

Wat wij willen

0.1 Bestuur	• Wij volgen de uitgangspunten van de herijkte Strategische Toekomstvisie en geven uitvoering aan het bijbehorende Uitvoeringsprogramma. • We nemen onze verantwoordelijkheid in de opvang en begeleiding van statushouders.
0.2 Burgerzaken	• De dienstverlening naar inwoners moet slagvaardig en op niveau zijn. Klantvriendelijk handelen en een proactieve houding zijn belangrijke elementen in het contact met inwoners en bedrijven. • Uitgangspunt voor ons contact met de inwoners en bedrijven is, dat zij slechts voor heel specifieke zaken fysiek het gemeentehuis zullen hoeven bezoeken. • Tevreden inwoners met geboden dienstverlening, zowel digitaal (website) als via de balie.
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	• -
0.4 Ondersteuning organisatie	• Een doelmatige, planmatige uitvoering van gemeentelijk taken tegen lage maatschappelijke kosten, maximale transparantie bij planvorming, besluitvorming en verantwoording, effectief, efficiënt en duurzaam inkopen. • Behoud van een effectief en efficiënt ambtelijk apparaat waar we (zoals nu) trots op zijn en kunnen blijven. • Samenwerking Drentsche Aa intensiveren. • Besturen op hoofdlijnen met een goede planning vooraf en een helder systeem van verantwoording en control achteraf. • Optimale ICT-ondersteuning van gemeentelijke processen tegen aanvaardbare kosten.
0.5 Treasury	• -
0.6 Belastingen	• De woonlasten voor onze inwoners en bedrijven zo laag mogelijk houden. Uitgangspunt is gelijkblijvende totale lastendruk waarbij onderlinge uitwisseling tussen gemeentelijke belastingen mogelijk is (de zogenaamde communicerende vaten).
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	• Behouden van een solide financiële positie.
0.8 Overige baten en lasten	• -

Programma 0 Bestuur en ondersteuning

Wat wij gaan doen

0.1 Bestuur	- De gemeente biedt ruimte voor initiatief. Daarvoor gaan we actief op zoek naar nieuwe vormen van betrokkenheid van inwoners en zetten we meer in op een ondersteunende overheid: de gemeente denkt mee, maakt gebruik van de kennis die aanwezig is bij inwoners, bedrijven instellingen en zorgt dat regelgeving en bureaucratie niet in de weg staan van duurzame initiatieven. Het themajaar Dorpen van Aa tot hunZespeelt hierbij een belangrijke rol. - Uitvoering geven aan de herijkte strategische toekomstvisie 2025.	2017-2018
0.2 Burgerzaken	- Op een klantvriendelijke manier goede producten aanbieden tegen een aanvaardbare prijs, laagdrempelig en bereikbaar zijn. - Wij willen vergunningen snel afgeven, waar mogelijk 'klaar terwijl u wacht'. - Wij zetten in op het uitbouwen van de 1-loketfunctie in het KCC. - Wij zetten in op verdere verbetering van onze dienstverlening via de balie en de digitale dienstverlening via onze website, waarbij wij streven naar een waardering door onze inwoners met een cijfer 8 (in 2014 betrof de waardering het cijfer 7,8 bij de dienstverlening via de balie en 7,6 via de website).	2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017-2018
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-	
0.4 Ondersteuning organisatie	- In de vorm van organisatiebrede en individuele trainingen en opleidingen werken we aan de ontwikkeling en inzetbaarheid van medewerkers. Wij willen dat de medewerkers meer met de blik naar buiten (burgerparticipatie) aan het werk gaan, passend bij onze organisatieontwikkeling. - Uitvoering restauratie archiefstukken. - De samenwerking met Assen en Tynaarlo (samenwerking Drentsche Aa) intensiveren en meer concreet maken. - Doorontwikkelen van de planning- en control cyclus en het toegankelijker maken van de gebruikte documenten. - Het geactualiseerde informatiebeleidsplan 2017-2020 uitvoeren, waarbij de ontwikkelingen van de samenwerking SDA nauwlettend worden gevolgd. - Realiseren WIFI op externe locaties van de gemeente o.a. Abs, Oeleboom, sporthallen en zwembaden.	2017-2020 2017-2018 2017-2020 2017-2020 2017-2018
0.5 Treasury	-	
0.6 Belastingen	De kostendekkendheid van de gemeentelijke tarieven, binnen de wettelijk toegestane kaders, gefaseerd verhogen tot 100% (met uitzondering van de grafrechten).	2017-2020
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	Terughoudendheid betrachten bij het formuleren van (structureel) nieuw beleid, nieuwe taken uitvoeren met de daarvoor van rijkswege beschikbaar gestelde middelen en tijdig bezuinigingsmaatregelen nemen.	2017-2020
0.8 Overige baten en lasten	-	

Raming baten en lasten

Resultaat na bestemming

lasten
14.020

baten
44.444

Programma 0 Bestuur en ondersteuning

Verwachte ontwikkelingen c.q. bijstelling planning

0.1 Bestuur	• -	
0.2 Burgerzaken	• -	
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	• -	
0.4 Ondersteuning organisatie	• -	
0.5 Treasury	• -	
0.6 Belastingen	• -	
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	• -	
0.8 Overige baten en lasten	• -	

Wat wij hebben bereikt t/m april 2017

0.1 Bestuur	- Wij volgen de lijn zoals beschreven is in het Uitvoeringsprogramma van de Herijkte Strategische Toekomstvisie 2015-2025. Enkele voorbeelden daarvan zijn 'Jullie idee, samen uitvoeren' waarvan op 7 april de slotbijeenkomst heeft plaatsgevonden, College bie 't pad en de inwonersraadpleging m.b.t. het profiel voor de nieuwe burgemeester. - Dorpen van Aa tot hunZe is de naam die het themajaar heeft meegekregen. Het jaar is geopend bij de nieuwjaarsreceptie. In maart is de realitycheck uitgevoerd: inwoners en medewerkers zijn bevraagd over de samenwerking tussen inwoners en gemeente. Op 19 april is de eerste bijeenkomst: 'van Geld voor een idee tot hulp bij het schrijven van een plan'. Activiteiten worden samen met een externe projectgroep vormgegeven.
0.2 Burgerzaken	De streefnormen van het kwaliteitshandvest worden bij het loket goed gerealiseerd. In de eerste drie maanden van 2017 zijn 3649 klanten op het gemeentehuis langs geweest, 92.5 procent daarvan is binnen de gewenste 15 minuten geholpen. De meeste klanten zijn bij het loket binnen 5 minuten geholpen, 61 procent van alle klanten heeft een wachttijd die korter is dan vijf minuten.
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	• -
0.4 Ondersteuning organisatie	De uitvoering van het opleidingsplan 2017 is gestart. Ook in het traject organisatieontwikkeling ('Aa en Hunze stroomt!') werken we aan 'de blik naar buiten' en inzetbaarheid.
0.5 Treasury	• -
0.6 Belastingen	• -
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	Bij de formulering van (structureel) nieuw beleid is rekening gehouden met de meerjarige financiële positie. Hiermee zijn we terughoudend omgegaan.
0.8 Overige baten en lasten	• -

Programma 1 Veiligheid

Wat wij willen

1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	Een professionele crisismanagement organisatie.
1.2 Openbare orde en Veiligheid	- Een schone, hele en veilige leefomgeving voor inwoners en bedrijven. Dit komt tot uiting in een daling van het aantal (woning)inbraken . - Een kwalitatief goed niveau van brandveiligheid. - Het verlenen van aanvragen om evenementen vergunningen en -meldingen - Het controleren van verleende evenementen vergunningen en meldingen

Wat wij gaan doen

1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	- Inzetten op 100% rookmelderdichtheid. - We continueren het lesgeven aan jongeren in brandveiligheid en EHBO, op alle basisscholen in Aa en Hunze.	2017-2018 2017-2018
1.2 Openbare orde en Veiligheid	- Het (mogelijk gecombineerd met rookmelderacties) geven van inbraakpreventieadviezen in het kader van de 'witte voetjesacties'. Via gericht beleid zetten wij ons in om het aantal (woning)inbraken jaarlijks met gemiddeld 5% te verlagen. - Het gebruik van burgernet verder ontwikkelen. - We vinden het geven van voorlichting over alcoholgebruik belangrijk en zullen dit doen in samenwerking met de plaatselijke horeca.	2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017-2018

Raming baten en lasten

Resultaat na bestemming

lasten
1.684

baten
61

Programma 1 Veiligheid

Verwachte ontwikkelingen c.q. bijstelling planning

1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	•	
1.2 Openbare orde en Veiligheid	•	

Wat wij hebben bereikt t/m april 2017

1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	• Voor een aantal sleutelfunctionarissen is een oefening gehouden in het kader van Bevolkingszorg.
1.2 Openbare orde en Veiligheid	• Op recreatieterrein Anloo is een controledag gehouden. • Het Actieplan Veiligheid 2017 is vastgesteld. • Er is een start gemaakt om te komen tot een Drents prostitutiebeleid.

Programma 2 Verkeer en vervoer

Wat wij willen

2.1 Verkeer en vervoer	- Geluidsproblematiek N33/N34 waar mogelijk door gerichte maatregelen beperken. - Verbeteren verkeersveiligheid en daardoor verkeersongevallen beperken. - Deelnemen aan het verkeer over goed onderhouden wegen en paden voor alle soorten verkeersdeelnemers met aandacht voor verkeers- en sociale aspecten.
2.2 Parkeren	-
2.3 Recreatieve Havens	-
2.4 Economische Havens en waterwegen	-
2.5 Openbaar vervoer	-

Wat wij gaan doen

2.1 Verkeer en vervoer	- Het aanbrengen van geluidsschermen langs de N33 aan de noordelijke rand van Gieten - Opstellen nieuw Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (Gvvp), hierbij worden ook de fietspaden meegenomen. - Onderzoeken van en zo mogelijk realiseren van mogelijkheden van aanvullend (openbaar) vervoer. - Verkeersveiligheid verbeteren door inzet (mobiele) digitale snelheidsborden. - Uitvoering van het groot wegenonderhoud conform het wegenbeleidsplan en het wegenbeheersplan. - Analyseren fietsknelpunten om te komen tot prioritering van de eventuele aanleg van fietspaden langs gevaarlijke en/of drukke wegen (Gvvp). - Bijdragen aan een goede recreatieve infrastructuur van het Staatsbosbeheer (zie ook programma 5 Sport, cultuur en recreatie).	2017 2017 2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017 2017-2018
2.2 Parkeren	-	
2.3 Recreatieve Havens	-	
2.4 Economische Havens en waterwegen	-	
2.5 Openbaar vervoer	-	

Raming baten en lasten

Resultaat na bestemming

lasten
3.854

baten
886

Programma 2 Verkeer en vervoer

Verwachte ontwikkelingen c.q. bijstelling planning

2.1 Verkeer en vervoer	- Het gemeentelijk verkeers-en vervoersplan (GVVP) is vastgesteld. - De digitale snelheidsborden zijn aangeschaft en worden ingezet.	
2.2 Parkeren	-	
2.3 Recreatieve Havens	-	
2.4 Economische Havens en waterwegen	-	
2.5 Openbaar vervoer	-	

Wat wij hebben bereikt t/m april 2017

2.1 Verkeer en vervoer	Zie het onderdeel verwachte ontwikkelingen c.q. bijstelling planning.	
2.2 Parkeren	-	
2.3 Recreatieve Havens	-	
2.4 Economische Havens en waterwegen	-	
2.5 Openbaar vervoer	-	

Programma 3 Economie

Wat wij willen

3.1 Economische ontwikkeling	Een goede uitvoering van de Participatiewet vanaf 1-1-2015.
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-
3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	Samen met de belangenorganisaties (mede) zorg dragen voor een goed ondernemersklimaat in onze gemeente en stimuleren van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen en duurzaam ondernemen.
3.4 Economische promotie	- Versterken van de regionale positie van Gieten als 'economische' hoofdkern en koopcentrum. - Behouden en verbeteren van de leefbaarheid in de kernen door het bevorderen en behouden van kleinschalige bedrijvigheid. - Versterken van de sector toerisme & recreatie.

Wat wij gaan doen

3.1 Economische ontwikkeling	- Met het bedrijfsleven invulling geven aan 'participatiebanen' en voldoende stageplekken realiseren in het kader van de Participatiewet. - Inzetten op de realisatie van glasvezel (NGA), in samenwerking met burgerinitiatieven.	2017-2018 2017-2018
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	- Investeren in concrete verbeteringen ter verhoging van de kwaliteit van het centrum van Gieten. - De openbare ruimte in onze winkelcentra er aantrekkelijk uit laten zien. - Bij noodzaak groei vooral inzetten op hervestiging van bestaande agrarische bedrijven als sprake is van een conflict met de leefomgeving, natuur of milieu; verruiming bouwblok kan alternatief zijn. - Stimuleren hergebruik van vrijkomende bedrijfspanden door bijvoorbeeld startende ondernemers.	2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017-2018
3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	- Goede begeleiding en ondersteuning voor ondernemers (i.s.m. 'Drentse Zaak', ISD, Assen en Tynaarlo). - Goede gemeentelijke dienstverlening aan ondernemers. - Soepele vestigingsvoorwaarden voor ondernemers hanteren; ook voor kleinschalige uitbreiding binnen de dorpen.	2017-2018 2017-2018 2017-2018
3.4 Economische promotie	- Extra inzet op terugdringen leegstand, in winkelcentra en op bedrijventerrein Bloemakkers. - Stimuleren van 'een regionale voedselstrategie' (eten dat in het eigen gebied geproduceerd is). - Extra inzet voor uitgifte kavels bedrijventerrein Bloemakkers Gieten en 'Rode loper' voor ondernemers die zich hier willen vestigen.	2017-2018 2017-2018 2017-2018

Raming baten en lasten

	lasten	baten
Resultaat na bestemming	1.325	2.325

Programma 3 Economie

Verwachte ontwikkelingen c.q. bijstelling planning

3.1 Economische ontwikkeling	•	
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	•	
3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	•	
3.4 Economische promotie	•	

Wat wij hebben bereikt t/m april 2017

3.1 Economische ontwikkeling	- De invulling van de participatiebanen wordt namens de gemeente geïnitieerd door Werkplein Baanzicht Drentse Aa en is een doorlopend proces. - De ontwikkeling van NGA ligt in hoofdlijnen op schema. Er zijn 5 burgerinitiatieven actief in Aa en Hunze. Daarmee is de gemeente bijna gebied dekkend. De gemeente biedt in samenwerking met de provincie Drenthe en VerbindDrenthe ondersteuning aan deze initiatieven. Een tweetal initiatieven bevinden zich in het stadium van de business case en de daarbij behorende financiering. De gesprekken over de rol en positie van de gemeente in relatie tot de financiering zijn gestart. In 2016 zijn door Eco-Oostermoer in Eexterzandvoort e.o. de eerste 75 woningen aangesloten op glasvezel. Verdere uitrol van dit eerste begin is gestart.
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	- Het proces rondom de herijking van de centrumvisie Gieten is in volle gang. Meningingen, suggesties, ideeën en overige punten zijn opgehaald bij betrokken inwoners, ondernemers, organisaties, enz. Al deze informatie vormt de basis voor de lijnen en acties die samen de herijking gaan vormgeven. O.a. leegstand, gebrek aan sfeer en reuring komen als belangrijke onderwerpen naar voren. - De gemeente heeft zicht op leegstaande bedrijfsaccommodaties en is regelmatig in gesprek met pandeigenaren over de afstemming tussen vraag en aanbod. Dit draagt er o.a. aan bij dat het aantal M2 leegstaande bedrijfspanden (niet zijnde detailhandel) daalt. Voor bvb bedrijventerrein Bloemakkers geldt van ongeveer 2000 M2 half 2016 naar ongeveer 750M2 in maart 2017.
3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	Service, ondersteuning, advisering is doorlopen. Contacten en afstemming met o.a. Drentse Zaak en WPDA lopen goed.
3.4 Economische promotie	- Na een aantal jaren van stevige recessie herstelt de economie zich weer. Het bedrijfsleven investeert weer en durft zich weer te oriënteren op de toekomst. Binnen deze ontwikkeling past ook dat er gekeken wordt naar de mogelijkheden om de verkoop van bedrijvenkavels op Bloemakker in de tred van de economische ontwikkelingen mee te laten lopen. Door grondzaken, financiën en economische zaken wordt gewerkt aan een impuls om de bedrijvigheid op Bloemakkers te stimuleren. Deze impuls loopt langs vier hoofdlijnen: 1. Rode loper 2. Prijsstelling 3. Marketing 4. Verkaveling - De leegstand in winkelkerengebieden wordt in Gieten meegenomen in de herijking van de centrumvisie. In rolde ne annne speelt leegstand gen grote rol. In ht kader vna oplossingen is daar waar mogelijk maatwerk de insteek.

Programma 4 Onderwijs

Wat wij willen

4.1 Openbaar basisonderwijs	• -
4.2 Onderwijshuisvesting	• Een goede, toekomstbestendige voorziening voor het Voortgezet Onderwijs in Gieten behouden. • Op scholen moet ook letterlijk sprake zijn van een gezond leer- en leefklimaat.
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	• Bijdrage leveren aan positieve houding en gedrag van leerlingen in het basisonderwijs ten aanzien van natuur, milieu en duurzaamheid. • Elk kind krijgt het onderwijs dat het beste bij zijn of haar talenten en beperkingen past. • Inzetten op een goed en levensvatbaar kindvoorzieningen aanbod in en rondom de scholen. • Actief opstellen in de discussie over toekomst van het onderwijs met extra aandacht voor kwaliteit en robuustheid. • Extra inzet op onderwijs aan laaggeletterden

Wat wij gaan doen

4.1 Openbaar basisonderwijs	• In overleg met de schoolbesturen willen we een gezamenlijke discussie voeren over de toekomst van de scholen aan de hand van de bekende notitie van STAMM met de titel 'Onderwijs en Krimp'. We richten ons in deze bestuursperiode niet op het actief sluiten van scholen, maar op het voeren van een fundamentele discussie met zowel de schoolbesturen als de gemeenteraad.	2017
4.2 Onderwijshuisvesting	• Het Dr. Nassau College is in 2016 verbouwd; in het voorjaar van 2017 is de officiële opening.	2017
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	• Wij willen met het IVN Scholennetwerk ook de komende jaren uitvoering geven aan natuur- en milieueducatie. • Binnen het samenwerkingsverband passend onderwijs maken we afspraken over de wijze waarop onderwijsondersteuning in de regio wordt georganiseerd, waardoor er voor iedere leerling een passende onderwijsplek gerealiseerd kan worden. Tevens wordt hierbij de samenhang tussen het passend onderwijs en de gemeentelijke benadering in Zorg voor Jeugd versterkt. • De bevolkingsprognoses laten een sterke daling van het aantal geboorten zien. Als een van de oplossingen zien wij het verder bouwen aan brede scholen met een ontmoetingsfunctie. Kinderopvang, peuterspeelzalen, sociaal cultureel werk, bibliotheekfunctie koppelen aan basisscholen ten behoeve van een verbreding van het voorzieningenaanbod. Daarbij streven we naar een groter bereik van (doelgroep)kinderen in de leeftijd van 2-4 jaar, het versterken van de voorzieningen, een kwalitatief beter, stimulerend en ontwikkelingsgericht aanbod. • Scholen gaan hiertoe gezamenlijk op gemeentelijk niveau een spreidingsplan scholen opstellen. • Uitvoering geven aan de Wet Passend Onderwijs. • Meer bekendheid geven aan het probleem van laaggeletterdheid. Laaggeletterden helpen de weg te vinden naar het Taalhuis die een aanpak op maat aanbiedt per persoon. Ondersteuning en laaggeletterdheid voorkomen door bv. taalplezier bij kinderen en volwassenen te stimuleren. Daarnaast actief blijven deelnemen in het Bondgenootschap laaggeletterdheid en bondgenoten stimuleren om activiteiten rondom dit thema uit te voeren binnen de eigen organisatie. • Opbouwen taalnetwerk; een van de doelstellingen van het Taalakkoord is middels ketenaanpak laaggeletterdheid terug te dringen. Hiervoor moet een lokaal netwerk worden opgezet, waarbij de verbinding wordt gelegd met het sociaal domein.	2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017 2017-2018 2017-2018 2017-2018

Programma 4 Onderwijs

- In 2018 worden de middelen vanuit de West Educatie Beroepsonderwijs vrij besteedbaar. In 2017 moeten we nog verplicht 25% afnemen bij een ROC. We hebben ervoor gekozen om 70% van het budget te besteden aan het Drenthe College en 30% aan de bibliotheek. Dit voor de uitvoering van het Taalhuis 2017. Heeft Taalhuis heeft als doel een laagdrempelig inlooppunt en het bereik van het aantal laaggeletterden te vergroten (het aantal laaggeletterden die we bereiken per jaar verdubbelen).

2017

Raming baten en lasten

Resultaat na bestemming

lasten
1.787

baten
182

Programma 4 Onderwijs

Verwachte ontwikkelingen c.q. bijstelling planning

4.1 Openbaar basisonderwijs	•	
4.2 Onderwijshuisvesting	- Op 22 maart heeft de officiële opening van het Dr. Nassau College plaatsgevonden. [zie bij accommodaties:] Met het dorpshuisbestuur in Nieuw-Annerveen is afgesproken dat het schoolgedeelte nu wordt afgesloten van het dorpshuisgedeelte. Met ingang van 1 januari 2018 wordt het dorpshuisbestuur zelf verantwoordelijk voor de exploitatie. Voor het schoolgedeelte wordt een gegadigde gezocht. [zie bij accommodaties] Ten aanzien van voormalige school De Peppel in Gasselternijveenschemond zijn wij in gesprek met een gegadigde [zie bij accommodaties] Bestuur MFC De Badde heeft een nieuwe huurder gevonden. Door een interne aanpassing zijn nu ook twee schoollokalen in in het MFC gebruik. - Door fusie van scholen zijn de scholen in Nieuw- Annerveen, Annerveenschekanaal en Gasselternijveenschemond leeg komen te staan. Er wordt een nieuwe bestemming voor deze schoolgebouwen gezocht.	2017-2020
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	- In het kader van VVE zijn de gemeenten vanaf 1 augustus 2019 verplicht dat de pedagogisch medewerkers (PM'ers) die voor een VVE groep staan voldoen aan Taalniveau 3F. Er is zelfs sprake van dat in de toekomst alle PM'ers aan dit taalniveau moeten voldoen. De gemeente Aa en Hunze krijgt in 2017 en 2018 een minimaal bedrag vanuit het Rijk om dit te realiseren. Nu is al duidelijk dat bij lange na dit bedrag niet voldoende is. Het proces om te bezien hoe dit traject wordt opgezet, wie dit voor de gemeente uit zal gaan voeren en welke kosten daar tegenover staan is in maart opgestart. Inmiddels is duidelijk hoe het traject er uit moet komen te zien. In juni moet bekend worden wat de kosten hiervan zullen zijn, waarna met de uitvoering gestart kan worden. - Met ingang van 1 januari 2018 staat het vrij dat naast de 4 grote kinderopvangorganisaties in onze gemeente ook de andere kinderopvangorganisaties VVE aan mogen bieden, mits ze aan voorwaarden voldoen. De voorbereidingen hierop zullen in 2018 plaats gaan vinden.	2017 – 2019 2018

Wat wij hebben bereikt t/m april 2017

4.1 Openbaar basisonderwijs	•	
4.2 Onderwijshuisvesting	• Zie het onderdeel verwachte ontwikkelingen c.q. bijstelling planning.	
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	• Zie het onderdeel verwachte ontwikkelingen c.q. bijstelling planning.	

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Wat wij willen

5.1 Sportbeleid en activering	• Sportmogelijkheden in de hele gemeente bieden, sportparticipatie stimuleren, waaronder ook het stimuleren van gehandicaptensport en sport benaderen als middel voor gezond leven en duurzame sociale binding. • Ontwikkelingskansen bieden voor sportverenigingen. • Vergroten van de deelname aan sportactiviteiten, zowel binnen gesubsidieerde verenigingen als daarbuiten.
5.2 Sport accommodaties	• Vraaggericht sportaccommodatiebeleid voeren.
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	• Ondersteunen van een breed en samenhangend kunst- en cultuurvoorzieningenniveau en cultureel aanbod. • Ondersteunen van een cultureel aanbod dat toegankelijk is voor alle doelgroepen; waar inwoners en toeristen aan deel kunnen nemen c.q. kennis van kunnen nemen. • Het ondersteunen van een basisstructuur waardoor inwoners op een actieve wijze deel kunnen nemen aan kunst- en cultuuruitingen.
5.4 Musea	• Daar waar naar nodig een faciliterende rol vervullen.
5.5 Cultureel erfgoed	• Ontsluiting van het cultureel erfgoed voor een breder publiek.
5.6 Media	• Een toekomstbestendige bibliotheekvoorziening die bereikbaar en toegankelijk is voor alle inwoners van de gemeente, die zich richt op de kerntaken lezen, leren en informeren, maar ook op ontmoeting en debat en kunst en cultuur en inspeelt op maatschappelijke ontwikkelingen.
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	• Het onderhoudsniveau van het openbaar groen op niveau houden waarbij de inwoners (ook met een arbeidshandicap) actief betrokken worden bij het in stand houden en waar nodig verbeteren van de kwaliteit van de groene leefomgeving. • Een vitaal platteland met leefbare dorpen en een gezonde plattelandseconomie. • Duurzaam ontwikkelen en versterken van de toeristische en recreatieve sector, met inachtneming van de bijzondere culturele, natuurlijke en landschappelijke waarden en de belangen van de inwoners van de gemeente Aa en Hunze, waarbij het verbeteren van de leefbaarheid, het verhogen van bestedingen en het scheppen van werkgelegenheid centraal staan. • Uitvoering geven aan de ontwikkelingen in en rondom het Gasselterveld. • In stand houden recreatieve infrastructuur van het Staatsbosbeheer.

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Wat wij gaan doen

5.1 Sportbeleid en activering	• Ontwikkelen sport-, bewegings-, en gezondheidsstimuleringsprojecten (bijvoorbeeld Positief Opgroeien Drenthe Sport ,Healthy Ageing en Jongeren op Gezond Gewicht). • Optimaal gebruik mogelijkheden Jeugdsportfonds. • Gerichte, planmatige inzet combinatiefunctionarissen. • Bijdragen aan publiciteit over de vele sportevenementen in onze gemeente. • Verenigingsondersteuning via/door SportDrenthe. • Naar aanleiding van de resultaten uit het Beweeg- en gezondheidsonderzoek 65 – 85 jaar, gaan we beweegactiviteiten ontwikkelen, en projecten voor senioren uitrollen.	2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017
5.2 Sport accommodaties	• Bezetting accommodaties monitoren en optimaliseren en de gebouwen verduurzamen. • Realiseren van een nieuwe voetbalaccommodatie in Gieten. • Realiseren kunstgrasveld vv Rolder Boys. • Opstellen visiedocument gemeentelijke openluchtzwembaden.	2017 2017 2017 2017-2018
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	• Ondersteunen (financieel en/of facilitair) van kunst- en cultuuruitingen van, voor en door de eigen bevolking. • Gemeentelijke kunstcollectie terugbrengen, vanaf het moment dat de kunstmarkt weer is aangetrokken, naar een compacte, kwalitatief goede en voor de gemeente representatieve kunstcollectie. • Ondersteunen van initiatieven om de Drentse taol te versterken. • Uitvoering geven aan de actiepunten uit de Cultuurnota 2017-2020. • Bevorderen van de samenwerking tussen culturele organisaties onderling maar ook met de sector recreatie en toerisme en de economische sector. • Ondersteunen van muziekonderwijs en culturele evenementen. • Leggen van een link tussen cultuur en het sociaal domein.	2017-2020 2017-2020 2017 2017 2017-2020 2017-2020 2017-2020
5.4 Musea	• Daar waar nodig een faciliterende rol vervullen.	2017
5.5 Cultureel erfgoed	• Ontsluiten en vermarkten van ons cultureel erfgoed. • Ontsluiten en met name via het toeristische spoor laten vermarkten van ons cultureel erfgoed. De gemeente stimuleert, ondersteunt en faciliteert daar waar nodig dan wel wenselijk.	2017-2020 2017
5.6 Media	• Blijven zoeken naar vernieuwing in het bibliotheekwerk, waarbij de doelgroep jeugd, spreiding en digitalisering prioriteit hebben en waarbij oog is voor landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen. • We zetten ons in om de doorgaande leeslijn sluitend te maken en om laaggeletterdheid terug te dringen. • Momenteel wordt met de provincie Drenthe gesproken over de inzet van de provinciale subsidie aan Biblionet Drenthe vanaf 2016. Dit kan gevolgen hebben voor de bibliotheek Aa en Hunze. • De bezuinigingstaakstelling voor de bibliotheek voor 2016 is doorgeschoven naar 2018 en de genoemde bezuiniging zal worden betrokken bij de discussie met betrekking tot de Boerhoorn.	2017-2020 2017-2020 2017 2018
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	• Wegwerken achterstallig onderhoud bomen en vervolgens bijhouden van het onderhoud (planmatig onderhoud). • Herplant van de bomen langs de wegen Spijkerboor- Eexterveen en Gasteren- Anderen. • In overleg met dorpen en (groepen) inwoners actief onderzoek doen naar mogelijkheden onderhoud groen (deels) over te dragen aan inwoners/dorpen. • Onderzoek naar effectiviteit en efficiency van het reguliere groenonderhoud.	2017-2018 2017-2018 2017 2017-2018

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

• Doorontwikkelen van het gebiedsgericht werken. • Uitvoering geven aan projecten in het kader van het gebiedsgericht beleid (agenda Veenkoloniën, Drentsche Aa), waarbij gebruik zal worden gemaakt van subsidiemogelijkheden en betrokkenheid van de inwoners in het gebied. • Op basis van nieuwe gebiedsprogramma's (bijvoorbeeld Vitaal platteland) bijdragen aan concrete projecten. • Verbinden van de verschillende beleidsterreinen ter versterking van recreatie en toerisme. • Samen met sector en toeristisch regisseur inzetten op marketing en promotie van de regio via www.hondsrugdrenthe.nl en het toeristisch product 'Aa en Hunze'. • Participeren in het regionale project Geopark. • Onderzoek toekomst Toeristische Informatie voorziening. • Ondersteunen en faciliteren van bestaande bedrijven bij duurzame en innovatieve initiatieven. • Investeren in behoud van beheer en onderhoud bezoekersnetwerk Drentsche Aa. • Verbetering van recreatievoorzieningen en ondersteuning ontwikkeling recreatiebedrijven. • Verbetering en (zo mogelijk) uitbreiding van recreatieve infrastructuur. • Kleurrijk maken van de dorpen in de gemeente als 'Ville de Fleurie' in Frankrijk. • Uitwerken van de visie op de ontwikkeling van het Gasselternveld. • Actieve rol vervullen om het wildpark mogelijk te maken. • Verlenen van een bijdrage aan het in stand houden van de wandel-, fiets- en ruiterspaden van het Staatsbosbeheer. • Opstellen en uitvoeren uitvoeringsprogramma toeristisch beleid op basis van de uitgangspunten Nota Toeristisch Beleid. • Op basis van bestaande en nieuwe gebiedsprogramma's bijdragen aan concrete projecten. O.a. via de lijn van Vitaal platteland, Leader, Programma Natuurlijk Platteland Provincie Drenthe (2016-2021) en dorpsinitiatieven. • Uitbreiding bezoekersnetwerk Drentsche Aa (Nationaal Park & Nationaal Landschap). • Met de gebiedspartners Drentsche Aa het beheer en onderhoud van het netwerk structureel vorm geven. • Met de gebiedspartners Drentsche Aa de Landshapsvisie Drentsche Aa actualiseren. • Op basis van de vastgestelde structuurvisie en het bestemmingsplan buitengebied de maatwerkbenadering toepassen bij ruimtelijke ontwikkelingen. • Met de gebiedspartners van de Agenda Veenkoloniën gezamenlijk bijdragen aan de uitvoering van het Innovatieprogramma Agenda Veenkoloniën waarvoor het ministerie van EZ € 20 mln. euro beschikbaar heeft gesteld via de EU POP3 regeling. • Verbeteren van de samenwerking binnen de sector, maar ook met andere sectoren in de samenleving. • Faciliteren van (meerdaagse) evenementen ter versterking van het toeristisch product. • Digitaliseren van routestructuren. • Stimuleren en faciliteren gebruikersgroepen onderhoud routestructuren. • Ontsluiten cultuurhistorie als toeristisch product. • Investeren in ontwikkeling recreatieve voorzieningen in het Hunzegebied.	2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017 2017 2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017-2018
--	---

Raming baten en lasten

Resultaat na bestemming

lasten
7.844

baten
895

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Verwachte ontwikkelingen c.q. bijstelling planning

5.1 Sportbeleid en activering	•	
5.2 Sport accommodaties	• Realiseren van een kunstgrasveld bij voetbalvereniging Gieten	2017-2018
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	• Culturele allianties afsluiten met de provincie Drenthe over diverse culturele onderwerpen die tevens aansluiten op de cultuurnota 2017 - 2020	2017
5.4 Musea	•	
5.5 Cultureel erfgoed	•	
5.6 Media	•	
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	• Planning wegwerken achterstallig onderhoud bomen is vastgesteld. Met de uitvoering is gestart. • Herplant van de bomen langs de wegen Spijkerboor-Eexterveen en Gasteren-Anderen is uitgevoerd. • Onderzoek naar mogelijkheden onderhoud groen over te dragen aan inwoners/dorpen is uitgevoerd.	

Wat wij hebben bereikt t/m april 2017

5.1 Sportbeleid en activering	• Verenigingsmonitor uitgezet bij sportverenigingen • Een gezond en fittestdag georganiseerd voor 165 senioren in Gasselternijveen • Verenigingsondersteuning door SportDrenthe bij verschillende sportverenigingen • 29 kinderen maken gebruik van het Jeugdsportfonds • 782 deelnemers aan de beweegactiviteiten die georganiseerd zijn door de sportcombi's • 7 sportverenigingen zijn gestart met PODsport • Visiedocument openluchtzwembaden behandeld in informerende commissie	
5.2 Sport accommodaties	•	
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	• Regeling ondersteuning muziekverenigingen opgesteld en voor 2016 en 2017 uitgevoerd • Ondersteuning basisscholen tbv deelname aan impulsregeling muziekonderwijs bekend gemaakt bij de basisscholen • Ondersteuning festivals en grote culturele evenementen • Uitbetaling jaarsubsidies amateurkunst • Bijdrage toegekend voor vervolgonderzoek samenwerking Drentse kunstencentra • Informerende commissievergadering over ICO, Bibliotheekwerk en aanpak laaggeletterdheid • Gesprekken gevoerd met Huus van de Taol om in schooljaar 2017 – 2018 de Drentse Taol deel uit te laten maken van het Cultuurmenu in het basisonderwijs	
5.4 Musea	•	
5.5 Cultureel erfgoed	• Er zijn provinciaal culturele allianties benoemd en er is ambtelijk overeenstemming bereikt met Recreatie/Toerisme en Cultuur over deze culturele allianties. Ten aanzien van een 3-tal onderwerpen is een verkenning afgesproken (ontsluiting Cultuurhistorische Waarden Kaart, Funerair Erfgoed en WOII erfgoed).	

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

5.6 Media

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

- Vermarkten cultureel erfgoed wordt opgepakt in overleg met provincie, Drentse gemeenten en ondernemers (Strategisch Narratief). In dit kader is inmiddels een Cultuurhistorische analyse van Drenthe uitgevoerd en is een voorstel gedaan voor cultuurhistorische thema's.
- Invoering Boekstart in de kinderopvang. Dit is een onderdeel van de doorgaande leeslijn.
-

Programma 6 Sociaal domein

Wat wij willen

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	• We streven naar een betrokken gemeente die haar inwoners kent en dat doet waar de lokale samenleving bij gebaat is. Dat vraagt om een bestuur dat weet wat er leeft in de gemeenschap. • Investeren in een levendige en zorgzame samenleving. • Investeren in zorg en ontmoeting. • Ondersteuning bieden aan mantelzorgers die daar behoefte aan hebben. • Het vrijwilligerswerk waarderen en stimuleren.
6.2 Wijkteams	• Het Sociaal team is in staat om integraal in een verzorgingsgebied ondersteuningsvragen op te pakken op basis van één plan één regisseur bij meervoudige problematiek • Beleid sociaal domein wordt in samenhang met andere beleidsvelden, samen met inwoners en betrokken organisaties ontwikkeld
6.3 Inkomensregelingen	• Voorkomen van een toename van armoedeoverdracht aan kinderen door financiële ondersteuning van activiteiten op het gebied van sport, cultuur en onderwijs • Voorkomen en waar nodig verzachten/beperken van armoedesituaties. • Maximale ruimte armoede/minimabeleid benutten door armoedebeleid goede bekendheid te geven.
6.4 Begeleide participatie	• Zoveel mogelijk mensen hebben een actieve rol in de maatschappij, maximale participatie en tegengaan sociaal isolement van inwoners ('Iedereen doet mee').
6.5 Arbeidsparticipatie	• -
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	• -
6.7 Maatwerkdienstverlening 18+	• -
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	• -
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	• Werken aan een actieve samenleving, waar inwoners zich voor elkaar en hun leefomgeving verantwoordelijk voelen en waarbij de gemeente de zorg voor kwetsbare mensen voor haar rekening neemt. • Ondersteunen van inwoners op de leefgebieden van wonen, welzijn, zorg, inkomen, participatie, opvoeding en werk.
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	• -

Programma 6 Sociaal domein

Wat wij gaan doen

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

- Initiatieven van (groepen van) inwoners stimuleren en zij die actief betrokken willen zijn bij de inrichting van hun eigen leefomgeving optimaal ondersteunen. Voortzetten van het project: 'jouw idee samen uitvoeren'.
- Verantwoordelijkheid nemen bij de opvang van asielzoekers/vluchtelingen in onze gemeente.
- Aan een ontmoetingsfunctie in een dorp wordt grote waarde toegekend. Daar waar deze functie niet langer levensvatbaar is en niet langer gedragen wordt door de inwoners zelf, zal een dergelijke voorziening niet tegen elke prijs behouden (kunnen) worden. Alleen door innovatief en samenwerkend te opereren, is behoud van de kwaliteit van wonen en voorzieningen mogelijk.
- Handhaven en zo mogelijk versterken van bestaande accommodaties, onder de expliciete voorwaarde dat ze voldoende toekomstperspectief hebben.
- Oudere, werkende en jongere mantelzorgers; project gericht op mantelzorg in relatie tot sociaal team, bewustwording bij werkgevers.
- Ondersteunen van buurtnetwerken en zorgcoöperaties; project waarbij de mogelijkheden van sociale netwerken worden onderzocht.
- Realisatie zorgbank; onderzocht wordt of een zorgbank er toe kan leiden dat vraag en aanbod van diensten en klussen op het gebied van zorg bij elkaar kunnen komen. Dit koppelen we aan het nieuwe vrijwilligersbeleid.
- Inzetten op de versterking van het sociaal domein. Onze visie daarop werken wij uit in een notitie: 'Nieuwe visie op en het organiseren van zorg en welzijn 2015-2025'.
- Door een fusie van drie scholen in het noordelijk veengebied per 1 augustus 2015 zijn de schoolgebouwen van Obs Triangel in Nieuw-Annerveen en obs De Badde in Annerveenschekanaal leeg komen te staan. In overleg met de dorpen wordt een nieuwe bestemming gezocht voor de leegstaande schoolgebouwen.
- We willen komen tot een ontwikkeling van de accommodatie in Eexterveen (dorpshuis met aangrenzend een woning in particulier eigendom).
- Het COA heeft in september 2016 bij de gemeente Aa en Hunze aangegeven dat, vanwege de afgenomen stroom van asielzoekers, op dit moment geen behoefte is aan het geplande azc in Gieten. Uiteraard heeft dit besluit geen invloed op de huisvesting van mensen met een verblijfsvergunning (statushouders). Net als alle gemeenten in Nederland zet ook de gemeente Aa en Hunze zich in om te voldoen aan de taakstelling om statushouders te huisvesten.

2017-2018

2017-2018

2017-2018

2017-2018

2017-2018

2017-2018

2017-2018

2017-2018

2017

2017

2017-2018

6.2 Wijkteams

- Het Sociaal team is present op straat en zichtbaar voor de inwoners.
- Medewerkers van het Sociaal team worden opgeleid om te werken volgens de nieuwe principes van het sociaal domein (normaliseren, benutten van de kracht van effectieve en efficiënte interventies, medewerkers leren en ontwikkelen).
- Het Sociaal team sluit aan bij bestaande (buurt) initiatieven.
- Beleidsinitiatieven binnen het sociaal domein worden samen met partners en inwoners ontwikkeld, waarbij de gemeente steeds meer een regisserende rol zal innemen.
- Goed overleg voeren met de cliëntenraad en WMO- raad in combinatie met de Voedselbank, probleemsituaties tijdig signaleren en zorgen voor maatwerk bij oplossingen met uitvoeringsorganisatie Participatiewet en sociaal team.
- Om meer sturing te hebben op de in te zetten ondersteuning willen we vanaf 2017 de casusregie beleggen in de toegang.

2017

2017

2017-2018

2017-2018

2017-2018

2017

6.3 Inkomensregelingen

- Maximale ruimte armoede/minimabeleid benutten door armoedebeleid goede bekendheid te geven.
- Mogelijkheden bijzondere bijstand en meedoenbeleid toegankelijker te maken.

2017

2017

6.4 Begeleide participatie

- Stimuleren van het doen van vrijwilligerswerk door uitkeringsgerechtigden.

2017

6.5 Arbeidsparticipatie

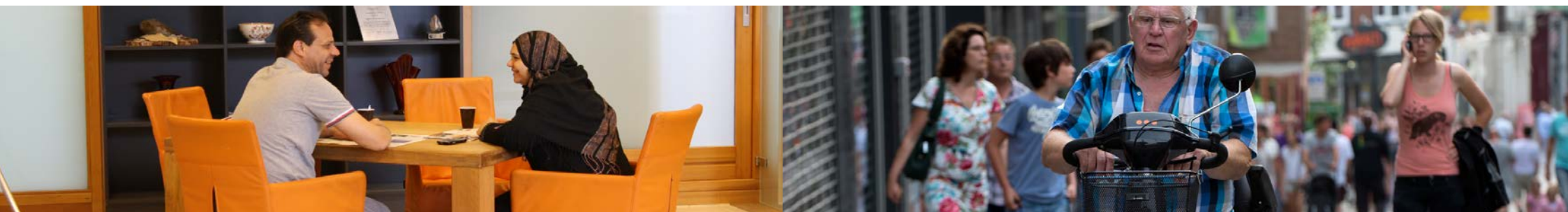
- Relatie tussen (lokale) werkgevers en de uitvoeringsorganisatie Participatiewet intensiveren.
- Speciale inzet voor beperken c.q. terugdringen van de jeugdwerkloosheid om te voorkomen dat jongeren langdurig aan de kant staan.

2017

2017

2017

Programma 6 Sociaal domein

	• Beleid primair richten op het naar de arbeidsmarkt leiden van al diegenen die een beroep doen op de Participatiewet. Optimale benutting rijksvergoeding, maar ondanks kortingen op Participatiebudget niemand 'afschrijven' want 'Iedereen doet mee'.	
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	• Evaluatie dienstverlening en samenwerking GKB. • De gemeenten in Noord en Midden Drenthe (Aa en Hunze, Assen, Midden Drenthe, Noordenveld en Tynaarlo) hebben besloten om voor 2017 en volgende jaren (een deel van de) Jeugdzorg samen met de Wmo integraal, resultaatgericht in te kopen.	2017 2017
6.7 Maatwerkdienstverlening 18+	• -	
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	• Langer thuis wonen; project gericht op het zicht krijgen op de consequenties van langer thuis wonen. Welke effecten heeft dit voor de inwoners? En welke voor de gemeente? • Een aantal taken i.h.k.v. de Jeugdhulp wordt voor 2017 op Drentse schaal ingekocht voor de 12 gemeenten (o.a. specialistische jeugdzorg, Poortje, gecertificeerde instellingen, pleegzorg, st. pleegwijzer, spoed voor jeugd, OuderKracht, vertrouwenswerk en monitoring), onder regie van een coördinerende gemeente. De bovenregionale Jeugdhulp voor 2017 is al door Drenthe ingekocht samen met Groningen en Friesland.	2017-2018 2017
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	• De gemeente neemt de zorg voor kwetsbare mensen voor haar rekening. Hierdoor kunnen de inwoners zo lang mogelijk zelfstandig of met begeleiding in hun eigen leefomgeving blijven wonen en participeren. • We willen voorkomen dat er een opeenstapeling van regelingen en voorzieningen ontstaat. Voorop staat het uitgangspunt om de kracht en mogelijkheden van de mensen zelf en hun omgeving optimaal te benutten. Mochten zij al dan niet tijdelijk een steun in de rug nodig hebben dan kunnen zij gebruik maken van een netwerk van vrijwilligers en professionals. De hulp moet erop gericht zijn dat zij hun eigen regie weer kunnen nemen. Bij kwetsbare mensen wordt ingezet op het herkennen en doorbreken van het sociale isolement. Zij houden zoveel mogelijk de touwtjes in handen en er is sprake van: 'Eén huishouden, één plan, één regisseur'. Hierbij wordt problematiek vroegtijdig gesignaleerd en vindt coördinatie van hulpverlening plaats vanuit één verantwoordelijk aanspreekpunt. We gaan werken met sociale teams als toegang voor voorzieningen in het sociaal domein.	2017-2018 2017-2018
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	• Met betrekking tot de jeugdzorg willen we meer inzetten op preventie en het tijdig signaleren van (potentiële) problemen bij jeugdigen en willen wij de inzet van (zeer) specialistische vormen van jeugdzorg terugdringen. Jeugdigen kunnen met hun vragen terecht bij professionals in hun directe omgeving zoals o.a. scholen, kinderopvang, peuterspeelzalen en het centrum voor jeugd en gezin (CJG).	2017-2018

Raming baten en lasten

Resultaat na bestemming

lasten
24.047

baten
5.842

Programma 6 Sociaal domein

Verwachte ontwikkelingen c.q. bijstelling planning

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	- Realisatie zorgbank; onderzocht wordt of een zorgbank er toe kan leiden dat vraag en aanbod van diensten en klussen op het gebied van zorg bij elkaar kunnen komen. - Het Meldpunt Discriminatie Drenthe levert een bijdrage aan een inclusieve samenleving waarin niemand wordt uitgesloten. Wij zijn Regenbooggemeente en geven een impuls aan sociale acceptatie, veiligheid en zichtbaarheid van lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen en transgenders (LHBT) (Werkende) mantelzorgers nog beter faciliteren om een betere balans te creëren tussen werk en zorg. - Betere verbinding leggen tussen formele en informele zorg door mantelzorg te borgen binnen het sociaal team - Stichting Dorpshuis Eext is bezig met een haalbaarheidsonderzoek naar de overname van café Homan in Eext (nu eigendom van stichting DBF). - In het proces voor een toekomstbestendig Boerhoorn heeft een aanpassing plaatsgevonden; op verzoek van de raad is een kaderbrief opgesteld, welke op 24 mei en 15 juni in commissieverband is besproken. - Van 7 tot en met 14 oktober organiseren wij activiteiten in het kader van de culturele regenboogweek in samenwerking met de bibliotheek.	2017 2017 2017
6.2 Wijkteams		
6.3 Inkomensregelingen	- Structureel vanaf 2017 wordt er € 77.000 beschikbaar gesteld vanuit de algemene uitkering (december circulaire) voor armoedebestrijding kinderen. - In de nieuwe te formuleren aanpak voor armoede en schuldhulpverlening (eind 2017) zullen wij met een voorstel komen om deze middelen structureel in te zetten.	2017
6.4 Begeleide participatie		
6.5 Arbeidsparticipatie	Nadere uitwerking van een pilot groenwerkzaamheden bij Alescon, waarbij op basis van detachering scenario's worden onderzocht gericht op meer directe sturing en een effectieve en efficiënte uitvoering van het groenonderhoud door sw medewerkers.	2017-2018
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	De monitor sociaal domein wordt verder ontwikkeld t.b.v. managementinformatie en bedrijfsvoering en signaleren van nieuwe trends.	
6.7 Maatwerkdienstverlening 18+	Kwetsbare jongeren ondersteunen op hun weg naar zelfstandigheid, waarbij onderwijs arbeid en zorg in samenhang worden ingezet	
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Kinderen/jeugdigen en hun opvoeders zo preventief mogelijk o.b.v. matched care ondersteunen om te voorkomen dat zij (langdurig) terecht komen in zwaardere zorg.	
6.81 Geëscaleerde zorg 18+		
6.82 Geëscaleerde zorg 18-		

Wat wij hebben bereikt t/m april 2017

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	- Bij 'Jullie idee, samen uitvoeren' zijn in de derde ronde 16 ideeën ingediend, 9 daarvan hebben een bijdrage ontvangen. - Van 10 maart t/m 17 maart was de eerste week van de vrijwilliger. De week startte met NLdoet, waarbij ruim 100 medewerkers van de gemeente vrijwillig hebben meegewerkt. De vrijwilligersstimuleringsprijzen 2017 zijn tijdens het vrijwilligerswaarderingsestfeest uitgereikt. - Met het dorpsbestuur in Nieuw-Annerveen is afgesproken dat het schoolgedeelte nu wordt afgesloten van het dorpsbestuurgedeelte. Met ingang van 1 januari 2018 wordt het dorpsbestuur zelf verantwoordelijk voor de exploitatie. Voor het schoolgedeelte wordt een gegadigde gezocht.
--	--

Programma 6 Sociaal domein

	- Ten aanzien van voormalige school De Peppel in Gasselternijveenschemond zijn wij in gesprek met een gegadigde - Bestuur MFC De Badde heeft een nieuwe huurder gevonden. Door een interne aanpassing zijn nu ook twee schoollokalen in het MFC gebruik. - Wij zijn in overleg met het dorpshuisbestuur Schipborg met betrekking tot een interne aanpassing van de school, i.v.m. uitbreiding van het dorpshuis met de gymzaal (door het vertrek van de school). - De vereniging Dorpsbelangen Gieten heeft in samenspraak met de gemeente de Cultuur Visiegroep opgericht. Deze visiegroep heeft de afgelopen maanden onderzoek gedaan naar de behoefte aan ruimten bij cultuur verenigingen in Gieten en het aanbod van accommodaties. Het rapport is op 13 april aangeboden aan de wethouder. - Wij zijn regenbooggemeente en hebben (mede) de bijeenkomst Drenthe Regenboogprovincie op 27 maart jl. georganiseerd.
6.2 Wijkteams	Het Sociaal team gaat per 1 maart 2017 de gebieden in. Dit wordt ondersteund met het klantsysteem en de automatisering.
6.3 Inkomensregelingen	Het Armoedepact wordt voorbereid door een werkgroep. Planning is om deze in juli 2017 te ondertekenen.
6.4 Begeleide participatie	
6.5 Arbeidsparticipatie	
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	- Door de invoering van het nieuwe inkoopmodel Wmo/Jeugd is de facturering voor jeugd teruggelegd bij de gemeenten. De gemeente Hoogeveen blijft de facturatie voor de bovenregionale producten verzorgen. - De coördinatie van de administratieve en financiële afhandeling van de herindicaties is belegd bij de backoffice - De werkzaamheden m.b.t. de voorzieningen HHT, herindicaties Wmo en herindicaties Jeugd verlopen volgens planning.
6.7 Maatwerkdienstverlening 18+	
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	- Sociale teams en zorgaanbieders zijn getraind in het werken met de resultatenmatrix en het resultatenplan - De sociale teams en de zorgaanbieders werken met de resultaten matrix en maken afspraken met inwoners over de te behalen resultaten bij ondersteuningsvragen. - Er is een samenwerkingsconvenant afgesloten tussen de gemeente(sociaal team) en Veilig Thuis - Er is een samenwerkingsovereenkomst afgesloten tussen gemeente en de Gecertificeerde instellingen. - Er is een opdrachtformulering voor spoed voor jeugd opgesteld
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Wat wij willen

7.1 Volksgezondheid	- Uitvoering geven aan lokaal volksgezondheidsbeleid en deelname aan het project Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG). - In 2016 wordt er nieuw beleid volksgezondheid geformuleerd voor 4 jaar. De inwoners worden hierbij actief betrokken. - De gezondheidsverschillen terugdringen. Actief deelnemen aan het project 'kans voor de Veenkoloniën'.
7.2 Riolering	Zorg blijven dragen voor een goed functionerend systeem van waterafvoer.
7.3 Afval	- Minder afval, meer afvalscheiding, hergebruik. - Minder zwerfafval. - Lage kosten en tevreden inwoners.
7.4 Milieubeheer	- Een schone leefomgeving door een vermindering van de CO2-uitstoot en meer gebruik van schone en duurzame energie. - Verdere) verduurzaming accommodaties. - De besluitvorming over windturbines zo goed mogelijk beïnvloeden in het belang van de betrokken inwoners.
7.5 Begraafplaatsen	- Zorgdragen voor voldoende begraafplaatscapaciteit. - Beleidskader vast te stellen voor nieuwe aanvragen (natuur) begraafplaatsen.

Wat wij gaan doen

7.1 Volksgezondheid	- Bijna één op de tien jongeren in Aa en Hunze heeft overgewicht. Ook ondergewicht komt voor: 13% van het totaal aantal jongeren heeft (ernstig) ondergewicht. Via het JOGG project willen we de toename van overgewicht bij kinderen en jongeren tot 19 jaar een halt toeroepen en de cijfers ombuigen, zodat eind 2016 meer kinderen en jongeren in Aa en Hunze een gezond gewicht hebben. - Het netwerk dat zich bezighoudt met de doelen van de JOGG-aanpak verbreedt zich continu. Dit heeft effect op de activiteiten en interventies die we (mede) ontwikkelen. Uiteindelijk moet dit resulteren in initiatieven die vanuit de samenleving zelf ontwikkeld worden en in stand gehouden worden, met of zonder ondersteuning/participatie van de gemeente. - Aan de hand van de cijfers richten we ons vooral op jongeren en ouderen. Vooral de kanteling en samenwerking met het sociaal team is van belang. - We onderzoeken of we concrete projecten kunnen ontwikkelen rondom thema's als voeding, bewegen, leren, arbeidsparticipatie en maatschappelijke participatie.	2017 2017 2017 2017
7.2 Riolering	- Uitvoeren nieuw Gemeentelijk Rioleringsplan. - Samenwerken in de waterketen met het waterbedrijf, Waterschap Hunze en Aa's en andere gemeenten.	2017 2017-2018
7.3 Afval	- Verbeteren en intensiveren voorlichting. gericht op afvalscheiding. - Landelijke doelstellingen voor GFT, papier, glas, textiel en klein chemisch afval spiegelen aan de behaalde resultaten in de gemeente. - In beeld brengen van gemeentelijke prestaties en verbetermogelijkheden. - Streven naar minder restafval en afval scheiden aan de bron. - Beleid steeds meer gericht op afvalscheiding en recycling (circulaire economie)	2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017-2018
7.4 Milieubeheer	Uitvoering geven aan de gemeentelijke Duurzaamheidsvisie.	2017-2018

terug

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Verwachte ontwikkelingen c.q. bijstelling planning

7.1 Volksgezondheid	- In 2017 is de nieuwe nota gezondheidsbeleid 2017-2020 vastgesteld. De nota heeft de visie van 'Positieve gezondheid' (Huber 2012). Inwoners inzetten op dat wat ze wel kunnen ipv te kijken naar wat ze niet kunnen. Een aantal projecten zullen uitgevoerd worden zoals: Fun Fit Pit: op de scholen jongeren motiveren om met een onderwerp bezig te gaan. Jongeren bepalen zelf een onderwerp en gaan hier actief mee aan de slag. Integrale ouderenzorg in samenwerking met huisartsen, wijkverpleegkundigen en ouderenadviseurs. Ouderen. Integrale ouderenzorg wil 75-ers weerbaarder maken zodat ze zolang mogelijk de regie over hun leven houden en langer zelfstandig kunnen wonen en leven. Het sociaal netwerk wordt versterkt en hogere zorgkosten worden voorkomen. Laaggeletterdheid en JOGG. - Laaggeletterdheid: Het Taalhuis heeft als doel om 100 mensen in 2017 te bereiken die moeite hebben met lezen en schrijven. Er wordt veel promotie gemaakt om deze mensen te bereiken. Werkgevers worden geactiveerd. Activiteiten worden uitgevoerd. Het sociaal team en inwoners hebben een workshop herkennen en verwijzen bijgewoond. De Taalmeter wordt afgenomen op het Werkplein Drentsche Aa. - Het aantal OGGz meldingen liet in 2016 een stijging zien. Steeds meer mensen met meervoudige complexe problemen die zich niet of nauwelijks staande kunnen houden in de maatschappij wonen langer zelfstandig. Het OGGz-netwerk zorgt ervoor dat deze mensen met ondersteuning weer zelfredzaam zijn en betrokken zijn bij de samenleving. In samenwerking met Openbare Orde en Veiligheid wordt beleid en ondersteuning ontwikkeld ten behoeve van personen met verward gedrag. - Het deelproject FunFitPit van het programma Kans voor de Veenkoloniën zal in het najaar van start gaan bij het Nassau College in Gieteren. - Integrale ouderenzorg voor 75-plussers gaat voor de zomer van start bij 7 huisartsenpraktijken in Aa en Hunze. De proeftuinen SamenOud en de HZD module kwetsbare ouderen zorgen ervoor dat ouderen langer de regie over hun leven houden, langer zelfstandig kunnen wonen, het sociaal netwerk wordt versterkt en hogere zorgkosten worden voorkomen. - Denken en doen vanuit 'Positieve gezondheid' (Huber 2012) wordt verder uitgewerkt. - In de projectgroep nieuwe Omgevingswet is toegankelijkheid en de gezonde woon- en leefomgeving een onmiskenbaar onderdeel. - De OGGz taken zullen worden meegenomen in de toekomstrichting van het Sociaal team.	2017 2017 2017 2017 2017
7.2 Riolering	Er wordt uitvoering gegeven aan de samenwerking in de waterketen.	
7.3 Afval		
7.4 Milieubeheer	- Het project Nederland asbestvrij per 2024 wordt door de provincie Drenthe en de Drentse gemeenten opgestart - In 2017 zal er een koppeling plaatsvinden tussen het zaakstelsel van de RudD en de (systemen van de) gemeente Aa en Hunze met als doel het efficiënter laten verlopen van de bedrijfsvoering processen	2017 e.v. 2017 e.v.
7.5 Begraafplaatsen		

Wat wij hebben bereikt t/m april 2017

7.1 Volksgezondheid	- Laaggeletterdheid: in september 2016 is het Taalhuis geopend. In het eerste kwartaal van 2017 zijn 16 vrijwilligers opgeleid en 8 cursisten geworven. Daarnaast zijn er drie cursisten opgeleid als taalambassadeurs. - De professionals en inwoners zijn uitgenodigd voor een workshop 'herkennen en verwijzen' - Voor de proeftuinen integrale ouderenzorg en voor FunFitPit zijn de financiën georganiseerd.
----------------------------	---

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

	• Deelname aan de GGD werkgroep Preventie. • Aansluiting is gezocht bij de GGD campagne 'Een teek, pak 'm beet'. • Ambtelijke samenwerking in NMD verband tbv GGd & het gezondheidsbeleid is gestart. • De OGGz monitor 2016 laat een steviger samenwerking met het Sociaal Team zien.
7.2 Riolering	•
7.3 Afval	•
7.4 Milieubeheer	• De RudD werkt volgens het vastgestelde programma 2017. • De RudD voert de milieutaken voor onze gemeente uit op een efficiënte en uniforme wijze met aandacht voor couleur locale.
7.5 Begraafplaatsen	• De beleidsnota "Begraven en grafrechten" is opiniërend besproken de raadscommissie van 9 februari en is geagendeerd voor de raad van 11 mei. Door het opstellen van het nieuwe beleidskader kunnen toekomstige aanvragen voor natuurbegraafplaatsen en aanvragen van begraven op eigen terrein in een vroeg stadium worden getoetst. In de beleidsnota wordt een definitieve beleidskeuze gemaakt betreffende de oude grafrechten van de gemeente Rolde. Voor de oude grafrechten in Rolde, uitgegeven voor 1998, stelt het college de raad voor om te kiezen om de desbetreffende grafrechten om te zetten naar grafrechten voor onbepaalde tijd • Het archeologisch onderzoek op de uitbreidingslocatie van de begraafplaats Rolde is afgerond. Het definitieve uitbreidings/bestemmingsplan is geagendeerd voor de raad van september.

Programma 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing

Wat wij willen

8.1 Ruimtelijke Ordening	• Verbeteren koopcentrum Gieten (zie ook programma 4 Economische zaken). • De gemeente Aa en Hunze verder ontwikkelen als een buitengewone woongemeente met hoge omgevingskwaliteit, waar het ook goed recreëren en werken is. • Behouden en waar mogelijk versterken van het huidige landschap en de woonomgeving.
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijven-terreinen)	• Zie programma 8.3.
8.3 Wonen en bouwen	• De groei van de woningbouw afstemmen op de behoefte (maatwerk) met inachtneming van de problematiek van ontgroening, vergrijzing en krimp. • Energiezuinig (ver)bouwen stimuleren en ondersteunen door landelijke voorlichting te vertalen naar de lokale situatie.(zie ook programma 7) • De ambitie om te gaan voldoen aan de kwaliteitscriteria voor Wabo vergunningverlening, handhaving en toezicht. • Controleren van omgevingsvergunningen en meldingen volgens de Wabo wetgeving: indien mogelijk binnen 5 dagen als flitsvergunning

Wat wij gaan doen

8.1 Ruimtelijke Ordening	• Uitvoeren van de Woonvisie en gebruik van participatie hierin. • Met P-10 gemeenten werken aan een planmatige behandeling van het thema krimp. • Zorgdragen voor een goede ruimtelijke ordening waarbij de economische- en woonfuncties goed worden afgestemd met het landschap (door o.a. actuele bestemmingsplannen). • Verbetering van het koopcentrum Gieten. • Uitvoering geven aan het project Maatschappelijk vastgoed.	2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017-2017 2017-2018
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijven-terreinen)	• Zie programma 8.3.	
8.3 Wonen en bouwen	• De doorstroming op de woningmarkt verder op gang brengen door het stimuleren van de bouw van starterswoningen en levensloopbestendige woningen. • Experimenteren met nieuwbouwmogelijkheden, ook als daar financiële consequenties aan zitten voor het grondbedrijf. • In de behoefte aan woonruimte voorzien door flexibele huisvesting, innovatieve woonvormen en het toestaan van wooneenheden in vrijkomende boerderijen of monumentale panden. • Opstellen van Drenthe brede Wabo kwaliteitscriteria en daaraan voldoen ten aanzien van vergunningverlening, handhaving en toezicht. • Snel de omgevingsvergunning verlenen en indien mogelijk binnen 5 dagen als flitsvergunning. • Speciale aandacht voor/inzet op handhaven brandveiligheid/permanente bewoning op recreatieterreinen.	2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017-2018 2017-2018

Raming baten en lasten

Resultaat na bestemming

lasten
3.632

baten
2.908

Programma 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing

Verwachte ontwikkelingen c.q. bijstelling planning

8.1 Ruimtelijke Ordening	- Behouden van een goed kwantitatief en kwalitatief aanbod van maatschappelijke voorzieningen tegen aanvaardbare kosten. - Vernieuwend naar optimale dienstverlening. Invoering Omgevingswet voorbereiden op basis projectplan en projectopdracht. - Procesmatig aan de slag met de Implementatie van de Omgevingswet op basis van projectplan en –opdracht - Het invoeringsproces voor de Omgevingswet, verwachte inwerking treding medio 2019, is begin 2017 gestart. Gaandeweg zullen keuzes moeten worden gemaakt onder andere over vragen zoals wanneer en hoe een omgevingsvisie – en een omgevingsplan voor Aa en Hunze wordt opgepakt.	2017-2018 2017-2018
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijven-terreinen)	Verkoop 6 gemeentelijke rijwoningen huur Nooitgedacht nog niet gerealiseerd	
8.3 Wonen en bouwen	- Binnenkort het geactualiseerde VTH beleid vast laten stellen door college. - De handhaving van de aanpak van permanente bewoning van recreatieverblijven wordt gecontinueerd. - Opstellen van vervolgaanpak brandveiligheid recreatieterreinen. - Het uitwerken van de kwaliteitscriteria Wabo voor vergunningverlening, handhaving en toezicht.	2017 2017 2017 2017

Wat wij hebben bereikt t/m april 2017

8.1 Ruimtelijke Ordening	- De vaststelling en inwerkingtreding van het bestemmingsplan Buitengebied. - Er zijn startbijeenkomsten georganiseerd in het kader van de nieuwe Omgevingswet voor organisatie en projectgroep. - Het invoeringsproces voor de Omgevingswet, verwachte inwerking treding medio 2019, is begin 2017 gestart. Gaandeweg zullen keuzes moeten worden gemaakt onder andere over vragen zoals wanneer en hoe een omgevingsvisie – en een omgevingsplan voor Aa en Hunze wordt opgepakt.
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijven-terreinen)	- Realisatie rijwoningen (koopsector) Nooitgedacht - Realisatie levensloopbestendige woningen Nooitgedacht - Actie met korting op kavelprijs indien duurzaam wordt gebouwd (EPC=0) op gemeentelijke kavels - Verlaging grondprijs Gieterveen om verkoop bouw kavels te stimuleren en startersbouw mogelijk te maken alsmede opnieuw inzetten exposure door plaatsen bouwboard 4 starterskavels Eext Noord-Oost in reservering gegeven - Afsluiten samenwerkingsovereenkomst met ontwikkelaar plan Grolloo 'Lienstukken' met verplichting realisatie starterswoningen
8.3 Wonen en bouwen	- Er zijn concrete woningbouwplannen voor starters in Eext en Gieterveen en er loopt een planologische procedure om dit te gaan realiseren in Grolloo; - Er worden nieuwe 10 levensloopbestendige huurwoningen (na sloop van 5 bestaande) gebouwd in Annen (Woonborg); - Er wordt uitvoering gegeven aan de in december 2016 ondertekende prestatieafspraken met de in Aa en Hunze werkzame corporaties; - Er wordt voor woningbouwinitiatieven aangesloten bij en uitvoering gegeven aan hetgeen vastgelegd is in de Woonvisie2016+. - De cyclische brandveiligheidscontroles naar aanleiding van de verleende gebruiksvergunningen verloopt volgens planning. - De projectpilot recreatiepark Anloo over de aanpak van de brandpreventie en de beëindiging van de permanente bewoning verloopt volgens planning. - In het eerste kwartaal van 2017 heeft de gemeente in samenwerking met diverse andere overheidsinstanties uit oogpunt van veiligheid en leefbaarheid een controle uitgevoerd op recreatiepark Anloo.

3. Bijstellingen

In het hoofdstuk “Bijstellingen” worden de bijstellingen van de verschillende programma’s gerecapituleerd weergegeven, met daarbij de financiële doorwerking in de lopende begroting.

Daarnaast is een toelichting op hoofdlijnen op de bijstellingen per programma opgenomen

Het hoofdstuk “Bijstellingen” bestaat uit de volgende onderdelen:

3.1.1. Recapitulatie bijstellingen

3.1.2. Toelichting op de bijstellingen per programma

3.1.1 Recapitulatie bijstellingen

Recapitulatie bijstellingen (bedragen x € 1.000)	Lasten						Baten					
	Begroot 2017	Bezuinigingen Bijstelling inc.	Bijstelling struct.	Bestaand beleid Bijstelling inc.	Bijstelling struct.	Totaal 2017	Begroot 2017	Bezuinigingen Bijstelling inc.	Bijstelling struct.	Bestaand beleid Bijstelling inc.	Bijstelling struct.	Totaal 2017
00 Bestuur en ondersteuning	12.864			946	210	14.020	43.722			515	208	44.445
01 Openbare orde en veiligheid	1.684					1.684	61					61
02 Verkeer en vervoer	3.758			106	-10	3.854	845		41			886
03 Economie	1.325					1.325	2.325					2.325
04 Onderwijs	1.782			45	-40	1.787	137		45			182
05 Sport, cultuur en recreatie	7.713		25	76	29	7.843	895					895
06 Sociaal Domein	23.591			327	130	24.048	5.642		200			5.842
07 Volksgezondheid en milieu	5.031			220	44	5.295	4.849		-17	4		4.837
08 VHROSV	3.636				-4	3.631	2.908					2.908
Algemeen totaal	61.384	0	25	1.720	359	63.487	61.384	0	0	783	212	62.379

Totaal bijstellingen (bedragen x € 1.000)

Beginsaldo Structureel	1.245	Beginsaldo incidenteel	0
Bezuinigingen structureel	-25	Bezuinigingen incidenteel	0
Bestaand beleid structureel	-146	Bestaand beleid incidenteel	-937
Saldo na bijstelling structureel	1.074	Saldo na bijstelling incidenteel	-937

3.1.2 Toelichting op de bijstellingen per programma

Financiële toelichting.

Hier worden de bijstellingen van het beleidsplan per programma toegelicht.

3.1.2 Toelichting op de bijstellingen per programma

0. Bestuur en ondersteuning

(bedragen x € 1.000)

		Lasten					Baten						
		Bezuinigingen		Bestaand beleid			Bezuinigingen		Bestaand beleid				
		Begroot 2017	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	Totaal 2017	Begroot 2017	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	Totaal 2017
0.1	Bestuur	1.144			260	12	1.416	0					0
0.2	Burgerzaken	747				-41	706	449					449
0.3	Beheer overige gebouwen	539			15	-13	541	36					36
0.4	Ondersteuning organisatie	6.940			1.071	202	8.213	64					64
0.5	Treasury	1.668			-400	-27	1.241	1.748				11	1.759
0.61	OZB woningen	90					90	3.728					3.728
0.62	OZB- niet woningen	56					56	372					372
0.64	Belasting Overig	229					229	13					13
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen	0				77	77	34.046				208	34.251
0.8	Overige baten en lasten	1.288				0	1.288	1					1
0.9	Vennootschapsbelasting	0					0	0					
Resultaat voor bestemming		12.701	0	0	946	210	13.857	40.457	0	0	11	208	40.676
0.10	Mutatie reserves	163					163	3.265	0	0	504	0	3.769
0.11	Resultaat van de rekening												
0.99	Bestemmingen												
Resultaat na bestemming		12.864	0	0	946	210	14.020	43.772	0	0	515	208	44.444

Toelichting:

Bestaand beleid

Bestuur

Vergoeding raadsleden

De vergoeding voor raadswerk is per 1 januari gestegen als gevolg van een nieuwe indexering. Extra kosten € 12.000 structureel.

Rekenkamercommissie

Het budget voor de rekenkamercommissie is niet toereikend voor de noodzakelijke uitgaven, t.w. de vergoeding voor de voorzitter van de rekenkamercommissie en het uitvoeren van één groot en één klein onderzoek per jaar. Het budget wordt incidenteel verhoogd met € 10.000. Na monitoring van de uitgaven volgt eventueel een structurele bijstelling.

3.1.2 Toelichting op de bijstellingen per programma

Toekomstige inrichting sociaal team

Voor de toekomstige inrichting van het sociaal team zijn middelen benodigd, te denken valt aan fiscaal-juridisch advies, ICT, opleiding etc. Benodigd budget € 250.000. Voorgesteld wordt dit bedrag volledig te dekken uit de reserve Sociaal Domein.

Burgerzaken

Verdeling salaris burgerzaken en begraafplaatsen

Bij het opstellen van de begroting zijn bij de verdeling van de salarissen abusievelijk kosten naar burgerzaken door verdeeld die verdeeld hadden moeten worden naar begraafplaatsen. Het geheel verloopt budgettair neutraal. Zie hiervoor ook programma 7.

Beheer overige gebouwen en gronden

Actualisatie meerjarenonderhoud programma's

De accountant heeft bij controle van de jaarrekening 2015 geconstateerd dat de stand en het verloop van de voorziening niet in voldoende mate met een onderhoudsprogramma is onderbouwd, waar dit verplicht is bij de vorming van een voorziening. Voor de civiele kunstwerken Grevelingkanaal, baggeren van vijvers en de gemeentelijke gebouwen zijn nu actuele onderhoudsprogramma's opgesteld. Per saldo levert dit een structureel voordeel op van € 13.000.

Inventarisatie asbest in gemeentelijke gebouwen

Voor asbestinventarisatie van gemeentelijke gebouwen is een bedrag nodig van € 15.000. De mogelijkheid bestaat dat er naar aanleiding van de inventarisatie maatregelen moeten worden genomen. Hiervoor zijn op dit moment geen financiële middelen opgenomen. Voorstellen hiervoor komen dan z.s.m.

Ondersteuning organisatie

Opvoeren automatiseringsbudget verrekend met vrijval kapitaallasten

Zoals vermeld in de najaarsnota 2016 kan een aantal vervangingsinvesteringen automatisering vrijvallen. De vrijgekomen kapitaallasten worden omgezet naar een exploitatiekrediet voor automatisering om de kosten van huurcontracten automatisering te bekostigen. Het exploitatiebudget wordt hierdoor verhoogd met € 59.000 euro. Dit wordt volledig gedekt door de vrijval van kapitaallasten.

Afschrijvingslasten heftruck en frontmaaier

Zoals in de najaarsnota 2016 incidenteel opgenomen lasten voor afschrijving heftruck en frontmaaier worden deze lasten nu structureel verwerkt voor een bedrag van € 4.000.

Vergoeding BHV

De bedrijfshulpverleners binnen de gemeentelijke organisatie krijgen met ingang van 2016 een vergoeding voor hun activiteiten van in totaal € 8.000. De vergoeding komt voort uit de CAO die met ingang van 2016 van kracht is.

Salariskosten sociaal domein en BGT

Als gevolg van de overheveling van taken vanuit het rijk naar de gemeenten in het sociaal domein is het team WMO structureel uitgebreid met een werkbegeleider voor een bedrag van € 69.000. Daarnaast wordt het team incidenteel uitgebreid met een gebiedsmedewerker en ondersteuning voor een bedrag van € 224.000. De lasten worden gedekt door de bijdrage van het rijk. Het geheel verloopt budgettair neutraal. Zie hiervoor ook programma 6 Sociaal domein.

Voor de uitvoering van werkzaamheden (BGT) Basisregistratie Grootschalige Topografie worden structureel extra werkzaamheden uitgevoerd, kosten € 10.000. De kadasterkosten worden hierdoor lager. Het geheel verloopt budgettair neutraal.

Salarisontwikkeling IKB

In 2017 zijn verschillende premies verhoogd. (o.a. pensioenpremie, premie zorgverzekering.) Daarnaast is in 2017 het individueel keuzebudget (IKB) ingevoerd waardoor het aantal verlofuren verlaagd is en toegevoegd aan het salaris. Als gevolg van deze twee structurele bijstellingen verwachten we een structureel tekort van € 220.000.

Flexibel personeelsbudget

Op basis van de huidige stand van het flexibel personeelsbudget in relatie tot de nog te verwachten uitgaven staat het flexibel personeelsbudget onder druk en voorgesteld wordt het budget incidenteel te verhogen met € 200.000.

Frictiekosten Aa en Hunze stroomt

De beweging die voortvloeit uit Aa en Hunze stroomt! is nodig om aan onze opgave te kunnen voldoen. Voor de kortere termijn heeft die beweging tot gevolg dat er frictiekosten ontstaan. Voorgesteld wordt hiervoor een bedrag van € 264.000 beschikbaar te stellen.

3.1.2 Toelichting op de bijstellingen per programma

Inhuur externe deskundige

Voor inhuur van externe deskundigheid en begeleiding van de organisatieontwikkeling is een bedrag nodig van € 100.000.

Verdelen huisvesting

In de begroting zijn op taakveld 0.4.2 huisvesting ook de kosten van de huisvesting van de buitendienst opgenomen. Volgens de nieuwe BBV mag dit niet en moeten deze huisvestingskosten verdeeld worden naar verschillende taakvelden. Het geheel verloopt budgettair neutraal.

Invulling programmastructuur sociaal domein

Voor een goede invulling van het programma is externe ondersteuning nodig en zullen de intern te werven projectleiders voor de “eigen” werkzaamheden (deels) vervanging nodig hebben. Benodigd budget € 361.000. De helft hiervan kan gedekt worden uit de reserve Sociaal Domein.

Invulling projectgroep sociaal domein

Ook hier geldt dat bij invulling van de projectgroep door interne medewerkers vervanging noodzakelijk kan zijn. Geraamde kosten € 146.000. De helft hiervan wordt voorgesteld te dekken uit de reserve Sociaal Domein.

Treasury

Door verkoop school Waterburcht vervalt rentelast

Door verkoop van de voormalige school de Waterburcht te Schipborg vervalt de structurele rentelast van € 8.000.

Kapitaalontwikkeling

Op basis van de actuele stand van de financieringspositie ontstaat een rentevoordeel. Dit voordeel wordt met name veroorzaakt door het uitstellen van investeringen ten opzichte van de begroting en de lage rentestand. Voorgesteld wordt om een bedrag van € 400.000 incidenteel als rentevoordeel mee te nemen. Verwacht wordt dat het totaal aan afschrijvingen € 41.000 lager uitvalt door aanbestedingsvoordelen.

Rentelast heftruck en frontmaaier en ondergrondse containers Rolde

In de najaarsnota zijn de aanschaf van een heftruck en frontmaaier, als ook de ondergrondse containers Rolde opgenomen. De rentelast wordt hier structureel opgenomen voor samen € 3.700.

Vrijval rente automatisering

Het vrijvallende rentedeel van investeringen automatisering wordt verwerkt op taakveld 0.5, zie nadere toelichting taakveld 0.4.

Vrijval rente speelvoorzieningen

Het kapitaalkrediet voor vervanging speelvoorzieningen is bij de najaarsnota 2016 omgezet naar een exploitatiekrediet. De rentecomponent van de vervangingsinvestering speelvoorzieningen ad € 11.000 wordt hier verwerkt.

Dividend BNG

De dividenduitkering van de Bank Nederlandsche Gemeenten over 2016 is incidenteel € 11.000 hoger uitgevallen dan geraamd.

Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

Decembercirculaire 2016

Het structurele effect van de decembercirculaire 2016 is in dit beleidsplan verwerkt.

Armoedebestrijding kinderen

Het toegekende bedrag van € 77.000 voor Armoedebestrijding kinderen wordt voorlopig gereserveerd op een stelpost.

Sociaal domein

Het extra bedrag vanuit de decembercirculaire 2016 voor het Sociaal Domein voor Jeugd is neutraal verwerkt. Het gaat hierbij om een bedrag van € 129.652. Daarnaast is de geringe mutatie tussen de mei en sept circ 2016 verwerkt voor een bedrag van € 914

Mutatie reserves.

Voorgesteld wordt meerdere bijstellingen op programma 00 deels dan wel volledig te dekken uit de reserve Sociaal Domein.

3.1.2 Toelichting op de bijstellingen per programma

1. Openbare orde en veiligheid

(bedragen x € 1.000)

		Lasten					Baten						
		Begroot 2017	Bezuinigingen		Bestaand beleid		Totaal 2017	Begroot 2017	Bezuinigingen		Bestaand beleid		Totaal 2017
			Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.			Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	1.441					1.441	5					5
1.2	Openbare orde en veiligheid	217					217	12					12
Resultaat voor bestemming		1.658	0	0	0	0	1.658	17	0	0	0	0	17
1.99	Mutatie reserves	26					26	44	0	0	0	0	44
Resultaat na bestemming		1.684	0	0	0	0	1.684	61	0	0	0	0	61

3.1.2 Toelichting op de bijstellingen per programma

2. Verkeer en vervoer

(bedragen x € 1.000)

		Lasten					Baten						
		Bezuinigingen			Bestaand beleid		Bezuinigingen			Bestaand beleid			
		Begroot 2017	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	Totaal 2017	Begroot 2017	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	Totaal 2017
2.1	Verkeer en vervoer	3.746			106	-10	3.842	16			41		57
2.2	Parkeren	5					5	0					0
2.5	Openbaar vervoer	24					6	0					0
Resultaat voor bestemming		3.757	0	0	106	-10	3.853	16			41	0	57
2.99	Mutatie reserves	1					1	829					829
Resultaat na bestemming		3.758	0	0	106	-10	3.854	845	0	0	0	0	886

Toelichting:

Bestaand beleid

Verkeer en vervoer

Onderhoud fietspad rotonde Gasselte

Het fietspad rond de rotonde Gasselte was voorzien van betontegels. Gelet op de staat van onderhoud van het fietspad was onderhoud noodzakelijk. Gekozen is voor een asfaltverharding. Het werk lift mee met de onderhoud werkzaamheden die de provincie aan de rotonde uitvoert. De kosten bedragen € 81.000. De provincie neemt hiervan 50% voor haar rekening. Het gemeentelijk aandeel bedraagt € 40.500. Omdat de provincie de werkzaamheden al op korte termijn uitvoert zijn de kosten in eerste instantie ten laste gebracht van het exploitatiebudget. Middels deze bijstelling wordt dit gecorrigeerd.

Studie fietspaden

Bij de behandeling van het Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP) in de raad is het volgende amendement aangenomen: studie naar mogelijke scenario's vrij liggende fietspaden ten behoeve van scholieren tussen Annerveenschekanaal resp. Nw. Annerveen e.o. en Eexterveen. De kosten bedragen eenmalig: € 5.000 Bij positieve uitkomsten van de studie: reservering voor aanleg van deze vrij liggende fietspaden, met inspanningsverplichting om te komen tot cofinanciering vanuit de provincie. Investering € 300.000, de kapitaallast vanaf 2018 bedraagt € 9.000 (40 jaar afschrijving).

Onderzoek schoolroutes

Voor onderzoek naar schoolroutes is tijdens de behandeling van het GVVP €5.000 beschikbaar gesteld. Dit bedrag zal in eerste instantie aangewend worden voor onderzoek van de schoolroutes in de omgeving Eexterveen. Het is wenselijk om ook inzicht te krijgen in de schoolroutes van de gehele gemeente. Daarvoor is een aanvullend budget nodig van € 20.000.

Waterschaplasten op percelen met wegen

Percelen met wegen zijn op voorspraak van de gemeente aangepast door het waterschap. Hierdoor zijn de aanslagen verlaagd. Oorspronkelijk had het waterschap te veel oppervlakte aangeslagen voor het hoge tarief voor verhard oppervlakte. Het budget kan verlaagd worden met € 10.000.

3.1.2 Toelichting op de bijstellingen per programma

3. Economie

(bedragen x € 1.000)

		Lasten					Baten					
		Bezuinigingen		Bestaand beleid		Totaal 2017	Bezuinigingen		Bestaand beleid		Totaal 2017	
		Begroot 2017	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	Bijstell. Inc.		Begroot 2017	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	
3.1	Economische ontwikkelingen	47				47	0					0
3.2	Fysieke bedrijfs- en infrastructuur	992				992	240					240
3.3	Bedrijfsloket en – regelingen	5				5	14					14
3.4	Economische promotie	281				281	1.371					1.371
Resultaat voor bestemming		1.325	0	0	0	1.325	1.625	0	0	0		1.625
3.99	Mutatie reserves	0	0	0	0	0	700	0	0	0	0	700
Resultaat na bestemming		1.325	0	0	0	1.325	2.325	0	0	0		2.325

3.1.2 Toelichting op de bijstellingen per programma

4. Onderwijs

(bedragen x € 1.000)

		Lasten					Baten					
		Bezuinigingen		Bestaand beleid		Totaal 2017	Bezuinigingen		Bestaand beleid		Totaal 2017	
		Begroot 2017	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	Bijstell. Inc.		Begroot 2017	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	
4.1	Openbaar basisonderwijs	28				28	0			0		0
4.2	Onderwijshuisvesting	653				639	0					0
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.037			45	1056	39			45	0	84
Resultaat voor bestemming		1.718	0	0	45	1.723	39	0	0	45	0	84
4.99	Mutatie reserves	64	0	0	0	64	98	0	0	0	0	98
Resultaat na bestemming		1.782	0	0	45	1.787	137	0	0	45	0	182

Toelichting:

Bestaand beleid

Onderwijshuisvesting

Verkoop voormalige school de Waterburcht

Door de verkoop van de voormalige school De Waterburcht te Schipborg vallen de structurele lasten ad. € 14.000 vrij, zie ook programma 0.

In de najaarsnota 2016 was ook rekening gehouden met het vervallen van een huuropbrengst van € 9.000, deze opbrengst was echter niet opgenomen in de ramingen, derhalve verloopt dit neutraal.

Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Vervallen verplichte maatschappelijke stages

In de algemene uitkering was een bedrag opgenomen voor de uitvoering van maatschappelijke stages. De verplichte maatschappelijke stage is vervallen. De algemene uitkering is vervolgens naar beneden bijgesteld. Dit is al verwerkt op programma 0. In het verlengde daarvan vervalt ook de structurele last op programma 4. Het structurele voordeel bedraagt afgerond € 26.000.

Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid

We ontvangen van het rijk een aanvullende specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid ten behoeve van een kwalitatief goed aanbod voor doelgroepkinderen van in totaal € 45.721.

3.1.2 Toelichting op de bijstellingen per programma

5. Sport, cultuur en recreatie

(bedragen x € 1.000)

		Lasten					Baten					
		Bezuinigingen		Bestaand beleid		Totaal 2017	Bezuinigingen		Bestaand beleid		Totaal 2017	
		Begroot 2017	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	Bijstell. Inc.		Begroot 2017	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	
5.1	Sportbeleid en activering	214				214	0					
5.2	Sportaccommodaties	1.898			20	1.918	549					549
5.3	Cultuurprestatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	349				349	0					
5.5	Cultureel erfgoed	280		25	56	361	25					25
5.6	Media	468				468	0					
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.480				4.509	21					
Resultaat voor bestemming		8.289	0	25	76	7.819	595	0	0	0	0	595
5.99	Mutatie reserves	25				25	300					300
Resultaat na bestemming		7.714	0	25	76	7.844	895	0	0	0	0	895

Toelichting:

Bezuinigingen

Cultureel erfgoed

Met ingang van januari 2016 is er op de begrotingsposten Monumentenzorg en Archeologische Monumenten een bedrag van €25.000 bezuinigd wegens structureel overschot blijkend uit de jaarrekeningen analyse tot en met 2014. Voorgesteld wordt deze bezuiniging terug te draaien.

Bestaand beleid

Cultureel erfgoed

Cultuurhistorische atlas

In vervolg op de cultuurhistorische waardekaart wil de raad graag dat er een cultuurhistorische atlas wordt gemaakt. De opdrachtverlening is gepland in 2017. De kosten worden geraamd op € 50.000.

Gebleken is dat er geen rekening is gehouden met de in 2014 doorgevoerde uitbreiding van het abonnement archeologie - externe ondersteuning, waarmee de kosten van de uitvoeringsgerichte back up op het gebied van monumenten en archeologie met hetzelfde bedrag zijn toegenomen.

De enige jaren geleden vastgestelde archeologische beleidsadvieskaart moet worden geactualiseerd. Hiervoor is externe ondersteuning nodig. De kosten worden geraamd op € 6.000.

Openbaar groen en openlucht

Speelvoorzieningen

In de Najaarsnota 2016 is het kapitaalkrediet voor vervanging speelvoorzieningen met een kapitaallast van € 30.500 omgezet naar een exploitatiebudget voor vervanging van de speelvoorzieningen, een zgn ideaalcomplex. Dit wordt hier nu structureel verwerkt in de begroting 2017 en verloopt neutraal.

3.1.2 Toelichting op de bijstellingen per programma

De rentecomponent die komt te vervallen komt op programma 00 Treasury.

Speelvoorzieningen

Daarnaast kan het krediet dat beschikbaar is gesteld voor vervangingsinvesteringen in speelvoorzieningen voor 2017 vervallen. De vrijkomende kapitaallasten ad € 2.500 vloeien terug naar de algemene middelen. Ook hiervan komt het voordeel op rente tot uitdrukking op programma 00.

Areaaluitbreiding groen Nooitgedacht

Door areaaluitbreiding van openbaar groen (wijk Nooitgedacht) is voor onderhoud structureel € 20.000 extra budget nodig.

Sportaccommodaties

De zonneweide van het zwembad De Borghoorns in Annen verkeert in een slechte conditie doordat het terrein te nat blijft. Het regenwater kan slecht in de ondergrond wegzakken. In 2012 is het zwembad van Annen gerenoveerd. Het vrijkomende grond (leem) is verwerkt in het omliggende terrein die gebruikt wordt als zonneweide. Deze leemlaag is slecht waterdoorlatend. Met een gespecialiseerd bedrijf is gekeken naar de mogelijkheden om met behoud van de huidige grasmatten de waterdoorlatendheid te verbeteren. Met speciale luchtdruk apparatuur worden scheuren in bodem aangebracht welke onderling met elkaar worden verbonden zodat er een doorlatend gebied ontstaat. De bodemscheuren worden gevuld met organisch materiaal dat het bodemleven stimuleert en de natuurlijke structuur van de bodem opbouwt. Deze eenmalige behandeling volstaat voor een langdurig resultaat (min. 10 jaar), kosten € 20.000.

3.1.2 Toelichting op de bijstellingen per programma

6. Sociaal domein

(bedragen x € 1.000)

		Lasten						Baten					
		Bezuinigingen			Bestaand beleid			Bezuinigingen			Bestaand beleid		
		Begroot 2017	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	Totaal 2017	Begroot 2017	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	Totaal 2017
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.740			50		2.790	387					387
6.2	Wijkteams	1.916			200		2.116	0					0
6.3	Inkomensregelingen	6.432			50		6.482	4.553					4.553
6.4	Begeleide participatie	3.133					3.133	0					0
6.5	Arbeidsparticipatie	861					861	10					10
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.105					1.105	11					11
6.7	Maatwerkdienst- verlening 18+	3.436			27		3.463	303					303
6.72	Maatwerkdienst- verlening 18-	2.496				130	2.626	0					0
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	27					27	0					0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	1.445					1.445	0					0
Resultaat voor bestemming		23.591	0	0	327	130	24.047	5.264	0	0	0	0	5.264
6.99	Mutatie reserves	0						378	0	0	200	0	578
Resultaat na bestemming		23.591	0	0	327	130	24.047	5.642	0	0	200	0	5.842

Toelichting:

Bestaand beleid

Samenkracht en burgerparticipatie

Toekomstontwikkeling de Boerhoorn

Voor het verder uitwerken van de toekomstontwikkeling binnen en buiten de Boerhoorn is externe ondersteuning nodig. Kosten incidenteel: € 25.000.

Realisatie toekomstagenda dorpen

In de Herijking Strategische Toekomstvisie 2015 – 2025 staat onder meer dat de gemeente meer los laat, dat dorpen, gebieden en gemeenschappen zich ieder op een eigen wijze ontwikkelen en dat de samenleving meer en meer zelf aan zet is. De gemeente biedt ruimte aan concrete acties, laat bewoners echt aan zet. De gemeente is daarbij faciliterend, voorwaardenscheppend, meedenkend en ontvankelijk voor experimentele vormen en/of pilots. Insteek is de vele initiatieven vanuit de dorpen te laten bloeien. Dit betekent dat dorpen, gebieden en gemeenschappen zich ieder op een eigen wijze ontwikkelen.

Belangrijk hierbij is dat de dorpen (toekomst)dorpsagenda's hebben en dat er budget is om vlot actiepunten hieruit te kunnen realiseren of uitvoering van tussentijdse initiatieven mogelijk te maken zonder een zwaar subsidietraject. Voorgesteld wordt om hiervoor € 25.000 voor 2017 incidenteel beschikbaar te stellen.

3.1.2 Toelichting op de bijstellingen per programma

Wijkteams

Als gevolg van de overheveling van taken vanuit het rijk naar de gemeenten in het sociaal domein is het Sociaal team structureel uitgebreid met een werkbegeleider voor een bedrag van € 69.000. Daarnaast wordt het team incidenteel uitgebreid met een gebiedsmedewerker en ondersteuning voor een bedrag van € 224.000. De lasten worden gedekt door de bijdrage van het rijk (via het uitvoeringsbudget). Het geheel verloopt budgettair neutraal. Zie hiervoor ook programma 0 Bestuur en ondersteuning.

Versterken voorliggend veld sociaal domein

Om te voorkomen dat cliënten direct in een zorgtraject terecht komen is het noodzakelijk dat we het zogenaamde voorliggend veld (preventieve aanpak) gaan versterken. Hierdoor ontstaat er een natuurlijke samenwerking tussen de partners die gericht zijn op preventieve activiteiten in de gebieden en individuele trajecten vanuit het Sociaal team. Te denken valt bijv. aan de huidige versnipperdheid in de aanpak van vechtscheidingen, de inzet ten behoeve van statushouders, financiële en schuldenproblematiek en het versterken van de relatie met de huisartsen. Gevraagd wordt een incidenteel budget van € 200.000, waarvan dekking kan worden gevonden in de reserve Sociaal domein.

Schuldhelpverlening

Het structurele budget voor schuldhelpverlening is ontoereikend. Conform de begroting van de GKB en het benodigde bedrag over 2016 is een toevoeging van € 50.000 wenselijk.

Maatwerkdienstverlening 18+

Project “In for Care”

We stellen voor het restantbudget van 2015 ad € 26.500 voor het project “mantelzorger in beeld” dat was vrijgevallen ten gunst van de VAR in te zetten voor het project “in for Care”.

Decembercirculaire 2016

Vanuit de decembercirculaire 2016 ontvangen we een bedrag van € 129.652 extra ontvangen voor Jeugd. Zie ook programma 00.

Geëscaleerde zorg 18-

Veilig Thuis Drenthe

De werkzaamheden binnen Veilig Thuis Drenthe (VTD) worden uitgevoerd door de GGD. In 2015 en 2016 was de gemeente Emmen penvoerder voor de financiële afwikkeling binnen de jeugdhulpregio Drenthe. Nu dragen we zelf zorg voor de betaling van ons aandeel. Dit bedraagt in totaal € 137.000 daar waar we op deze post een bedrag ad € 75.600 hadden geraamd. Dit betekent een verhoging met € 61.400. Er is geen sprake van uitzetting van het budget, maar van verschuiving van budgetten binnen de (jeugd)zorg.

Mutatie reserves

Het budget voor versterken voorliggend veld wordt gedekt uit de reserve Sociaal Domein.

3.1.2 Toelichting op de bijstellingen per programma

7. Volksgezondheid en milieu

(bedragen x € 1.000)

		Lasten					Baten						
				Bezuinigingen		Bestaand beleid				Bezuinigingen		Bestaand beleid	
		Begroot 2017	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	Totaal 2017	Begroot 2017	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	Totaal 2017
7.1	Volksgezondheid	945					945	0			10		10
7.2	Riolering	1.460					1.460	2.253					2.253
7.3	Afval	1.766				3	1.769	2.453				4	2.457
7.4	Milieubeheer	648					648	0					0
7.5	Begraafplaatsen	203			220	41	464	130			-27		104
Resultaat voor bestemming		5.022	0	0	220	44	5.286	4.836	0	0	-17	4	4.824
7.99	Mutatie reserves	10	0	0	0	0	10	13	0	0	0	0	13
Resultaat na bestemming		5.032	0	0	220	44	5.296	4.849	0	0	-17	4	4.837

Toelichting:

Bestaand beleid

Volksgezondheidszorg

De werkzaamheden binnen het basistakenpakket jeugdgezondheidszorg 0 -4- jarigen door Icare over 2016 vallen mee als gevolg van een lager aantal zuigelingen en peuters in zorg. Daarnaast zijn de werkzaamheden in het maatwerkdeel toegenomen, met name als gevolg van de inzet van Icare in het Sociaal Team. Per saldo levert dit een voordeel op van € 9.800. Het bedrag ontvangen wij terug van Icare. De kosten die Icare maakt ten behoeve van haar werkzaamheden in het Sociaal Team en de toeleiding van peuters naar de VVE (Voor en vroegschoolse Educatie) nemen toe en passen niet meer binnen het maatwerkbudget dat daarvoor beschikbaar is. Voorgesteld wordt om budget te verschuiven van de post "jeugdgezondheidszorg" naar "CJG 0-4 jarigen maatwerkdeel". Het betreft een bedrag ad € 17.000 en het geheel verloopt budgettair neutraal.

Afval

Ondergrondse containers.

Er zijn ondergronds containers geplaatst in Rolde bij appartementencomplex Thrianta ten behoeve van de inzameling van huisvuil en bij de Albert Heijn voor de inzameling van kleding en glas. De totale kosten (voor beide samen) bedragen € 38.000. De hieruit voortvloeiende kapitaallast ad € 4.500 (zie ook programma 0) wordt verdisconteerd in de afvalstoffenheffing. In de najaarsnota 2016 is het krediet reeds beschikbaar gesteld.

Begraafplaatsen

Lijkbezorgingsrechten

Als uitvloeisel van de beleidsnota begraafplaatsen en grafrechten worden de uitgegeven grafrechten voor 1998 in de voormalige gemeente Rolde omgezet in rechten voor onbepaalde tijd. Dit betekent dat rechthebbenden die tussen 1998 en heden leges hebben betaald voor verlenging van het grafrecht dit betaalde bedrag weer krijgen gerestitueerd. De kosten hiervan worden geraamd op € 26.500. De werkzaamheden hiervoor passen niet binnen de lopende activiteitenplanning, deze worden ingeschat op 400 uur, kosten ca. € 20.000.

3.1.2 Toelichting op de bijstellingen per programma

Lijkbezorgingsrechten

Bij het opstellen van de begroting zijn bij de verdeling van de salarissen abusievelijk kosten naar burgerzaken door verdeeld die verdeeld hadden moeten worden naar begraafplaatsen. Het geheel verloopt budgettair neutraal. Zie hiervoor ook programma 0.

Milieubeheer**Extra budget duurzaamheid**

Dit betreft extra budget van € 200.000 voor de uitvoering van drie vastgestelde trajecten n.a.v. de actualisatie van de duurzaamheidsvisie. Het gaat om energieleningen voor het MKB; energieadviezen voor de particuliere woningen en een stimuleringsbijdrage voor energieneutraal bouwen. De drie trajecten lopen zodanig goed dat het beschikbare budget vermoedelijk snel uitgeput zal zijn. Het verduurzamen van zowel bedrijfspanden als woningen draagt bij aan ambities over duurzaamheid en duurzame energie die verwoord zijn in de toekomstvisie en die uitgewerkt zijn in het collegeprogramma. In dit programma staat het uitvoeren van energiebesparing bij bedrijven en particulieren als speerpunt benoemt.

3.1.2 Toelichting op de bijstellingen per programma

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV)

(bedragen x € 1.000)

		Lasten					Baten					
		Bezuinigingen		Bestaand beleid		Totaal 2017	Bezuinigingen		Bestaand beleid		Totaal 2017	
		Begroot 2017	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	Bijstell. Inc.		Begroot 2017	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	Bijstell. Inc.	Bijstell. Str.	
8.1	Ruimtelijke Ordening	599				599	5					5
8.2	Grondexploitatie (niet	2.364				2.364	2.444					2.444
8.3	Wonen en bouwen	654				650	430					430
Resultaat voor bestemming		3.617	0	0	0	-4	3.613	2.879	0	0	0	2.879
6.099	Mutatie reserves	19	0	0	0	19	29	0	0	0	0	29
Resultaat na bestemming		3.636	0	0	0	-4	3.632	2.908	0	0	0	2.908

Toelichting:

Bestaand beleid

Wonen en bouwen

Exploitatie sociale huurwoningen Nooitgedacht

De kapitaallasten van de sociale huurwoningen Nooitgedacht worden gedekt uit de bestemmingsreserves ter dekking kapitaallasten die destijds gevormd zijn vanuit de reserve grondbedrijf. De exploitatieraming kan op basis van de werkelijke kosten naar beneden bijgesteld worden met een structureel bedrag van € 24.500.

Startersleningen

De raad heeft ingestemd met deelname aan de Starterslening van de stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn) en heeft daarvoor een bedrag van maximaal € 700.000 beschikbaar gesteld. Het rente-effect hiervan is maximaal € 35.000 (5% van € 700.000) en legt beslag op de financiële middelen op het moment dat een bedrag beschikbaar wordt gesteld. De starterslening is een hulpmiddel om een eerste koopwoning te verwerven. De lening wordt verstrekt uit een revolverend fonds van de gemeente bij SVn en is bij aanvang voor de starter renteloos en aflossingsvrij. Tot op heden is € 450.000 beschikbaar gesteld. Er is inmiddels € 550.000 gestort. De verwachting is dat we in 2017 het maximale bedrag van € 700.000 gaan bereiken. In dit beleidsplan wordt het restant van € 250.000 beschikbaar gesteld. De rentelast hiervan bedraagt € 12.500 (5% van € 250.000).

In de najaarsnota 2016 is € 150.000 van de Startersregeling van de stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn) beschikbaar gesteld. De bijbehorende structurele rentelast van ad € 7.500 wordt in dit beleidsplan structureel verwerkt.

4 Bijlagen

De volgende documenten zijn als bijlage in het beleidsplan opgenomen:

4.1 Financieel Meerjaren Perspectief 2018-2021

4.2 Planning en Controlcyclus

4.3 Leeswijzer

4.1 Financieel Meerjarenperspectief 2018-2021

In dit hoofdstuk wordt het Financieel meerjaren perspectief (FMP) van de gemeente Aa en Hunze weergegeven. Allereerst wordt het totaaloverzicht van de geprognosticeerde begrotingsuitkomsten 2018-2021 gepresenteerd.

In de toelichting op het Financieel Meerjaren Perspectief (FMP) van de gemeente Aa en Hunze zijn de onderwerpen uit de verschillende onderdelen van het FMP opgenomen. Definitieve besluitvorming over alle budgetten vindt plaats tijdens de begrotingsbehandeling in de raad van het desbetreffende jaar.

Voor nieuwe investeringen wordt uitgegaan van een rentepercentage van 0,5%. Lasten / uitgaven zijn als negatieve bedragen opgenomen en baten / inkomsten positief.

	2018	2019	2020	2021	totaal
STRUCTURELE MUTATIES					
Saldo begroting voorafgaand jaar	1.074.000	783.000	645.000	137.000	
<i>Mutaties t.o.v. saldo</i>					
1 Collegeprogramma	-153.000	-19.000	-16.000	-	
2 Bezuinigingstraject	264.000	106.000	100.000	-	
3 Prijsontwikkeling	-464.000	-469.000	-479.000	-488.000	
4 Gemeentefonds (w.o. algemene uitkering)	83.000	165.000	-205.000	-	
5 Overige mutaties	-21.000	79.000	92.000	162.000	
Actueel begrotingssaldo	783.000	645.000	137.000	-189.000	
INCIDENTELE MUTATIES					
Uitgaven					
6 Collegeprogramma	-1.072.000	-541.000	-184.000	-135.000	-1.932.000
7 Overige mutaties	-	-	-	-	-
Totaal	-1.072.000	-541.000	-184.000	-135.000	-1.932.000
Dekking incidentele mutaties					
8 VAR	-1.022.000	-491.000	-134.000	-135.000	-1.782.000
9 Bestemmingsreserves	-50.000	-50.000	-50.000	-	-150.000
Totaal	-1.072.000	-541.000	-184.000	-135.000	-1.932.000

4.1 Financieel Meerjarenperspectief 2018-2021

Collegeprogramma structureel

Bij dit onderdeel zijn de structurele lasten van het nieuwe beleid weergegeven die voortvloeien uit de herijkte strategische toekomstvisie, het collegeprogramma en actuele ontwikkelingen.

nr	Programma	Totaal	2018	2019	2020	2021
Uit begroting 2017						
1	Eco/3	Voorfinanciering pilot aanleg glasvezel	0	pm	pm	pm
2	VenV/2	Onkruidbestrijding op verharding	0	pm		
3	BenO/0	Informatiebeleidsplan 2016-2020	-50.000	-15.000	-18.750	-16.250
4	VenV/2	Wegreconstructie i.v.m. rioleringswerkzaamheden	-4.500	-4.500		
Nieuwe beleidswensen bij beleidsplan 2017						
5	05 S, C enR	De Boerhoorn	-75.000	-75.000		
6	05 S, C enR en 00 B en O	Vervangingsinvesteringen diversen	-20.725	-20.725		
7	00 B en O	Aanschaf perscontainer papier	0	X		
8	02 V en V	Reconstructie kern Grolloo	-19.500	-19.500		
9	02 V en V	Reconstructie Rolderveldweg t.h.v. Hof van Saksen	-9.300	-9.300		
10	02 V en V	Fietspad Annerveensche k.-Eexterveen	-9.000	-9.000		
Totaal			-188.000	-153.000	-19.000	-16.000

Toelichting

Ad 1. Voorfinanciering pilot aanleg glasvezel

Het belang van snelle internetverbindingen, waaronder glasvezel, wordt steeds groter. Niet alleen in steden en dorpen, maar zeker ook voor de leefbaarheid in plattelandsgebieden. Binnen de gemeente Aa en Hunze heeft de coöperatie Eco-Oostermoer het initiatief genomen voor de ontwikkeling van glasvezel. De coöperatie gaat hiervoor een pilot draaien van Eexterzandvoort tot aan Gieten. Deze pilot dient tevens als vliegwiel voor de verdere uitrol van glasvezel in de gemeente Aa en Hunze. Voor de uitvoering van deze pilot is het van belang dat een deel van de aanlegkosten wordt voorgefinancierd. Dat heeft geleid tot een structurele (rente)last van € 5.000 in 2016 op basis van voorfinanciering voor een bedrag van € 100.000. Afhankelijk van de pilot volgt een verdere uitrol in de gemeente.

Ad 2. Onkruidbestrijding op verharding

Vanaf 1 januari 2016 mag er geen chemische onkruidbestrijding op verhardingen worden toegepast. De laatste jaren hebben we het gebruik van chemische middelen al afgebouwd. De alternatieve methode is fors duurder. Om het gehele areaal zonder chemische middelen te bestrijden wordt voor 2018 een incidenteel budget van € 65.000 gevraagd. Voor 2019 zal worden bezien wat er structureel benodigd is voor onkruidbestrijding aan de hand van een evaluatie. Vooralsnog als 'pm'-post opgenomen.

Ad 3. Informatiebeleidsplan 2016-2020

Het betreft investeringen uit het informatiebeleidsplan 2016 – 2020. Het totale investeringsbedrag voor deze gehele periode bedraagt € 340.000, de bijbehorende kapitaallasten bedragen in totaliteit € 85.000 en voor de periode 2018-2020 nog € 50.000. Zie ook het Collegeprogramma incidenteel (ad 3.).

4.1 Financieel Meerjarenperspectief 2018-2021

Ad 4. Wegreconstructie i.v.m. rioleringswerkzaamheden

In het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) is voorzien dat de riolering vervangen zal gaan worden. Daarnaast heeft de gemeente de verplichting t.a.v. het reduceren van het aantal rioolwateroverstortingen om te voldoen aan de basisinspanning en waterkwaliteitsspoor. Dit gebeurt door het afkoppelen van regenwater van het gemengde rioolstelsel. In het algemeen gaat dit soort werken gepaard met reconstructie van de weginrichting. Op basis van het GRP worden uit het rioolaandeel slechts de aanleg van de leiding en het herstel van de opgebroken sleuf bekostigd. Het wegenaandeel zit, afhankelijk van onderhoudstoestand, in het wegenonderhoudsprogramma en voorziet slechts in onderhoud van de bestaande verharding en niet in een algehele reconstructie. De extra kosten die gepaard gaan met de reconstructie werden geraamd op incidenteel € 100.000 per jaar. Door de vernieuwing van het BBV moeten deze lasten vanaf 2018 structureel geraamd worden (€ 4.500).

Ad 5. De Boerhoorn

In het Beleidsplan 2015 (2 juli 2015) is de volgende opdracht aan het college meegegeven, te weten:

“Onderzoek starten naar toekomstig beheer en exploitatie van De Boerhoorn. De exploitatie dient gebaseerd te zijn op een financieel voordeliger (exploitatie)resultaat dan op dit moment in de Meerjarenbegroting is opgenomen. Tevens aandacht voor beheer, bezetting en onderhoud.”

Op basis van deze opdracht heeft het college op 9 maart 2017 de commissie acht scenario's voorgelegd. Het college verwacht dat scenario 5 op basis van de gestelde kaders de meeste positieve effecten bewerkstelligt op het gebied van efficiëntie, effectiviteit, verduurzaming, ontmoeting en het aanbod van ontwikkeling en ontspanning. Daarnaast brengt dit scenario gunstige mogelijkheden daar waar het gaat om verbetering en verandering van beheer, exploitatie, bezetting en onderhoud van de Boerhoorn. Bij scenario 5 blijven de sporthal en gymzaal in de huidige vorm gehandhaafd. Het MFC gedeelte wordt gesloopt en nieuw gebouwd en het nieuwe MFC- gedeelte wordt uitgebreid met nieuwbouw gezondheidscentrum.

Met scenario 5 is naar verwachting een eenmalige investering gemoeid van € 2.500.000 en een bijbehorende structurele jaarlast van € 75.000 (afschrijvingstermijn 40 jaar en rentepercentage 0,5%).

Ad 6. Vervangingsinvesteringen diversen

• Aanpassing Chloorinstallatie zwembad Gieten

De huidige chloorinstallatie van het zwembad dateert van 1997. De lekbak onder de chloortank is lek en moet geheel vervangen worden. De chloorinstallatie voldoet op dit moment niet meer aan de huidige regelgeving. Voor installaties die niet voldoen is een overgangstermijn. In 2020 moet de chloorinstallatie voldoen aan de nu geldende regelgeving.

Op het moment dat er nu grote werkzaamheden uitgevoerd moeten worden aan de chloorinstallatie moet de gehele installatie na de uitgevoerde werkzaamheden voldoen aan de huidige regelgeving. Een goed onderzocht alternatief is een Easiflo chloor feeder te installeren. In deze feeder wordt ter plekke chloor geproduceerd uit calciumhypochloriet tabletten wat direct gebruikt wordt. De voordelen van een Easiflo chloor feeder ten opzichte van een vergelijkbare huidige installatie zijn; lage onderhouds- en investeringskosten, geen opslag meer van gevaarlijke stoffen, geen jaarlijkse keuringen installatie en geen chloortransporten meer naar het zwembad.

Totale investeringsbedrag € 35.000; dit betekent een kapitaallast van € 1.925.

• Vervangen Trenomat scheidingswanden 3 sporthallen

Het compleet vervangen van de Trenomat scheidingswanden in onze 3 sporthallen stond oorspronkelijk al gepland in de MJOP gebouwen voor 2012-2013. In verband met doorgevoerde bezuinigingen is de vervanging doorgeschoven en heeft er alleen incidenteel noodzakelijk onderhoud plaatsgevonden. De wanden zijn meer dan 40 jaar oud en complete vervanging is nu noodzakelijk. Aandrijfaggregaat, valbeveiliging, opwikkelbanden en windwerk zijn de komende jaren (2017-2022) allemaal aan vervanging toe. Het toegepaste wandvlakmateriaal vertoont slijtageverschijnselen en voldoet niet aan de huidige brandweervoorschriften. Incidentele vervanging van genoemde onderdelen zal de komende 5 jaar meer geld kosten dan complete vervanging van de wand. Bij nieuwe wanden wordt gebruik gemaakt van geïmpregneerd pvc-vrij wandvlakmateriaal “moeilijk ontvlambaar” en bij brand vrij van schadelijke rookgassen. Totale investeringsbedrag € 112.500; dit betekent een kapitaallast van € 7.500.

4.1 Financieel Meerjarenperspectief 2018-2021

- *Vervanging en aanschaf materieel Buitendienst*

1. Vervroegde vervanging Jensen A141 houtsnipperkar met invoerkraan

De in 2012 aangeschafte versnipperraar is intensief in gezet voor de inhaalslag op het dossier groen en heeft hiermee meer draaiuren gemaakt als voorspeld. Ook blijkt achteraf dat de huidige versnipperraar het aanbod van vrijkomende taken niet aan kan (capaciteitsprobleem) met als gevolgen achterstanden in het werk (uitval) en reparaties. In relatie tot duurzame inzetbaarheid van de medewerkers en verhoging van de capaciteit van de versnipperraar met een invoerkraan is een vervroegde vervanging gewenst. Daarnaast kan deze nieuwe combinatie de snippers gelijk in een transport container lossen waarmee vervuiling van snippers wordt voorkomen. Hiermee wordt een hogere prijs gegeven voor de vrijkomende snippers van gemeente Aa en Hunze.

De aanschaf is geraamd op € 150.000; met de geschatte inruilwaarde van de oude snippercombinatie (€50.000) wordt grotendeels de restant boekwaarde afgelost.

2. Vervanging kolkenzuiger en vervroegde vervanging riool bus storingsmonteur

Het voorstel is de oude vrachtwagenkolkenzuiger te vervangen door een aanhanger-zuig-combinatie voor achter de rioolstoringsbus. Deze aanhanger kan dezelfde werkzaamheden uitvoeren als de huidige kolkenzuiger nu. Voor de nieuwe aanhanger is de bestaande rioolstoringsbus te licht. Verder is de huidige rioolstoringsbus niet uitgerust met een inrichting die het welzijn van de medewerkers waarborgen bij de uit te voeren werkzaamheden (een schone en een vieze ruimte in de auto en een laadkraan die pompen onder uit de rioolgemalen kan tillen). Bij aanschaf van de nieuwe aanhanger hoeft de huidige oude hogedrukunit aanhanger niet worden vervangen. Dus concreet wordt voorgesteld de vrachtwagenkolkenzuiger, de hogedrukunit aanhanger en de huidige rioolbus vervangen door een zwaardere rioolbus met een aanhanger-zuig-combinatie.

De extra jaarlasten die de wensen met zich meebrengen bedragen:

Kapitaallasten snippercombinatie	€ 4.614
Kapitaallasten rioolbus	<u>€ 3.400</u>
De totale extra kapitaallasten bedragen	€ 8.000

- *Invoeren elektronische toegangscontrole gemeentelijke gebouwen*

Op onze gemeentelijke gebouwen zijn alle afsluitbare binnen- en buitendeuren nog voorzien van traditionele mechanische cilinders met een sleutelplan. Het beveiligingscertificaat van het huidige sleutelsysteem is niet meer beschermd, waardoor de mogelijkheid aanwezig is dat sleutels door onbevoegden (zonder certificaat) kunnen worden bijgemaakt. Cilinders op buitendeuren zijn gevoelig voor vuil en slijtage, waardoor er de laatste jaren steeds vaker exemplaren dienen te worden vervangen. Bij verlies van sleutels is de mogelijkheid aanwezig dat onbevoegden zich toegang kan verschaffen tot onze gebouwen. In de afgelopen jaren zijn er door medewerkers sleutels verloren gegaan, waardoor de betrouwbaarheid van het huidige sluitsysteem verre van optimaal is. Door de komende jaren (2017-2020) gefaseerd over te gaan op een elektronisch sluitsysteem met transpondertechnologie wordt de kwetsbaarheid van het huidige sluitplan ondervangen. Bij verlies van een sleutel met transponder kan deze direct worden geblokkeerd. Per transponder kan op de persoon de toegangsautorisatie tot panden of vertrekken (per direct) worden toegekend of onthouden. Een elektronisch sluitsysteem is in het onderhoud aanzienlijk goedkoper, aangezien vervanging van cilinders bij vervuiling of verlies van sleutels niet meer aan de orde is.

Totale investeringsbedrag € 60.000; dit betekent een kapitaallast van € 3.300.

Ad 7. Aanschaf perscontainer papier

Door het nieuw geactualiseerde vervangingsschema in 2016 is de mogelijkheid ontstaan om meerdere containers voor het afvalbrengstation (ABS) te vervangen en anders in te richten. Door een andere inrichting van de te gebruiken containers ontstaat de mogelijkheid transporten van afvalstromen te combineren en op te bulken. De toegankelijkheid van de huidige papiercontainer voor de bezoekers van het ABS laat te wensen over. Door de aanschaf van een perscontainer op het ABS wordt de toegankelijkheid voor de bezoekers beter en wordt de vrachtwagen efficiënter ingezet. De kapitaallasten bedragen € 3.300 en worden gedekt uit de afvalstoffenheffing.

4.1 Financieel Meerjarenperspectief 2018-2021

Ad 8. [Reconstructie kern Grolloo](#)

De riolering in de dorpskern van Grolloo is aan vervanging toe. Hierbij wordt alleen een deel van de riolering in de dorpskern in 2018 vervangen en de bovenliggende verharding opnieuw bestraat. Een algehele reconstructie van de dorpskern is wenselijk. Het is voordeliger om dit met de rioleringswerkzaamheden te combineren. Grolloo krijgt vooral de laatste jaren meer bekendheid door het blues festival en het Cuby museum. Het dorp Grolloo is een eeuwenoude kern met alle kenmerken van een dorp in het Drentse esdorpenlandschap. Doordat de doorgaande verkeersroute buiten het dorp heen is gelegd, is er in het dorp voornamelijk sprake van bestemmings- en verblijfsverkeer. De huidige inrichting van de Hoofdstraat voldoet niet meer aan dit beeld. Zeer brede wegen geënd op breed landbouwverkeer zijn in de huidige tijd niet meer nodig. De brede weg geeft aanleiding tot snel rijden. De voetpaden bestaan uit asfalt en zijn relatief smal, waarbij het asfalt door loopt tot aan de gevel van winkel- en café toegangen, wat afbreuk doet een dorpse sfeer. Met een herinrichting van de Hoofdstraat wordt de karakteristieke sfeer die een brinkdorp zou moeten hebben teruggebracht. De kosten incl. begeleiding worden geraamd op € 650.000 (excl. rioolaandeel), dit betekent een kapitaallast van € 19.500.

Ad 9. [Reconstructie Rolderveldweg ter hoogte van Hof van Saksen](#)

De Rolderveldweg in Nooitgedacht is een smalle doodlopende landbouwweg. De staat van onderhoud is slecht, maar conform het beleidsplan wegen wordt onderhoud nader afgewogen tegen bijvoorbeeld het omzetten naar een half-verharding. Nu Hof van Saksen een parkeerterrein heeft ontsloten op deze weg, verandert de verkeersfunctie en is onderhoud (voor het gedeelte Veldweg-parkeerterrein) noodzakelijk. Gelet op de staat van onderhoud is volledige reconstructie noodzakelijk waarbij de rijbaan verbreed wordt naar een volwaardige ontsluitingsweg. De kosten incl. begeleiding worden geraamd op € 310.000, dit betekent een kapitaallast van € 9.300.

Ad 10. [Fietspad Annerveensche k.-Eexterveen](#)

Bij de behandeling van het GVVP in de raad is het volgende amendement aangenomen: studie naar mogelijke scenario's vrij liggende fietspaden ten behoeve van scholieren tussen Annerveenschekanaal resp. Nw. Annerveen e.o. en Exterveen. Kosten onderzoek eenmalig: € 5.000 in 2017. Zie de toelichting bij de incidentele beleidswensen (nr. 15). Bij positieve uitkomsten van de studie: reservering voor aanleg van deze vrijliggende fietspaden, met inspanningsverplichting om te komen tot (1/3) cofinanciering vanuit de provincie. Voor onze gemeente gaan we uit van een investeringsbedrag van € 300.000, dit betekent een kapitaallast van € 9.000. De verwachte totale investering is € 450.000.

4.1 Financieel Meerjarenperspectief 2018-2021

Bezuinigingstraject structureel

Bij dit onderdeel zijn de structurele bezuinigingen opgenomen. Hier zijn de bezuinigingen opgenomen die op programmaniveau zijn ingevuld.

Vanuit het toezicht van de provincie is het een aandachtspunt dat uitvoering van taakstellende bezuinigingen minimaal op programmaniveau noodzakelijk is om door de provincie te worden meegenomen in de beoordeling van het structurele begrotingssaldo. Taakstellende bezuinigingen, die nog niet zijn ingevuld, beoordeelt de provincie als incidenteel.

nr	Programma		Totaal	2018	2019	2020	2021
Lasten							
1	Onderwijs/4	Logopedie	54.000	54.000			
2	S,CenR/5	Stoppen met bijdrage Hunzepark	100.000			100.000	
3	SD/6	Verhoging bijdrage Werkplein Drentsche Aa	-	nihil			
4	Diverse	Bezuiniging op bijdragen GR-en	-	nihil			
5	Diverse	5% bezuiniging op subsidieverstrekingen	50.000		50.000		
		Subtotaal	204.000	54.000	50.000	100.000	
Baten							
6	Diverse	Communicerende vaten afval, riool en OZB	216.000	160.000	56.000		
7	BenO/0	Verhogen toeristenbelasting	50.000	50.000	pm	pm	
		Subtotaal	266.000	210.000	56.000		
		Totaal nieuwe bezuinigingen	470.000	264.000	106.000	100.000	

Ad 1. Logopedie

Logopedie is geen kerntaak. Voorgesteld wordt om te stoppen met het aanbieden van logopedie op het moment van pensionering van de laatste in dienst zijnde logopediste (met ingang van 1 september 2017). De bezuiniging kan vanaf 2018 worden gerealiseerd.

Ad 2. Stoppen met bijdrage Hunzepark

Voor wat betreft het zwembad blijven we tot en met 2020 geconfronteerd worden met structurele financiële verplichtingen voor de instandhouding en exploitatie van het zwembad. Voorgesteld wordt, om per contracteinde, deze bijdrage stop te zetten.

Ad 3. Verhoging bijdrage Werkplein Drentsche Aa

De actualisatie van de verdeelsleutel (cliëntaantallen) leidt tot een structurele verhoging van de bijdrage van Aa en Hunze aan Werkplein Drentsche Aa. Deze nieuwe verdeelsleutel zal gefaseerd per 2017 worden ingevoerd. Deze bezuiniging wordt niet gerealiseerd. Voorgesteld wordt een gedeelte van het structurele voordeel in de septembercircularis 2016 hiervoor in te zetten, dit leidt tot een verlaging van het structurele begrotingssaldo.

4.1 Financieel Meerjarenperspectief 2018-2021

Ad 4. Bezuiniging op bijdragen GR-en

Drenthe breed voorstellen om 5% taakstelling neer te leggen bij genoemde gemeenschappelijke regelingen (GR-en), conform het voorstel van de gemeente Midden Drenthe, realiserende dat er overeenstemming dient te worden bereikt tussen de deelnemende gemeenten (risico). Deze bezuiniging wordt niet gerealiseerd. Voorgesteld wordt een gedeelte van het structurele voordeel in de septembercirculaire 2016 hiervoor in te zetten, dit leidt tot een verlaging van het structurele begrotingssaldo.

Ad 5. 5% bezuiniging op subsidieverstrekingen

Samen-de-trap-af' mechanisme toepassen op de subsidieverstrekingen (verder versoberen subsidiebeleid). Levert ca. € 50.000 in 2019 op, waarbij de subsidies < € 1.000 én de verstrekking aan de provinciale bibliotheek en Impuls in ieder geval buiten schot blijven. Het bezuinigingsvoorstel 5% bezuiniging op subsidieverstrekingen werken wel momenteel uit in overleg met de instellingen. Vooralsnog gaan we ervan uit dat we dit voorstel realiseren in 2019.

Ad 6. Communicerende vaten afval, riool en OZB

In het GRP is als gevolg van lagere lasten voor 2018 een verlaging van de rioolrechten opgenomen van 2,5%. Als gevolg van lagere rentetoerekening wordt het tarief in 2018 nog eens met 4,5% verlaagd. Totaal een verlaging van het tarief van 7%. Dit levert in 2018 € 160.000 structureel op, welke wordt ingezet ter verhoging van de OZB. In 2019 levert wordt de rioolheffing conform het FMP nog eens met 1% verlaagd. Dit levert € 23.000 op. Als gevolg van een lagere rentetoerekening wordt de afvalstoffenheffing in 2018 1,5% lager, voordeel € 33.000 welke wordt ingezet ter verhoging van de OZB (de zogenaamde communicerende vaten). Hiermee zetten we het huidige beleid in de meerjarenraming voort.

Ad 7. Verhogen toeristenbelasting

Extra verhoging toeristenbelasting (naast trendmatig), waarmee Aa en Hunze meer op het gemiddelde niveau in Drenthe komt in 2018. Voor de jaren daarna opgenomen als 'pm', omdat hierover nog geen afspraken zijn gemaakt in Drenthe.

4.1 Financieel Meerjarenperspectief 2018-2021

Prijsontwikkeling structureel

Voor de trendmatige ontwikkelingen gelden uitgangspunten. In het regeerakkoord is bepaald dat de normeringssystematiek, waarin de groei van de rijksuitgaven (trap-op) en de bezuinigingen (trap-af), weer is ingesteld. Omdat in het regeerakkoord sprake is van een nominale groei van de algemene uitkering is het ook van belang de verwachte trendmatige ontwikkeling te ramen. Voor de prijsontwikkeling voor de lasten- en batenkant in de meerjarenraming is uitgegaan van de percentages uit de begroting 2017, dit percentage is doorgetrokken naar 2021. Een eventuele bijstelling zal plaatsvinden bij de begroting 2018.

Kostensoort	Totaal	2018	2019	2020	2021
Salarissen	840.000	204.000	208.000	212.000	216.000
Personeel van derden	132.000	32.000	33.000	33.000	34.000
Goederen en diensten	598.000	145.000	148.000	151.000	154.000
Energie	32.000	9.000	7.000	8.000	8.000
Inkomensoverdrachten	749.000	182.000	185.000	189.000	193.000
Totaal uitgaven	2.351.000	572.000	581.000	593.000	605.000
OZB	334.000	80.000	82.000	84.000	88.000
Leges en overige inkomsten	117.000	28.000	30.000	30.000	29.000
Totaal inkomsten	451.000	108.000	112.000	114.000	117.000
Totaal trendmatige ontwikkelingen (inkomsten -/- uitgaven)	-1.900.000	-464.000	-469.000	-479.000	-488.000

Toelichting

Er is gerekend met de volgende percentages prijsontwikkeling:

2018: 2,00%

2019: 2,00%

2020: 2,00%

2021: 2,00%

Volgens de huidige systematiek worden de uitgaven en inkomsten, onderhevig aan prijsontwikkelingen, verhoogd met het percentage prijsontwikkeling conform de meest recente circulaire. De percentages prijsontwikkeling in de septembercirculaire 2016 wijken af van de door ons gehanteerde percentages in dit beleidsplan. Gezien de onzekerheden, de eerder ingezette lijn, het economisch herstel en de daarbij oplopende inflatie is het voorstel om de gehanteerde percentages prijsontwikkeling uit het beleidsplan 2015, te weten 2% te handhaven. Dit is conform het beleid van de Europese Centrale Bank (ECB) om te streven naar een inflatie percentage van 2%.

4.1 Financieel Meerjarenperspectief 2018-2021

Gemeentefonds structureel

Bij dit onderdeel worden de verschillen in de uitkering uit het gemeentefonds tussen de verschillende jaren opgenomen.

nr	Programma	Totaal	2018	2019	2020	2021
1	BenO/0 Mutatie algemene uitkering o.b.v. meicirculaire 2016	-78.000	-17.000	163.000	-224.000	0
2	BenO/0 Mutatie sociaal domein o.b.v. meicirculaire 2016	-737.000	-364.000	-188.000	-170.000	-15.000
3	BenO/0 Mutatie sociaal domein o.b.v. meicirculaire 2016	737.000	364.000	188.000	170.000	15.000
4	BenO/0 Effect herverdeling gemeentefonds (cluster VHROSV)	121.000	100.000	2.000	19.000	0
	Mutatie algemene uitkering	43.000	83.000	165.000	-205.000	0

Toelichting

Ad 1. Mutatie algemene uitkering o.b.v. decembercirculaire 2016

In de tweede begrotingswijziging 2017 zijn de effecten van de septembercirculaire 2016 in de begroting 2017 verwerkt. De gemeenteraad is separaat per brief over de effecten van de septembercirculaire 2016 geïnformeerd. Ook over de gevolgen van de decembercirculaire 2016 is de gemeenteraad per brief geïnformeerd, deze gevolgen zijn in dit beleidsplan verwerkt.

Ad 2/3. Mutatie deelfonds sociaal domein

Onze gemeente krijgt met ingang van het jaar 2017 € 11,4 miljoen voor de uitvoering van de drie decentralisatie-opgaven in het sociaal domein. Uit de decembercirculaire 2016 blijkt dat de komende begrotingsjaren dit budget aanzienlijk daalt. Per saldo worden deze budgetten neutraal verwerkt (baten = lasten) in onze begroting, conform het financiële uitgangspunt Rijksregelingen worden uitgevoerd met de verkregen Rijksmiddelen.

Ad 4. Effect herverdeling gemeentefonds (cluster VROHSV)

Op 18 juli 2016 heeft het Rijk het definitieve herverdeeeffect van het cluster VROHSV gepubliceerd. Het bij het beleidsplan werd een positief effect € 0,3 miljoen verwacht, dit blijkt in 2017 € 150.000 lager uit te pakken en loopt in de jaren daarna positief op.

4.1 Financieel Meerjarenperspectief 2018-2021

Overige mutaties structureel

Bij dit onderdeel zijn de overige structurele onderdelen opgenomen: de niet-trendmatige ontwikkelingen en de kapitaalontwikkeling.

nr	Programma	Uitgaaf/totaal	2018	2019	2020	2021
1	Niet-trendmatige ontwikkelingen					
OOenV/1	Bijdrage Veiligheidsregio Drenthe	-24.000	-	-8.000	-8.000	-8.000
BenO/0	Meeropbrengst toeristenbelasting	50.000	50.000			
BenO/0	Meeropbrengst OZB	40.000	10.000	10.000	10.000	10.000
	Subtotaal niet-trendmatige ontwikkelingen	66.000	60.000	2.000	2.000	2.000
2	Kapitaalontwikkeling - structureel					
	<i>Vervangingsinvesteringen:</i>					
S,CenR/5	Sportmaterialen/gymtoestellen	-	-	-	-	-
VenV/2	Vervanging openbare verlichting	-1.096.000	-12.300	-12.300	-12.300	-12.300
BenO/0	Duurzame bedrijfsgoederen algemeen	-842.000	-21.600	-	-30.500	-45.800
BenO/0	Duurzame bedrijfsgoederen afval en riool	-325.000	-	-	-	-
S,CenR/5	Speelvoorzieningen	-	-	-	-	-
BenO/0	Automatisering software	-328.000	-6.000	-33.500	-29.700	0
BenO/0	Automatisering hardware	-376.000	-66.500	-4.500	-	-11.000
	<i>Totaal</i>	<i>-2.967.600</i>	<i>-106.400</i>	<i>-50.300</i>	<i>-72.500</i>	<i>-69.100</i>
Fin&Bv/16	Vrijval kapitaallasten		25.644	127.000	162.000	229.000
	Subtotaal kapitaalontwikkeling		-80.756	76.700	89.500	159.900
	Totaal overige mutaties structureel		-21.000	79.000	92.000	162.000

Toelichting

Ad 1. Niet-trendmatige ontwikkelingen

Niet-trendmatige ontwikkelingen betreffen met name zaken waaraan de gemeente op grond van wetgeving of lokale ontwikkelingen een financiële vertaling moet geven. Het gaat hier bijvoorbeeld om meeropbrengsten toeristenbelasting (o.b.v. realisatie jaarrekening) en OZB.

In 2019, 2020 en 2021 is een hogere bijdrage voor de Veiligheidsregio Drenthe noodzakelijk. Het algemeen bestuur van de VRD heeft besloten om de verdeelmaatstaven aan te passen die gebruikt wordt als verdeling van de kosten voor brandweerbijstand en rampenbestrijding. Voortaan geldt als basis voor de verdeling de component openbare orde en veiligheid die ook binnen het gemeentefonds wordt gebruikt (OOV-nieuw). De verdeling was voorheen gebaseerd op het aantal inwoners. Voor de gemeente Aa en Hunze betekent dit een verhoging van de bijdrage aan de VRD van afgerond € 8.000 per jaar. De verhoging wordt gefaseerd ingevoerd met ingang vanaf 2019.

Ad 2. Kapitaalontwikkeling – structureel

Het gaat hier om de kapitaallasten van vervangingsinvesteringen.

4.1 Financieel Meerjarenperspectief 2018-2021

Collegeprogramma incidenteel

Bij dit onderdeel zijn de incidentele lasten van het nieuwe beleid weergegeven die voortvloeien uit de herijkte strategische toekomstvisie, het collegeprogramma en actuele ontwikkelingen.

nr	Programma		Totaal	2018	2019	2020	2021
Uit Begroting 2017							
1	VenV/2	Verkeers- en vervoersmaatregelen	-140.000	-35.000	-35.000	-35.000	-35.000
2	BenO/0	Samenwerking Drentsche Aa	-150.000	-150.000			
3	BenO/0	Informatiebeleidspan	-84.000	-20.000	-35.000	-29.000	
4	BenO/0	Uitvoering Strategische toekomstvisie	0	pm	pm		
5	VHROSV/8	Project maatschappelijk vastgoed	0	pm	pm		
6	BenO/0	Restauratie archiefstukken	-50.000	-25.000	-25.000		
7	SD/6	Realisatie toekomstagenda dorpen	-50.000	-50.000			
8	VenV/2	Kwaliteitsimpuls fietspaden	-235.000	-235.000			
9	S,CenR/5	Continuering cultuurbeleid	-150.000	-50.000	-50.000	-50.000	
10	S,CenR/5	Verenigingsondersteuning sport Drenthe	-20.000	-20.000			
11	SD/6	Sociaal domein (impuls participatiewet)	-150.000	-50.000	-50.000	-50.000	
12	SD/6	Laaggeletterdheid	-30.000	-10.000	-10.000	-10.000	
13	VenM/7	JOGG	-30.000	-10.000	-10.000	-10.000	
14	Eco/3	Toeristisch beleid	-296.000	-148.000	-148.000		
15	Eco/3	Actualisatie economische koersnota	-30.000	-15.000	-15.000		
16	BenO/0	Themajaar	-200.000		-100.000		-100.000
Subtotaal bestaande beleidswensen			-1.615.000	-818.000	-478.000	-184.000	-135.000

4.1 Financieel Meerjarenperspectief 2018-2021

nr	Programma	Totaal	2018	2019	2020	2021
Nieuwe beleidswensen bij beleidsplan 2017						
17	05 S, C enR	Renovatie doucheruimte gymzaal Eext	-16.335	-16.335		
18	07 V en M	Zonnepanelen dorpshuizen (2e ronde)	-80.000	-80.000		
19	07 V en M	Laadpalen	-10.000	-10.000		
20	08 VHROVS	Projectmatige aanpak brandveiligheid en PBR	-20.000	-20.000		
21	08 VHROVS	Ontwikkelingen omgevingsrecht / Omgevingswet	-126.000	-63.000	-63.000	pm
22	02 VenV	Onkruidbestrijding op verharding	-65.000	-65.000		
23	05 S, C enR	Herinrichting voorterrein bij sporthal Annen	pm	pm		
Subtotaal nieuwe beleidswensen			-317.335	-254.335	-63.000	pm
Totaal (afgerond)			-1.932.000	-1.072.000	-541.000	-184.000
						-135.000

Toelichting

Ad 1. Verkeers- en vervoersmaatregelen

Er wordt uitgegaan van een investeringsbedrag van € 35.000 per jaar voor verkeersveiligheid. De uitvoering van verkeersveiligheidsmaatregelen zal zo veel mogelijk tegelijk met reconstructiewerkzaamheden plaatsvinden. Voor de uitvoering van diverse projecten hebben de gemeente en de provincie een convenant met elkaar gesloten. Hierbij geeft de gemeente aan welke projecten er zullen worden uitgevoerd en zal er worden gekeken welk project voor BDU-subsidie in aanmerking komt. Diverse projecten vanuit de provincie en de gemeente zullen met elkaar worden afgestemd.

Ad 2. Samenwerking Drentsche Aa

Samenwerking Drentsche Aa. Het uitgangspunt is dat de drie gemeenten als netwerkorganisatie met elkaar de verbinding maken, vanuit de gedachte dat samenwerken meerwaarde moet opleveren vanuit de 5 K's: beter voor de Klant, meer Kwaliteit, minder Kwetsbaar, minder Kosten en Kennis delen. Een ambtelijke fusie en/of samenvoeging van de gemeenten is niet aan de orde.

Om uiteindelijk structureel te kunnen besparen is in vervolg op 2016, in 2018 een incidentele bijdrage nodig voor frictiekosten van € 150.000; de kosten gaan namelijk voor de baat uit.

Ad 3. Informatiebeleidsplan

Uit het externe onderzoek "Effecten Digitalisering" blijkt dat verdergaande digitalisering de komende jaren noodzakelijk is. Een goede informatiehuishouding is onontbeerlijk voor de samenwerking in regionaal- en/of ander verband. Belangrijke keuzes dienen o.a. in 2016 e.v. te worden gemaakt over een regionale ICT samenwerking met Assen en Tynaarlo en over het contract met GovUnited dat afloopt in oktober 2016. Het vigerende Informatiebeleidsplan loopt tot en met 2015. Voor de tweede helft van de nieuwe bestuursperiode zal extra geld benodigd zijn om de informatisering en de vergaande digitalisering te bekostigen. Het gaat om totaal € 160.000 en om € 84.000 voor de periode 2018 tot en met 2020. Het Informatiebeleidsplan is aangepast aan de nieuwe veranderende omstandigheden. Informatiebeveiliging zal de komende jaren overigens ook bijzondere prioriteit krijgen. Benodigd is € 160.000 voor incidentele uitgaven en € 340.000 voor de investeringen (de kapitaallasten ad € 85.000 hiervan zijn opgenomen bij het

4.1 Financieel Meerjarenperspectief 2018-2021

Collegeprogramma structureel), in totaliteit € 500.000. Dit betekent een substantiële verlaging ten opzichte van de eerdere raming van € 800.000. Zie ook het Collegeprogramma structureel (ad 3.).

Ad 4. Uitvoering Strategische toekomstvisie 2015-2025

Het uitvoeringsprogramma van de herijkte strategische toekomstvisie is in mei 2016 in de raad vastgesteld. In de begroting 2016 is reeds een incidenteel bedrag van € 200.000 beschikbaar gesteld voor 2016 voor de uitvoering van de Strategische toekomstvisie. In het uitvoeringsprogramma is dit verder geconcretiseerd. Voor de komende jaren is voortsnog een pm-post opgenomen.

Ad 5. Project maatschappelijk vastgoed

Wij hebben ingestemd met het opstarten van het project Maatschappelijk Vastgoed. De aanleiding hiervoor is de constatering dat een aantal maatschappelijke ontwikkelingen zorgt voor een afnemende dan wel veranderende vraag naar maatschappelijk vastgoed. Het (negatieve) effect hiervan op de leefbaarheid in Aa en Hunze begint zichtbaar te worden. Om adequaat op deze ontwikkeling in te kunnen spelen is er behoefte aan meer inzicht in de problematiek van het maatschappelijk vastgoed.

De doelstelling van het project Maatschappelijk Vastgoed is driedig:

- 1) Inzicht krijgen in de maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op de vraag en het aanbod van Maatschappelijk Vastgoed (analyse kansen en bedreigingen).
- 2) Inzicht krijgen in het fysieke aanbod van maatschappelijk vastgoed en de exploitatie daarvan (analyse onderhoud/beheer/financiering/functioneel gebruik).
- 3) Opstellen van integraal beleid om het aanbod van maatschappelijk vastgoed optimaal af te stemmen op de vraag (integraal vastgoedbeheer/vastgoedmanagement).

Deze doelstellingen kunnen worden verwezenlijkt met een integraal accommodatiebeleid vanuit een duidelijke visie waarmee het maatschappelijk vastgoed ook in financieel opzicht gemanaged kan worden op de middellange en lange termijn.

Onderdeel van het project maatschappelijk vastgoed is een aantal objecten waarvoor op termijn een oplossing gevonden moet worden; in hoofdzaak voor een aantal vrijgekomen schoolgebouwen te weten: De Waterburcht, De Emmensschool, De Badde en De Triangel. Indien de oplossing wordt gevonden in het afstoten of overdragen van objecten dan is het noodzakelijk om af te kunnen schrijven op de boekwaarden. Nader onderzoek dient plaats te vinden naar de mogelijkheden van overdracht (o.a. taxatiewaarden, staatssteun). Ook zullen wij inzichtelijk maken welke incidentele en structurele bezuinigingen er bij dit project mogelijk zijn.

Voor de eerste fase in 2016 is € 300.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het project maatschappelijk vastgoed, inclusief externe expertise op onderdelen waar dit noodzakelijk wordt geacht. Voor de jaren 2018-2020 zijn voortsnog pm-posten opgenomen.

Ad 6. Restauratie archiefstukken

In 2014 is gebleken dat de archieven van de voormalige gemeenten in een minder goede staat zijn. Met name de archiefstukken uit Gasselte zijn van slechte kwaliteit door de minder goede omstandigheden van de archiefbewaarplaats destijds. Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor een goede en ordelijke staat van onze archieven en moeten wij ons ook verantwoorden richting de archiefinspectie van de Provincie. De stukken zullen moeten worden gerestaureerd om de kwaliteit van de documenten te verbeteren en grotere schade op langere termijn te voorkomen. De totale kosten worden geraamd op € 100.000, evenredig verdeeld over de jaren 2016 t/m 2019.

Ad 7. Realisatie toekomstagenda dorpen

In de herijkte strategische toekomstvisie 2015-2025 staat onder meer dat de gemeente meer los laat en dat samenleving meer aan zet is. Hierbij is het belangrijk dat de dorpen (toekomst) dorpsagenda's hebben en dat er incidenteel budget is om snel te kunnen anticiperen en tussentijdse initiatieven mogelijk te maken.

Ad 8. Kwaliteitsimpuls fietspaden

De ambitie van de provincie is om net als in 2011 weer de fietsprovincie van Nederland te worden. De provincie gaat weer bijdragen (in de vorm van cofinanciering) verstrekken. In 2015 werd van de gemeente een eigen bijdrage verwacht van 2/3 deel in de kosten. Met een eigen bijdrage van € 470.000, verdeeld over 2017 en 2018, kunnen we in deze 2 jaar voor ruim € 700.000 de kwaliteit van ons fietspadennetwerk verbeteren.

4.1 Financieel Meerjarenperspectief 2018-2021

Ad 9. Continuering cultuurbeleid

Vanuit de vaststelling van de cultuurnota in november 2016 is voorgesteld om vanaf 2017, gedurende 4 jaar € 50.000 per jaar beschikbaar te stellen. Er wordt uitgegaan van continuering van het huidige beleid. Betreft jaarlijkse bijdragen voor Huus van de Taol, Ondersteuning muziekverenigingen en ondersteuning culturele activiteiten.

Ad 10. Verenigingsondersteuning sport Drenthe

Betreft de verlenging van de verenigingsondersteuning sport Drenthe. Hierdoor wordt o.a. deskundigheid van technisch kader, bestuurs- en commissieleden vergroot. Daarnaast wordt de vitaliteit van de organisatie/vereniging versterkt.

Ad 11. Sociaal Domein (impuls participatiewet)

Behoud en stimulering van voorzieningen/arbeidsplaatsen gericht op mensen met afstand tot arbeidsmarkt:

- 1) Realiseren van een vitale arbeidsmarkt, specifiek voor laagopgeleiden, kwetsbare jongeren en mensen met afstand tot de arbeidsmarkt:

De opgave voor de komende drie jaar is een daling van een derde van de werkloosheid van 12% naar (het Nederlandse gemiddelde van) 8% voor veenkoloniaal gebied van onze gemeente.

Voor de sociaaleconomische vitaliteit van de regio is een goed functionerende arbeidsmarkt van vitaal belang. Enerzijds gaat het om het benutten van de kracht van de sectoren voor meer werk in de regio én van de activiteiten die het meeste perspectief bieden op werk op korte en middellange termijn, en dan speciaal voor de lager opgeleiden in het gebied. Anderzijds gaat het om het versterken van de aanbodkant. Een beter opgeleide beroepsbevolking verkleint de kans op werkloosheid. Door verandering van de bevolkingssamenstelling (vergrijzing en ontgroening) daalt het potentiële arbeidsaanbod, terwijl onder andere de zorgvraag toeneemt.

Wat gaan we doen:

- Optimaliseren aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt.
- Internationalisering van de arbeidsmarkt.
- Optimaliseren toeleiding en begeleiding mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt:
 - o Snelle scholing en aanvullende werkervaring: we zetten in op maatregelen die laagopgeleide WW'ers nieuwe mogelijkheden bieden voor snelle scholing en aanvullende ervaring. We richten ons daarbij op bedrijven in de toerisme & recreatie, industrie, techniek en logistiek.
 - o Extra inzet op kwetsbare jongeren projecten realiseren en maatregelen nemen die kwetsbare jongeren (doelgroep <27 jaar) ondersteunen die de aansluiting op de arbeidsmarkt dreigen te missen. We richten ons hierbij vooral op jongeren uit het praktijkonderwijs en uit het voortgezet speciaal onderwijs.
 - o Extra passende werkplekken en begeleiding: Stimuleren van projecten en maatregelen die extra passende werkplekken creëren voor, en begeleiding bieden aan mensen met een arbeidsbeperking. We richten ons daarbij op banen bij gewone bedrijven en samenwerking met ondernemers.

Voorwaarden:

Cofinanciering: er is een verplichte cofinancieringsvereiste van 50%. Aanvrager: dit kan een private partij, een maatschappelijke organisatie en/of een gemeente(n) zijn. Indien een gemeente een initiatief inbrengt dient het (minimaal) samen met 1 niet overheidspartij ingediend te worden.

- 2) Handhaven en door ontwikkelen bestaande structuren voor werkplekken gericht op uitstroom naar regulier werk of invulling afspraakbanen.

Voor het ontwikkelen van nieuwe instrumenten zijn in de ontwikkelfase (tijdelijk) extra middelen gewenst hetzij om reeds bestaande voorzieningen in stand te houden of geleidelijk over te kunnen laten gaan naar nieuwe vormen. O.a. te denken aan lokale proeftuinen.

Benodigde incidentele middelen voor beide onderdelen bedraagt € 200.000 voor de periode 2017 t/m 2020. Voorgesteld wordt om deze middelen te dekken uit de reserve Sociaal domein.

Ad 12. Laaggeletterdheid

Doel is het terugdringen van laaggeletterdheid. De werkgroep laaggeletterdheid voor onze gemeente zal een taalpunt/taalhuis gaan realiseren. Budget is nodig voor het beheren van het taalpunt/taalhuis en het begeleiden/ondersteunen van de vrijwillige taalcoach.

4.1 Financieel Meerjarenperspectief 2018-2021

Ad 13. JOGG

Doel van het JOGG is streven naar een samenleving waarin alle kinderen en jongeren wonen, leren, recreëren en werken in een omgeving waarin een gezonde levensstijl de normaalste zaak van de wereld is. Middelen zijn nodig om het JOGG te borgen.

Ad 14. Toeristisch beleid

Betreft aanvulling op het bestaande beleid Deelname Geopark en Regiopromotie. Daarnaast nieuwe bedragen voor stimuleren en faciliteren belevingsroutes, stimulering gebruikersgroepen, ontsluiten cultuurhistorie, ondersteunen meerdaagse evenementen stimuleren samenwerking.

Ad 15. Actualisatie economische koersnota

In 2009 is de huidige economische koersnota vastgesteld. Tegelijkertijd met het opstellen van de economische koersnota begonnen zich ook de eerste contouren van een beginnende economische crisis af te tekenen. Het economische landschap is veranderd. Reden om de huidige economische koersnota te actualiseren. Geconcludeerd is dat de huidige economische koersnota op hoofdlijnen nog steeds actueel is. De onderdelen ruimte voor bedrijven en stimulatie bedrijfsleven behoeften actualisatie en zijn aangevuld met nieuwe actielijnen. Het reguliere EZ budget is € 9.500 per jaar. Om aan de benoemde actielijnen invulling te kunnen geven is in aanvulling op 2017, ook in 2018 en 2019 incidenteel € 15.000 extra budget per jaar nodig.

Ad 16. Themajaar

In de begrotingsvergadering op 10 november 2016 heeft de raad de motie over het jaarlijks terugkerend themajaar unaniem aangenomen: om het themajaar niet elk jaar, maar om het jaar te organiseren. De geraamde kosten voor een themajaar € 100.000.

Ad 17. Renovatie doucheruimte gymzaal Eext

De beide kleedruimten en de voorruimten van de douches (jongens/meisjes) zijn nog van het oorspronkelijke bouwjaar 1977. Het tegelwerk is gedateerd en in het schoon metselwerk is sprake van scheurvorming. De voorruimten van de douches zijn nog voorzien van oude voetenwasbakken, die al jaren niet meer gebruikt worden. Uit oogpunt van hygiëne dienen deze voetenwasbakken compleet te worden verwijderd. De douches zelf zijn in 2015 al gerenoveerd en voorzien van een nieuw waterleidingwerk om legionella besmetting te voorkomen. Totaalbedrag afgerond € 16.000.

Ad 18. Zonnepanelen op dorpshuizen (2^e ronde)

Als start van het project verduurzaming dorpshuizen in het Jaar van de Duurzaamheid is door adviesbureau Syplon een energiescan uitgevoerd bij alle 17 dorpshuizen. Uit deze scans kwam naar voren dat het aanbrengen van zonnepanelen op de dorpshuizen om in de eigen stroombehoefte te voorzien een goede maatregel is. Omdat het beschikbare budget (€ 168.000) beperkt was, is door het aanbrengen van bijna 500 zonnepanelen, verdeeld over de 17 dorpshuizen, ervoor gezorgd dat 50% van het stroomverbruik kan worden opgewekt door zonnepanelen. Met als voordeel voor de dorpshuizen: lagere exploitatielasten.

Het voorstel is om het percentage elektriciteit dat door de dorpshuizen zelf wordt opgewekt door zonnepanelen te verhogen van de huidige 50% naar 75%. Dat zou inhouden dat ca. 250 zonnepanelen worden verdeeld over de 17 dorpshuizen waarvoor een budget van € 80.000 benodigd is.

Dorpshuizen hebben alles te maken met voorzieningen en leefbaarheid in de vele dorpen die we hebben. Door het ondersteunen van het realiseren van duurzame energieopwekking bij deze voorzieningen komen het stimuleren van leefbaarheid en duurzaamheid bij elkaar. Op deze wijze kan de ambitie uit de toekomstvisie om in elke kern een ontmoetingsplek te behouden worden vorm gegeven.

Ad 19. Laadpalen elektrische auto's

T.b.v. een gezamenlijke aanbesteding met 2 provincies (Overijssel en Drenthe) en deelnemende gemeenten (in Drenthe 9 gemeenten) wordt een budget van € 10.000 gevraagd voor het realiseren van een aantal openbare oplaadpunten voor elektrische auto's binnen onze gemeente. We denken daarbij aan locaties als het gemeentehuis, dorpshuizen, sporthallen etc. Een soortgelijk project is in de provincies Limburg en Brabant eerder succesvol doorlopen. In de toekomstvisie staat vermeld dat duurzaamheid hoog in het vaandel staat; in het collegeprogramma is dit uitgewerkt in een speerpunt waarbij we met kennispartners op zoek gaan naar mogelijkheden op het gebied van

4.1 Financieel Meerjarenperspectief 2018-2021

energietransitie. Dit project om openbare oplaadpunten te realiseren voor elektrische auto's past prima in dit streven naar energietransitie van fossiele naar hernieuwbare energie.

Ad 20. Project aanpak brandveiligheid en PBR recreatieterreinen

Binnen de gemeente is in 2013 gestart met een pilot op recreatiepark Anloo om de brandveiligheid te verbeteren en de permanente bewoning te beëindigen. Onlangs zijn twee andere recreatieterreinen onderzocht op dit gebied voor een soortgelijke aanpak als recreatiepark Anloo.

In de begroting van 2015 zijn middelen beschikbaar gesteld voor de gefaseerde handhaving PBR (permanente bewoning recreatieverblijven) in de gemeente. Inmiddels wordt op een gestructureerde wijze uitvoering gegeven aan dit onderdeel. De aanpak is gestart met een handhavingsportefeuille van aantal dossiers om de PBR te beëindigen. Om de preventieve werking te vergroten is in 2016 gestart met een groter aantal dossiers.

Voor de handhaving PBR zijn middelen ter beschikking gesteld voor de lopende collegeperiode. Deze middelen zijn echter niet toereikend om aan de handavingsopdracht te kunnen voldoen. Voorgesteld wordt om voor 2018 een bedrag van € 20.000 ter beschikking te stellen.

Ad 21. Ontwikkelingen omgevingsrecht / Omgevingswet

Vanuit het Omgevingsrecht spelen er veel nieuwe ontwikkelingen; met name de invoering van de Omgevingswet en diverse wijzigingen van flankerende wetgeving binnen het omgevingsrecht.

De invoering van de Omgevingswet is een proces dat begin 2017 is gestart en zal doorlopen tot ver na de inwerkingtreding (medio 2019). Voor de bepaling van de invoeringsstrategie is als uitgangspunt gekozen voor: *“Vernieuwend naar een optimale dienstverlening”*. Op basis van een projectplan is bij de opdrachtverlening een eerste budget gevormd van € 50.000. Deze middelen kunnen worden ingezet voor externe kosten (o.a. onderzoek, opleiding en inhuur) in 2017, waarin de nadruk ligt op verkennen, verdiepen en impactanalyse. Niemand kan echter nu nog duidelijk maken wat de kosten zullen zijn voor invoering van de Omgevingswet. Wel is duidelijk is dat in 2018 en 2019 ambtelijke inzet nodig is voor het implementatieproces. We zullen gaandeweg meer inzicht moeten krijgen over de te verwachten kosten. Algemeen kan ervan worden uitgegaan dat de kosten in de loop van het proces zullen gaan stijgen door opleidingen, ICT-voorzieningen, trainingen etc.

Meer concreet is de inzet die gepleegd moet worden om te kunnen voldoen aan de diverse wijzigingen binnen het omgevingsrecht. Hier wordt nauw samen gewerkt met de Noord Drentse gemeenten. Er zal extra inzet gepleegd moeten worden om te voldoen aan de wettelijke kwaliteitscriteria van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) m.b.t. vergunningverlening, toezicht en handhaving. Hierbij gaat het om eisen aan het personeel (kritieke massa), inhoud en proces (procescriteria) van de uitvoering van de Wabo-werkzaamheden. Tevens zal er uitvoering moeten worden gegeven aan de voorbereidingen op het verbod op asbestdaken in 2024 en de consequenties die voortvloeien uit de nieuwe Wet Natuurbescherming. Ook vraagt het proces van invoering van de Private Kwaliteitsborging bouw (deel van de bouwtechnische toets naar marktpartijen, nieuwe taken naar gemeente) de komende periode extra inzet. Om uitvoering te geven aan de ontwikkelingen van het omgevingsrecht is er budget nodig van € 126.000 verdeeld over de jaren 2018 en 2019.

Ad 22. Onkruidbestrijding op verharding

Vanaf 1 januari 2016 mag er geen chemische onkruidbestrijding op verhardingen worden toegepast. De laatste jaren hebben we het gebruik van chemische middelen al afgebouwd. De alternatieve methode is fors duurder. Om het gehele areaal zonder chemische middelen te bestrijden is voor 2018 een incidenteel budget van € 65.000 nodig. Bezien zal worden wat er structureel benodigd is voor onkruidbestrijding aan de hand van een nog te houden evaluatie in 2018. Vooralsnog structureel als 'pm'-post opgenomen vanaf 2019.

4.1 Financieel Meerjarenperspectief 2018-2021

Ad 23. Herinrichting voorterrein bij sporthal Annen

De omgeving van de sporthal in Annen, het voorterrein en het gebied richting tennisvelden/voetbalvelden is toe een opknapbeurt. Alle gebruikers van dit gebied zijn onder leiding van de commissie Dorpsbelangen met elkaar om de tafel gaan zitten. Wensen zijn samen met de gemeente besproken en er is een plan gemaakt.

Op woensdag 19 april jl. heeft er een inloopavond plaatsgevonden voor de buurt waar het plan voor de herinrichting is gepresenteerd. De reacties waren overwegend positief en zullen nu verder meegenomen worden in de definitieve planvorming. De komende tijd wordt besteed aan het inzichtelijk krijgen van de kosten en de financiering.

Op dit moment is hierover nog geen duidelijkheid (pm). Het initiatief gaat uit van de commissie Dorpsbelangen. Op welke manier de gemeente bijdraagt in de kosten moet nog worden bekeken. Het is zowel mogelijk dat de gemeente uitvoerder is als dat het dorp dat zelf doet en de gemeente een bijdrage verstrekt.

4.1 Financieel Meerjarenperspectief 2018-2021

Overige mutaties incidenteel

Op dit moment worden er geen overige incidentele ontwikkelingen voorzien voor de komende jaren.

4.1 Financieel Meerjarenperspectief 2018-2021

Dekking incidentele mutaties

Bij dit onderdeel is de dekking weergegeven van de incidentele beleidswensen en ontwikkelingen uit de onderdelen collegeprogramma incidenteel en overige mutaties incidenteel.

	Totaal	2018	2019	2020	2021
VAR					
Onttrekking VAR (-)		-1.022.000	-491.000	-134.000	-135.000
Toevoeging VAR (+)		0	0	0	0
Incidentele onttrekking VAR (-)	-1.782.000	-1.022.000	-491.000	-134.000	-135.000
 Onttrekking BR (-)		-50.000	-50.000	-50.000	0
Toevoeging BR (+)		0	0	0	0
Bestemmingsreserves	-150.000	-50.000	-50.000	-50.000	0
	-1.932.000				

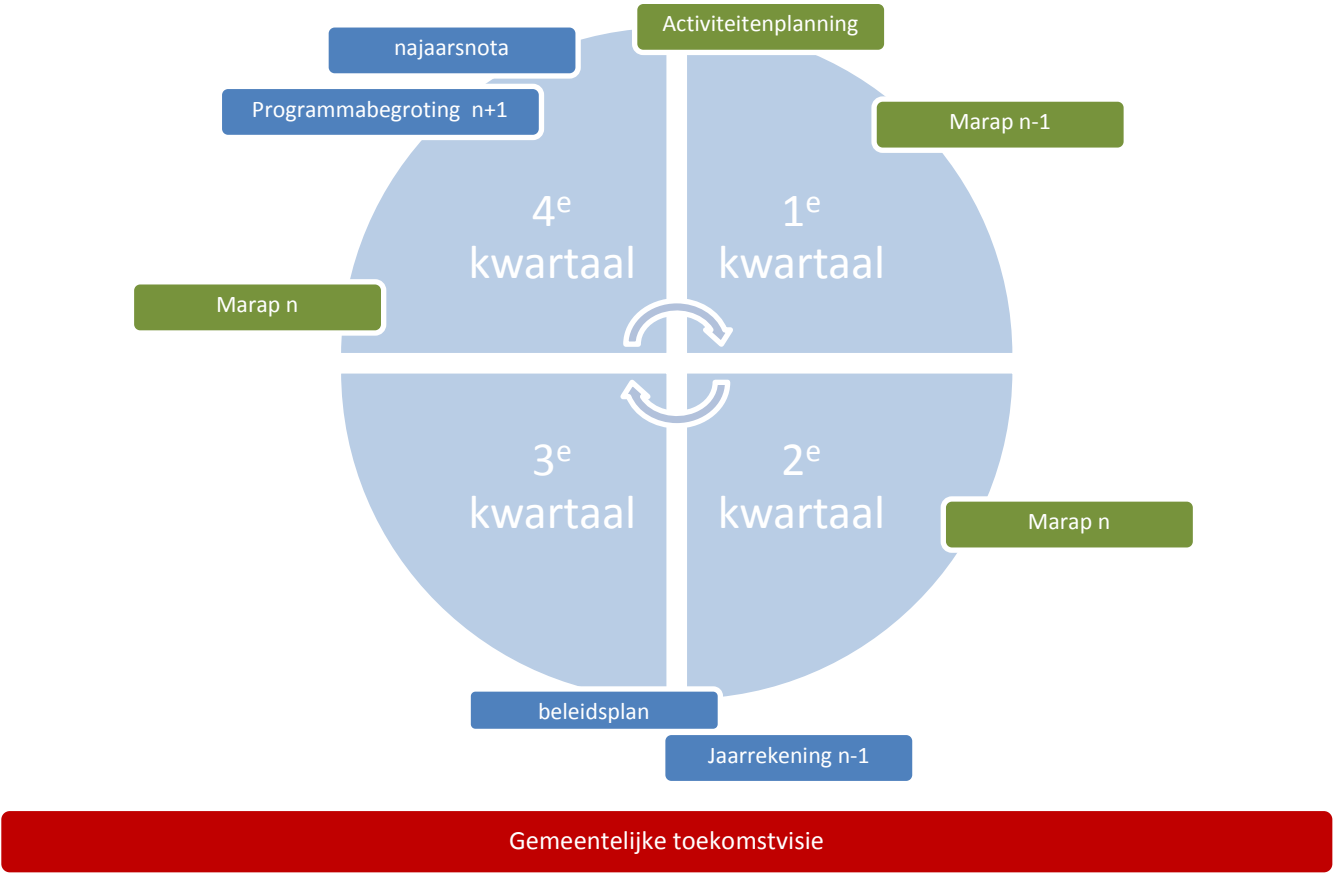
Toelichting

De dekking voor de incidentele voorstellen komt voor de jaren 2018 t/m 2021 voor een bedrag van € 150.000 uit een bestemmingsreserve en voor het grootste deel uit de VAR: € 1.782.000.

4.2 Planning en controlcyclus

De planning en controlcyclus kan als volgt worden weergegeven.

(klik hier voor een korte uiteenzetting of klik op één van de gekleurde onderdelen in onderstaande schematische weergave)

4.2 Planning en controlcyclus

Wat is Planning en Control?

Planning en Control is gericht op het realiseren van organisatiedoelstellingen.

Het gaat om een geheel van activiteiten die uitgevoerd worden met het oog op:

- de vraag wat er in een bepaalde periode moet gebeuren, hoe dit moet gebeuren en waarmee dit moet gebeuren (planning);
- de rapportage daarover (control);
- de benodigde bijsturing (planning);
- de uiteindelijke verantwoording over de behaalde resultaten (control).

In de planning en controlcyclus zijn grofweg 2 stromen te onderscheiden, te weten: één op afdelingsniveau (groen) en één op concernniveau (blauw). Eigenlijk is het beter om te spreken van omgevingen waarbinnen de bewegingen plaatsvinden. De beide stromen samen vormen de werkelijke planning en controlcyclus. Ten behoeve van de uitwerking is het beter om de 2 stromen afzonderlijk in beeld te houden.

De instrumenten naar functioneel accent

Een tweede onderscheid dat is aan te brengen binnen de planning en controlcyclus is die naar accentlijnen.

We onderscheiden de volgende lijnen:

- de planningslijn
- de verantwoordingslijn

Het presenteren in twee afzonderlijke lijnen brengt enig risico met zich mee. Van een strikte scheiding tussen twee op zich zelf staande lijnen is geen sprake. De lijnen lopen in elkaar over. Toch worden ze gebruikt om het primaire functionele accent van het betreffende instrument aan te geven.

Het planning en control-instrumentarium van de gemeente Aa en Hunze bestaat uit de volgende hoofdonderdelen.

1. Gemeentelijke toekomstvisie	}	planningslijn
2. Collegeprogramma		
3. Beleidsplan		
4. Programmabegroting		
5. Najaarsnota	}	verantwoordingslijn
6. Gemeenterekening (jaarrekening)		

Daarnaast is er sprake van een tweetal beheersinstrumenten, waarin het accent op de voortgang ligt, te weten:

7. Activiteitenplanning (Let op: De activiteitenplanning heeft een dubbelfunctie)
8. Managementrapportages

4.2 Planning en controlcyclus

1. Gemeentelijke toekomstvisie

De toekomstvisie kan worden gezien als een weerslag van een gezamenlijk nadenken over de ontwikkeling van de eigen leefomgeving. Wat willen we? Waar liggen de accenten? Willen we bijvoorbeeld een groene gemeente zijn? Met andere woorden: Hoe ziet de gemeente er over 10, 15 of 20 jaar uit?

Belangrijk is dat de toekomstvisie gekoppeld is - en blijft - aan de rest van de planningslijn. Voorkomen moet worden dat een toekomstvisie als eenmalige exercitie binnen de kortste keren wordt ingehaald door een nieuw collegeprogramma of een geactualiseerd beleidsplan met nieuwe visie-elementen. In feite wordt dan immers de participerende burger voor de gek gehouden. Er is slechts één manier om de burger serieus te nemen en de toekomstvisie niet haar waarde te laten verliezen: wijk niet af van de geformuleerde toekomstvisie, het collegeprogramma en het beleidsplan zonder dit uitdrukkelijk en weloverwogen en in samenspraak met de burgers te doen.

Ten aanzien van het opstellen van een dergelijk visiedocument is aan de raad een eerste verantwoordelijkheid toegekend. In overeenstemming met de duale beginselen zal het initiatief dan ook van de raad moeten uit gaan.

De toekomstvisie 2020 is eind 2012 vastgesteld.

De Toekomstvisie 2020 zet de koers uit voor de toekomst van de gemeente Aa en Hunze. Met deze toekomstvisie stelt de gemeente de bestaande kwaliteiten en waarden veilig voor de toekomst. Wat ons bindt zijn de kernwaarden van Aa en Hunze. De sterke sociale verbanden, een gevoel van geborgenheid, saamhorigheid en naoberschap in een prachtig landschap met mooie dorpen. Dat wil de gemeente Aa en Hunze vasthouden en van hieruit vernieuwen: Aa en Hunze Buitengewoon!

4.2 Planning en controlcyclus

2. Collegeprogramma

Het collegeprogramma (ook wel bestuursprogramma genoemd) bevat de politieke hoofdlijnen van beleid op basis waarvan het college gedurende de collegeperiode van 4 jaar haar werk doet. Het collegeprogramma wordt opgezet vanuit een centrale politiek-bestuurlijke doelstelling, die verder wordt uitgewerkt in een beperkt aantal hoofddoelstellingen. Die hoofddoelstellingen worden op hun beurt weer voorzien van specifieke daarbij passende doelstellingen die men in de raadsperiode wens te realiseren.

Het is wenselijk dat bij die doelstellingen de beoogde effecten, die men wil bereiken, worden aangegeven. Getracht dient te worden om dit zoveel mogelijk te doen in meetbare termen om tijdens en na afloop een vorm van effectmeting mogelijk te maken.

Het collegeprogramma vormt het strategisch plan voor de gemeente en dient als basis voor de jaarlijks op te stellen – via het beleidsplan - programmabegroting. Het gaat hier om een uiterst belangrijk document in het kader van de gemeentelijke bedrijfsvoering. Het is van belang dat het collegeprogramma zo concreet mogelijke keuzes bevat, die als het ware als opdrachten aan het college en de ambtelijke organisatie kunnen dienen.

4.2 Planning en controlcyclus

3. Beleidsplan

Dit plan is – in tegenstelling tot het collegeprogramma, dat een statisch karakter draagt – een dynamisch stuk en heeft een voortschrijdend karakter. Het beleidsplan is een belangrijk document voor de kaderstelling van de programmabegroting voor het komende jaar. Op deze wijze wordt de raad in een vroegtijdig stadium betrokken bij de door het college noodzakelijk geachte beleidsontwikkelingen en worden "verrassingen" bij de behandeling van de programmabegroting in het najaar beperkt. Het beleidsplan kan als nadere aanscherping van het collegeprogramma worden beschouwd als een meer tactisch plan van de gemeente.

In het beleidsplan komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- de verwachte ontwikkeling van de financiële positie;
- een samenvatting van het resultaat van het vorig boekjaar;
- het beleid op hoofdlijnen;
- de recapitulatie van bijstellingen voor het lopende boekjaar;
- het financieel meerjarenperspectief voor de komende vier jaar.

Het voortschrijdend karakter van het beleidsplan heeft tot gevolg, dat het plan over de raadsperiode heen reikt. Dit is in verband met de continuïteit van de beleids- en bedrijfsvoering ook wenselijk, zo niet nodig. Uiteraard zal voor de jaren die over de raadsperiode heen reiken het dan te starten nieuw beleid niet controversieel zijn. Eens per vier jaar krijgt de nieuw optredende gemeenteraad de gelegenheid het beleidsplan op basis van een nieuw programma fundamenteel bij te stellen.

Het beleidsplan wordt jaarlijks in juli vastgesteld door de raad.

4.2 Planning en controlcyclus

4. Programmabegroting

De programmabegroting is onderverdeeld in:

- de beleidsbegroting;
- de financiële begroting.

De beleidsbegroting bestaat uit:

- het programmaplan;
- de paragrafen.

In het programmaplan wordt per programma expliciet ingegaan op de maatschappelijke effecten en de wijze waarop ernaar zal worden gestreefd die effecten te verwezenlijken en aan de middelen die met de realisatie gemoeid zijn. Of anders gezegd: **Wat willen we bereiken, wat gaan we doen en wat mag het kosten?**

In de paragrafen worden onderwerpen behandeld die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie. Zij bevatten de beleidsuitgangspunten van beheersmatige activiteiten en de lokale heffingen en maken deel uit van de beleidsbegroting.

De financiële begroting bestaat uit:

- de uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting;
- het overzicht van baten en lasten;
- meerjarenramingen.

De programmabegroting vormt uiteindelijk het definitieve autorisatiekader voor de gemeenteraad om het college te machtigen en op te dragen het beleid met de daarin aangegeven middelen en de daaraan gekoppelde prestatie van de programma's uit te voeren. De programmabegroting wordt ieder jaar in november in de raad behandeld.

4.2 Planning en controlcyclus

5. Najaarsnota

Door middel van de najaarsnota informeert het college de raad over de realisatie van de programmabegroting over de eerste negen maanden van het lopende boekjaar. De najaarsnota is een afzonderlijk document dat na vaststelling van de programmabegroting in de maand december aan de raad ter vaststelling wordt aangeboden. In deze rapportage worden incidentele wijzigingen(bijstellingen) van de programmabegroting voorgesteld, de eventuele structurele effecten worden in een volgend beleidsplan opgenomen.

4.2 Planning en controlcyclus

6. Gemeenterekening

De gemeenterekening is onderverdeeld in een financieel deel: de jaarrekening en een beleidsmatig deel: het jaarverslag. In de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde financiële beheer. In het jaarverslag ligt het accent op de beleidsmatige dimensie. De inhoud en indeling van de jaarrekening komt overeen met die van de programmabegroting.

De gemeenterekening kan worden beschouwd als het sluitstuk in de verantwoordingslijn. Aanbieding aan de raad vindt plaats in de maand juni.

4.2 Planning en controlcyclus

7. Activiteitenplanning

De functie van de activiteitenplanning is tweeledig.

De activiteitenplanning is zowel plannings- als voortgangsinstrument.

Planningsinstrument:

Als op zichzelf staand stuk wordt het aangeboden aan het college, aan de raad in de vorm van een recapitulatiestaat. (sinds 2013 aangeduid met: Lange Termijn Agenda Raad).

Formele vaststelling van de activiteitenplanning vindt plaats door het college.

Door vaststelling van de begroting heeft de raad bepaald **wat** er in het begrotingsjaar gerealiseerd dient te worden. Door vaststelling van de activiteitenplanning stelt het college vast **wanneer** en met welke prioriteit een en ander uitgevoerd zal worden. In de urenmatrix (vast onderdeel van de activiteitenplanning) wordt door het managementteam aangegeven met welke personele middelen een en ander gerealiseerd zal worden.

De activiteitenplanning kan worden beschouwd als een afsprakenkader ter uitvoering van de vastgestelde begroting. De activiteitenplanning is als het ware een ´contract´ tussen het college en het management van de organisatie.

De activiteitenplanning bevat een totaalbeeld van waar een afdeling in het begrotingsjaar voor staat. De activiteitenplanning bevat de uitwerking van politiek geformuleerde doelstellingen in concrete activiteiten op afdelingsniveau. Om de vergelijkbaarheid met de begroting en het beleidsplan mogelijk te maken wordt de detailinformatie van het plan steeds gegroepeerd naar de programma-indeling van het beleidsplan en de begroting.

Naast de verticale relatie – college – management - is er sprake van een meer horizontale relatie, te weten: een ´contract´ tussen de algemeen directeur en het managementteam.

Daarnaast is de activiteitenplanning ook een ´contract´ tussen afdelingshoofd (via teamleiders) en medewerkers. Een contract is tweezijdig. De medewerkers van de afdeling zullen dan ook van meet af aan betrokken dienen te worden bij de opstelling van de urenmatrix. Pas dan kan aan het ´contract´ enige status worden toegekend.

Centraal element in de activiteitenplanning is de urenmatrix naar programma's, producten en activiteiten. Met name door het opstellen van de zogenoemde urenmatrix wordt een beeld verkregen van de beschikbare personele capaciteit. Zowel voor wat betreft de totale capaciteit als de capaciteit in de tijd gezien.

Met name met het oog daarop is het wenselijk dat reeds voor de opstelling van de begroting met de eerste voorbereidende werkzaamheden wordt begonnen. Daarmee kan worden voorkomen dat de begroting te sterk gericht is op de financiële mogelijkheden en te weinig op de beschikbare personele capaciteit en overige organisatiemiddelen.

Om die reden zal het opstellen van de Activiteitenplanning tegelijkertijd plaatsvinden met het opstellen van de begroting. Overigens kan de activiteitenplanning als operationeel instrument formeel pas na de vaststelling van de begroting worden vastgesteld.

Voortgangsinstrument:

Daarnaast wordt door middel van de activiteitenplanning de voortgang van de activiteiten en uit te voeren werkzaamheden bewaakt. Daarbij ligt overigens het accent meer op de voortgang in de tijd dan op het volume.

Rapportage over de voortgang vindt plaats door middel van managementrapportages..

De activiteitenplanning is als voortgangsinstrument in digitale vorm beschikbaar op het gemeentelijk netwerk en is te benaderen via Spiek – Dashboard Planning en Control.

4.2 Planning en controlcyclus

8. Managementrapportages

De managementrapportages zijn primair bedoeld om het productieproces bij te sturen en secundair om informatie te verzamelen voor de bestuursrapportages. Uitvoeringsrapportages spelen zich op afdelingsniveau af. De dynamiek van de uitvoering vereist dat continue inzicht nodig is in de stand van zaken. Een managementrapportage kan dienen als basis voor de bestuursrapportages.

De managementrapportages verschijnen 3 keer per jaar: eind april, eind september en eind december. In de managementrapportages wordt gerapporteerd over afwijkingen ten opzichte van de planning.

In de managementrapportages wordt op dit moment over de volgende onderdelen gerapporteerd:

- Flexpot en vacatureruimte,
- In-, door- en uitstroom;
- Ziekteverzuim;
- Opleidingsplan;
- Zaaksysteem;
- Activiteitenplanning;
- Grote projecten;
- Urenregistratie;
- Kredieten;
- Gemeenschappelijke regelingen;
- Bezwaar en beroep;
- Basisregistraties.

De voortgangsrapportage wordt op meerdere niveaus gepresenteerd.

- In de vorm van een samenvatting als rapportage in één oogopslag.
- In de vorm van 'hoofdbladen' per onderdeel, waarin opgenomen een presentatie op hoofdlijnen, een korte analyse en/of nadere toelichting.
- In de vorm van verwijzingen en hyperlinks waarmee onderliggende detailoverzichten kunnen worden opgeroepen.

Hiermee wordt beoogd elke gebruiker naar 'eigen' informatiebehoefte te kunnen voorzien.

4.3 Leeswijzer

Binnen het model zijn diverse navigatiemogelijkheden beschikbaar.

Door middel van de 'home' knop kun je vanaf elke pagina naar het startscherm gaan.

In een aantal gevallen bevatten pagina's submenu's.

De knoppenbalk in het submenu is bedoeld om snel te kunnen navigeren binnen het desbetreffende onderdeel.

De 'home' knop is in het submenu lichter van kleur en fungeert als tussenstap naar de eerste pagina binnen het submenu.

terug

Door middel van de 'knop' met de tekst 'terug' (rechtsonder op de pagina) kun je vanaf de huidige pagina naar de vorige bezochte pagina gaan. (Het zogenaamde terugbladeren. Let op! Niet te verwarren met 1 pagina terugbladeren.)

NB: deze optie werkt niet in alle pdf-readers. Installeer *goodreader* voor een optimale werking van het model.

Klikveld

Klikvelden zijn bedoeld om snel naar onderliggende pagina's te gaan. Bijvoorbeeld om detailinformatie op te roepen.

Klikvelden in de tekst zijn te herkennen aan de grijze kleur.

groen

Klik op de **groene tekst** (linksonder op de pagina) om snel naar een volgend 'hoofdonderwerp' te gaan. De onderwerpselectie op het startscherm is daarbij leidend.

Inhoudsopgave

Vanuit de inhoudsopgave kun je rechtstreeks naar elke gewenste pagina gaan.

De inhoudsopgave is vanaf elke pagina te benaderen via de 'home' knop gevolgd door een klik op de knop 'inhoudsopgave'.

beleidsplan

In een aantal gevallen worden afbeeldingen of teksten gebruikt als link naar een onderliggende teksten. Meestal met het doel om een nadere toelichting te geven.

Daar waar van toepassing wordt dit op de desbetreffende pagina duidelijk aangegeven.